

DARBININKAS

Vol. LIX, Nr. 38

Rugsėjis-September 20, 1974

Penktadienis-Friday

SECOND-CLASS
Postage paid at Brooklyn, N.Y.

341 Highland Blvd.
Brooklyn, N. Y. 11207

15 centų

Savaitės įvykiai Rugsėjo 10-17

Kova dėl Palestinos perkeliama į J. Tautas

Izraelio ir Arabų klausimas aštrėja. Izraelio lėktuvai tebeplūdinėja Libano teritoriją. Izraelio diplomatija nori atskirti Egiptą nuo kitų arabų valstybių — susiderėjus su Egiptu dėl Sinajaus pusiasalio grąžinimo, gavus už tai Egipto sutikimą nesimti politinės ir ekonominės kovos prieš Izraelį, jau galima būtų ignoruoti Jordanijos, Sirijos, palestiniečių reikalavimus.

Šia prasme Izraelio min. pirm. Rabin keturias dienas kalbėjosi su prezidentu Fordu ir valst. sekr. Kissingeriu. Po pasikalbėjimų Rabin skelbė, kad Amerika pažadėjo ginklų ir apsaugą Izraelio valstybei.

Bet arabai remia palestiniečių reikalavimą atkurti Palestinos valstybę. Šį klausimą stengiasi įtraukti į J. Tautų pilnatinę programą, reikalaujanti, kad peritų metų spalio 22 sutartis būtų vykdoma taip, kaip buvo sutarta — grąžinti 1967 metų sienas ir patenkinti palestiniečių interesą.

J.T. sesija prasidėjo rugsėjo 17, antradienį. Joje prezidentas Fordas turėjo kalbėti trečią dieną.

Į J. Tautas atkeliamas ir Kipro klausimas, kuris tėra toje pačioje padėtyje, kurią sudarė Turkijos ginkluotas smurtas. Teeina tik vietinės derybos dėl pasikeitimo belaisviais ir pabėgėlių likimo.

Kuris dabar sodinamas į kaltinamųjų suolą

Jau kaltinamas prezidentas Fordas dėl amnestijos buv. prezidentui Nixonui. Kai kurie teisų profesoriai puolėsi įrodinėti, kad prezidentas pasielgęs neteisėtai: jis negalėjęs skelbti amnestijos, nes Nixonas nebuvo nuteistas. O Californijos kai kurie profesoriai šokosi reikalauti impeachmento Fordui. N. Y. Times, palankiai sutikęs Fordą, dabar jau skelbia "abejojimą dėl jo sugebėjimo kraštui vadovauti" (rugs. 16).

(Šis aiškinimas, ar prezidento skelbta amnestija teisėta, panaši į aiškinimą S. Kudirkos klausimu: esą jei jis būtų šokęs į vandenį, tai būtų buvę teisėta jį gelbėti, bet kai jis šoko į laivą, tai jau ne... Sofistika viską galima išaiškinti. Bet sofistų įsigalėjimas senojų Graikijoje sutapo su graikų dvasinio išsigimimo ir valstybės praradimo laikotarpiu).

Neaišku, ar kaltinimai Fordui dėl amnestijos reiškia norą fiziškai sunaikinti Nixoną, ar kelti nepasitikėjimą Fordu, kad jis nebūtų kandidatas 1976 rinkimuose ir būtų pakeistas kitu, pvz. Rockefelleriu.

Sustiprinti kaltinimai ir valstybės sekretoriui Kissingeriui. Kaltinimai dėl Čilės: esą Kissingeris buvo pirmininkas slaptosios 40 tarybos ir jo direktiva buvo organizuojama subversija prieš Čilės Allende. Šis kaltinimas kartojamas N.Y. Times, ir priedo tame dienrašty dar pašiepiamas Kissingerio bendradarbiavimas su Dobryniu: esą juodu sudaro "tarptautinę jėgą", kuriai tinka vardas "Dobrynsinger".

Iš kitos pusės kaltinamas Kissingeris konservatyviosios spaudos. Thomas A. Lane (Wanderer) kaltina dėl Kipro. Esą Kissingeris akiai pritaręs Anglijos politikai nesipriešinti Turkijos invazijai. To rezultatas: graikų neapykanta nukrypus ne prieš Angliją, bet prieš Ameriką.

LIETUVA ANTROJO KARO ISTORIJS LAPUOSE

Kaip Lietuva buvo "išlaisvinta" — sovietinis ir lietuviškas požiūris

Rochesterio "drugstorėse" esą paroduami — ir gausiai perkami sąsiuviniai, kuriuose rašomi antrojo pasaulinio karo įvykiai. Kas savaitė išeina po vieną sąsiuvinį. Jų susidarys šeši tomai, vardu History of the Second World War. Leidžiama Londone. Platinama Anglijoje, Amerikoje, Australijoje, N. Zelandijoje. Vieną sąsiuvinį atsiuntė mum dr. A.K. Tai sąsiuvinis Nr. 77, kuris apima istorijos 2129-2156 puslapius.

Šiame sąsiuvinį yra "Baltijos valstybių išlaisvinimas," "Arktinio karo (Suomijos) galas" ir "Balkanų išvaymas".

Istorija, ypačiai naujų laikų, deja, nėra joks pilnai objektyvus mokslas — jos teigimai priklauso nuo autorius: kuriuos įvykius jis parenka ir kaip juos interpretuoja. Tai žinodami, leidėjai apie "Baltijos valstybių išlaisvinimą" davė "sovietinį požiūrį", kurį parašė Michael Ivanovich Trakutjev. Jis pasakoja daugiau karinių veiksmų strategiją. Davė ir "lietuvišką požiūrį", kurį parašė Rita Cavallouski.

Autorę leidėjai apibūdina šiais žodžiais:

"Taip rusai išvalė Baltijos valstybes nuo nacių. Bet jų žengimas pirmyn, daugeliui atrodė, atneša ne ką mažiau kaip naujo, svetimio, brutalaus režimo užkorimą — režimo, kurį Baltijos valstybės jau buvo patyrusios 1940 ir 1941. Rita Cavallouski, kurios tėvai priklausė intelektualiam sluoksniui, baiminosi ir buvo persekiojami abiejų režimų — rusų ir vokiečių, rašo, kad lietuviai tikisi ir vėl atgauti laisvę, išplėstą jėgą".

Toliau prie autorės nuotraukėlės prideda konkrečiai, kad į Australiją ji atvyko 1949 kaip "displaced person". Ji baigė medicinos studijas Sydney universitete, bet ji domėjosi ir istorija.

Į okupacijas bei karą autorė pažiūri pro savo pačios pergyvenimus. Ji buvo tada Marijampolėje, kur jos tėvas, gimęs Yorkshire, studijavęs taip pat Heidelberge, buvo gimnazijos mokytojas. Vaizdžiai ir taikliai pasakoja, kaip sovietinio režimo įvykdytas genocidas 1940-41 paliko siaubą, kaip su karo pradžia Lietuvoje įvykęs sukilimas paskelbė Lietuvos vyriausybę; kaip

Esą Kissingeris gali gerai nusiimti apie diplomatią, bet jis naujokas karinės jėgos reikaluose. "Kipro katastrofa primena jo (Kissingerio) patarimą prezidentui Nixonui 1972 neombarduoti Š. Vietnamo kariuomenės telkinių, kol jie nepradėjo masinės invazijos į P. Vietnamą. Tas nesusivokimas užkirsti kelią invazijai, prieš ją pradedant, buvo priežastis katastrofos P. Vietnamui ir Jungtinėm Valstybėm". Esą prezidentas Fordas turėtų Kissingerį pakeisti.

Dabartinė komunistų agresija P. Vietname nuvertina ir Kissingerio diplomatijos vaisius, kurie taip neseniai buvo vadina mi taikos laimėjimu.

Ir trečias atpirkimo ožys surastas paskutinėm dienom — buvęs CIA direktorius Helmes. Kongrese reikalaujama investicijos jam, kam jis klaidingas, aiškindamas, jog CIA neprisidėjusi prie Allende nuvertimo.

naciai jos veikimą likvidavo, pradėjo žydų naikinimą, eksplloatavo gyventojus ekonomiškai, gaudė ir gabeno priverčiamieji darbam; kaip kilo pagrindinis pasipriešinimas, kurio vokiečiai negalėjo palaužti represijom; kaip visą kraštą informavo bei instruktavo apie 30 pagrindinių laikraščių. Sumini, kad pasipriešinimas buvo tiek stiprus, jog Lietuva buvo vienintelis okupuotas kraštas, kuriame naciam nepavyko suorganizuoti lietuvių SS legiono. Pasakoja pagaliau ir savo asmeninį likimą — kaip bėgo iš Marijampolės Vokietijos link, o iš pasokos slinko bolševikų kariuomenė, kaip šeimą naciai perskyrė, ir ji su motina atsidūrė Ruhro srities darbuose... Nepamiršta priminti ir pasipriešinimo antrai bolševikų okupacijai. Suprantama, jos pergyvenimų vaizde daugiau parodytas nacinis režimas. Tačiau ir siaubą dėl grįžtančio sovietinio komunizmo išreiškia pasakymu Mrs. Tonas, kuri pati būdama

MIRĖ KUN. PRANAS GEISČIŪNAS

Rugsėjo 15 d. apie 7 v.v. Putnamo seselį Matulaičio namuose mirė kun. Pranas Geisčiūnas, buvęs Balfo reikalų vedėjas, labai ilgai sirgęs. Palaidotas rugsėjo 17, antradienį, Putnamo seselių vienuolyno kapinėse.

Kun. Pranas Geisčiūnas buvo gimęs 1919 lapkričio 12 Punių, Alytaus apskr. 1941 baigė Priešų Žiburio gimnaziją ir įstojo į Kauno kunigų seminariją. Karas išbloskė į Vakarus, — metus studijavo Bavarijoje, o nuo 1945 rudens studijas tęsė Romoje. Kunigu įšventintas 1947 liepos 19. Milano katalikų universitete studijavo psichologiją, į Ameriką atvyko 1949 ir dirbo Great Falls vyskupijoje, Montanoje. Iš pradžių buvo vikaras, po ketve-

MES JŪSŲ LAUKIAM

Australijos lietuvių pareiškimas

Australijai ir Naujajai Zelandijai pripažinus Lietuvos okupaciją ir visai lietuvių išveičiai prieš šį mum skaudų įvykį protestuojant, PLB valdyboj kilo klausimas dėl jos organizuojamos išvykos pas Australijos lietuvius. PLB valdyba tuo reikalui kreipėsi į Australijos Lietuvių Bendruomenės pirmininką. Šiomis dienomis buvo gautas toks atsakymas:

"...Dėl kelionės į Australiją. Mes jūsų laukiam. Lietuvių Dienos vyks kaip numatyta. Mes ruošiamės. Nesitikim ir nelaukiame jokių kliūčių. Todėl prašau negalvoti apie kokius kelionės atšaukimus, bet atvykti mūsų aplankyti ir dalyvauti Australijos Lietuvių Dienose. Tiesa, dabartinės Australijos vyriausybės pasielgimas mum labai netinka, bet aš asmeniškai nenumatau kokio nors pasikeitimo mūsų ar kitų pabaltiečių bendruomenių padėtyje.

Mano ir mano valdybos narių nuomone, einam pirmyn, savo planus vystom, ir viskas. Todėl dar kartą sakau — laukiam." Šį pareiškimą pasirašė ALB pirmininkas V. Neverauskas. PLB Valdyba

Rita Cavallouski

rusė, kalbėjo: "Aš pažįstu komunizmą ir verčiau nusižudysiu, negu su juo pasiliksiu".

"Bet mes tebetikime, kad grįšime namo netrukus — į laisvą Lietuvą", yra paskutiniai rašinio žodžiai.

-o-

Sveikintina autorė už tokią populiarią ir drauge pagaunamą informaciją. Sveikintinas ir leidėjas, kuris nepabijojio šalia "sovietinio požiūrio" skelbti ir "lietuvišką požiūrį". Tik, lyg pasiteisindamas, redaktorius Barrie Pitt įvadė skubėjo pateisinti esamą padėtį: esą būtų neracionalu laukti iš Sovietų Sąjungos, kad ji leistų atsiskirti nepriklausomą Baltijos valstybę... Kaip būtų neracionalu laukti iš Amerikos, kad leistų atsiskirti Floridai.

Kun. Pranas Geisčiūnas

rių metų — klebonas. Buvo išrinktas į vyskupijos senatą ir vyskupo paskirtas liturginės komisijos vicepirmininku.

Kai 1968 vasario 4 mirė kun. Lionginas Jankus, jis buvo pakviestas eiti Balfo reikalų vedėju pareigų. Mielai jis paliko Montaną ir atsikėlė dirbti lietuviams, dirbti lietuviškai šalpai. Čia į darbą pasinėrė visu savo entuziazmu.

Balfė dirbo tik ketvirtą metų. 1972 metų spalio mėnesį jis susirgo ir buvo paguldytas ligoninėje. Prie darbo Balfė daugiau nebegrįžo, nes liga vis komplikavosi ir plėtėsi. Viduriuose jam augo auglys. Dar prieš atvykstant į New Yorką, jis buvo vieną kartą operuotas. Ir ty ketverių metų darbo laikotarpyje pat pat buvo vieną kartą operuotas, o 1972 jam teko pa-

Kardinolą Mindszentį Miunchene sutiko 19 tautybių pabėgėlių atstovai. A. Griniėnė ir stud. K. Pauliukevičiūtė sveikino lietuvių vardu ir įteikė dovaną kryželį.

DU MAZGAI, KURIŲ NESISEKĖ ATMEGZTI NEI BUKAREŠTE NEI WASHINGTONE: ŽMONIŲ PRIEAUGLIS IR INFLIACIJA

Rumunijos sostinėje Bukarešte porą savaitių kalbėjosi 135 valstybių delegacijos, plus dar ir Vatikano "valstybės" atstovai. Susirinkę čia buvo 4,000 žmonių Jungtinių Tautų iniciatyva svarstyti "žmonijos populiacijos" problemos.

Ta problema išsakoma paprastais žodžiais: žmonių skaičius žemėje auga, ir žemės gėrybių neužtenka jiems išmaitinti. Kas daryti?

Jei spauda teisingai rašė, čia buvo daug kalbų, dar daugiau tuščiažodžiavimo, politinės demagogijos. Buvo ir atsakymų į minėtą klausimą: kas daryti? Atsakymai buvo daugiausia dviejų: sulėtinti žmonijos prieauglį, apriboti gimimų skaičių, vadinasi, įvesti gimimų kontrolę.

Su tokia idėja nuvyko į konferenciją ir J. Valstybių delegacija, vadovaujama sveikatos bei gerovės sekretoriaus Weinberger.

Kitas siūlymas kalbėjo ne apie gimimų kontrolę, bet apie žemės gėrybių teisingesnį paskirstymą. Esą vieni susigrobė didžiąją gėrybių dalį ir gyvena persivalgydami, kitiems mažas kas liko, ir gyvena badaudami.

Šis priekaištas nukrypo prieš visą vadinamą Vakarų pasaulį, o ypač prieš Jungtines Valstybes, kuriose šeši žemės gyventojų procentai suvartoja 30 žemės gėrybių procentų. Nuskriaustos jaučiasi labiausiai vadinamos "beišsivystančios" valstybės — "trečiasis pasaulis". Jų čia buvo daugiau, ir jos svaide kaltinimus, kad gimimų kontrolės projektas esąs "neokolonistinis Vakarų sąmokslas prieš trečiąjį pasaulį". Juos rėmė Sovietų ir Kinijos "draugai". Jie reikalavo sau gėrybių iš civilizuotojo vadinamo Vakarų pasaulio.

Iki nualpimo prisikalbėjus, atsivežtas Amerikos projektas dėl gimimų kontrolės nubluko, ir galutiniuose nutarimuose, kalbama jau tik, kad "kiekvienai šeimai ir kiekvienam asmeniui priklausoma teisė laisvai apspręsti savo vaikų skaičių". Taip pat: kiekviena valstybė apsisprendžia, ar ji nori ir kada nori informacijos gimimų kontrolės reikalui. (Ir čia Amerikos delegacijai nepasisekė nustatyti termino tam apsisprendimui iki 1985 metų).

Pažymėtina, kad Vatikanas, sprendžiant gimimų kontrolės reikalą, ėjo drauge su komunistine Sovietų Sąjunga ir Kinija prieš Jungtines Valstybes... Vatikano atstovas stipriai rėmė socialinių ekonominių sąly-

kelti daugybę operacijų. Buvo išleistas iš ligoninės ir vėl grąžintas, ir vėl išleistas. Paskutiniu laiku jis vėl buvo atvežtas į ligoninę New Yorke. Čia jis gulėjo sunkios ligos išvargintas ir sunykęs. Iš ligoninės išvežė jį rugsėjo 14, šeštadienį, ir grįžęs išgyveno tik vieną parą.

-o-

Velionis buvo mielas draugiškas džiukas, linkęs juokauti ir pats gerai nusiteikęs. Taip linksmas jis pakėlė ir savo sunkią ligą į didelius skausmus.

gų gerinimą ir teisingesnį gėrybių paskirstymą žmonijos prieaugliui išmaitinti. Bet galutinės redakcijos nepasirašė Vatikano atstovas — tik jis vienas — dėl į deklaraciją įtrauktų abortų.

Atstovai išsiskirstė, kad vėl susirinktų kiti JT žmonės Romoje, kur vėl bus kalbų tuo pačiu klausimu.

-o-

Kyla betgi abejonė, ar visos tos valstybės siunčia savo atstovus iš susirūpinimo žmonijos apsaugojimu nuo bado ir skurdo. Tokia abejonė kelia šie faktai:

1. Žemės gėrybių gausumas ir jų gamyba priklauso ir nuo socialinės valstybinės santvarkos. Antai, Amerikos gyventojų 4 procentai dirba žemės ūkyje ir pagamina maisto gėrybių ne tik Amerikai, bet ir pasauliui. Amerika duoda net tai pačiai Sovietų Sąjungai, kurios gyventojų 40 proc. yra įjungti į žemės ūkio darbus, bet jų produktas nepajėgia išmaitinti vien Sovietų Sąjungos gyventojų. Ji perkasi javus iš Amerikos, Kanados, Australijos. Šis faktas rodo, kad žemė gali išmaitinti daug daugiau, jei socialinė valstybinė santvarka yra nukreipta žmonių gerovei, ne pasaulio ekspansijai.

O atstovai apie tai bijoję prasiširti, nes tai būsiąs kišimasis į vidaus reikalus.

2. Tenka suabejoti ir gera valia kai kurių vyriausybių, kad jom rūpi pirmiausia žmonių gerovė. Antai, Indija vartoja ir gimimų kontrolės priemones ir gauna paramos iš Amerikos, Sovietų, Kanados, bet paramos dalis nuėjo ne žmonių gerovei kelti, bet atominėi bombai gaminti.

3. Tenka suabejoti ir dėl valstybių egoizmo, nes vienos valstybės kv. milijoi gyvena šimtai žmonių, kitoje valstybėje vos keli ar keliolika žmonių. Vienur erdvė perpildyta, kitur tuščia, ir prievarta gabena žmones į pakraščius, kad tik iš kitur nesi-veržtų gyventojai į tuščią erdvę. O žinia, kad erdvė nemėgsta būti tuščia. Bet tie tuščių erdvių valdytojai egoistiškai galvoja, kad Dievulis paskyrė tuos plotus jiems vieniems.

-o-

Antras mazgas, kurio nesiseka atmegzti — infliacija. Ji kelia kainas pragyvenimo reikmenims. Ji verčia kelti atlyginimo normas. Bet rezultatas: pragyvenimo išlaidos auga sparčiau negu uždarbiai.

Infliacija yra palietus visus kraštus. Kai kurie specialistai guodžia savo skaitytojus bent tuo, kad infliacija yra ne tik Vakarų kraštuose, bet ir Sovietuose. Vadinasi, infliacija nėra kapitalistinės sistemos padaras.

(Tarp kitko skaitytojas dr. D.J. atkreipė mūsų dėmesį į U.S. News... paskutinį nr., kur rašoma, kad sovietinio Trud reporteris lankėsi Vilniuje, kuris, gal būt, geriau aptarnaujamas kaip kuris sovietinis miestas, ir rado, kad prekės pabrangusios ir čia, nors jų kokybė nepagerėjusi. Esą Vilniaus šeiminingės pirkdavosi bulkutes po 11 kap., dabar jos daug brangesnės, nors skonis nepagerėjęs. O Vilniaus fabrikas nustojęs gaminti populiarias dešreles, palyginti pigiom kainom, jų vietoj siūlomos vadinamos "pieninės dešrelės", bet 300 proc. brangesnės).

Ir infliacijos klausimas kelia rūpestį. Pagal statistikas Amerikoje žmonėms tai didesnis rūpestis nei Watergate. Ir prezidentas Fordas laiko tai savo pagrindiniu rūpesčiu. Organizuoja dabar vieną konferenciją po kitos — pačių Amerikos ūkinių žinovų, konferencijas su europiniais sąjungininkais. Bet lig šiol šiam mazgui atmegzti vis tebeieškoma būdo tiek amerikiniui tiek tarptautiniui mastu.

Gal ir surastų, bet atmegzimas reikalauja daug pasiryžimo pakeisti gyvenimo būdą, pakeisti norus lobti kitų sąskaiton.

(nukelta į 2 psl.)

PERSEKIOJAMOJE LIETUVOS BAŽNYČIOJE

GINČAS TARP PARTIJOS IR
TIKINČIŲJŲ TEBEEINA

Valdžia: gali tikėti

“Kas nori tikėti ir savaip garbinti Dievą, atlikti apeigas, turi visas galimybes ir sąlygas tai daryti”, — aiškina P. Mišutis.

Norėdami atitraukti nuo religinių praktikų, ateistai dažnai nesiskaito su priemonėmis. Štai keletas pavyzdžių iš dabarties ir netolimos praeities.

Tikintieji: bet tikėjimo pareikšti neleidžia

1972 Verbų sekmadienį žmonių minios užplūdo Kauno katedrą ir šventorių. Prasidėjus pamaldoms, priešais katedros pastatą vaikų-jaunimo klubo “Žilvinas” darbuotojai atidarė langus, duris ir garsiai ėmė transliuoti estradinę šokių muziką, o klubo balkone šokių dalyviai kėlė triukšmą. Šventoriuje susirinkusiems žmonėms dalyvauti pamaldose buvo neįmanoma.

Kiekvienais metais Verbų sekmadienį tikintieji, einą į Kauno katedrą, turėdavo galimybę įsigyti šventoriuje verbą. Vaikai iš miško atnešdavo kadugių šakelių, karklų pumpurėlių, smilgų. Žmonės buvo dėkingi verbų platintojams. 1973 metais ateistai pasiryžo Verbų šventės iškilmę sudrumsti. Prasidėjus pamaldoms, prie katedros pasirodė milicija ir pradėjo gaudyti verbų platintojus. Kai kurie buvo areštuoti ir nuvežti į miliciją. Per Atvelykį milicija vėl pasirodė prie katedros ir pradėjo gaudyti devocionalijų pardavėjas. Milicija nepagalėjo ir vienos luošos senutės — ir ją, įsikelusi į mašiną, nugabeno į skyrių.

Chruščiovo eros metais Žiemariuose valdžia buvo įrengusi prie pat bažnyčios radijo ruporą. Kelerius metus tikintieji bažnyčioje kentėjo garsiakalbio keliamą aliarmą, melstis buvo labai sunku. Klebono ir tikinčiųjų prašymų toliau nukelti garsiakalbį niekas nepaisė...

Tikintieji: ir švilpuku trukdo mišias

1969 liepos pirmąjį sekmadienį šių eilučių autoriui teko dalyvauti Žemaičių Kalvarijos atlaiduose. Iš visos Lietuvos suplaukė maldininkai, meldėsi bažnyčioje ir šventoriuje. Kai bažnyčios varpelis davė ženklą, kad

prasideda šuma, tuo momentu greta šventoriaus sporto aikštėje švilpukas davė ženklą, kad prasideda sporto rungtynės. Būrelis pusnuogių paauglių žaidė, šūkavo, triukšmavo. Šventoriuje buvo sunku melstis. Žmonės piktinosi ateistų specialiai suorganizuotu pamaldų trukdymu. Paprastai į tokius ateistų renginius ar varžybas dalyviai yra prievarta, grasinimais suvaromi. Savanorių tokiomis progomis atsiranda nedaug.

Prieš keletą metų Vilkijos ateistai tarėsi, kaip per šv. Onos atlaidus atitraukti nuo bažnyčios didžiules žmonių minias. Nutarta sumos metu kultūros namuose suruošti įdomų spektaklį. 12 val. salėje sėdėjo tik vienas žiūrovas — kultūros namų sargė. Ateistams spektaklį teko atidėti.

Šventadienį verčia dirbti

1973 liepos 22 važiuojame per Dzūkiją. Laukuose niekur nesimatė dirbančių žmonių. Tik Leipalingio parapijoje matėme daug žmonių prie darbo. Paaiškėjo, kad Leipalingyje buvo švenčiami didieji šv. Onos atlaidai, ir kolūkiečiai buvo varomi į darbą.

Kas sekmadienį dirba, tam valdžia dvigubai moka.

Kitą sekmadienį, liepos 29, Veisiejuose vyskupas teikė Sutvirtinimo sakramentą. Ten žmo-

nės vėl buvo verčiami dirbti.

1960 metų vasarą teko lankytis Anykščių rajone, Vaižganto tėviškėje. Kolūkiečiai su dideliu kartėliu skundėsi, kad jie sulaukę negirdėtai sunkios baudžiamos — negalį net sekmadieniais pailsėti. Jei atlaidų metų nenuvyks į darbą, kolūkio pirmininkas nubraukia dalį darbdienų...

Pastoja kelius į atlaidus

Atlaidų metu praktikuojama pastoti kelius. Važiuoją sunkvežimiais arba arkliais gražinami atgal. Kartais ateistai būna labai “išradingi”. 1963 metais Rumšiškės važiujantieji į Švč. Marijos Gimimo atlaidus keliuose atsimušė į barjerus. Būdingieji pareigūnai žmonėms paaiškino, kad įvažiavimas uždraustas dėl snukio-nagų ligos. Važiujančius arkliais grąžino atgal. Visi nustebo — iki atlaidų apie šią ligą niekas nieko negirdėjo. Dar labiau nustebo, kai po pamaldų pamatė barjerus nuimtus — atseit, snukio-nagų ligos epidemija praėjo. Be to, tą dieną Rumšiškės bažnyčioje buvo uždrausta giedoti sumą ir eiti procesiją. Žmonės šaipėsi: “Gal ir giedojimas platina snukio-nagų ligą?”

1963 metais Šiluvoje per Švč. Mergelės Marijos Gimimo atlaidus minios žmonių buvo užgulusios klausyklos, o valdžia leido klebonui pasikviesti tik kelis kunigus...

Valdžia: šventų vietų lankymas mažėja

Bene įdomiausiai P. Mišutis kalba apie šventų vietų lankymą — esą, kasmet tikinčiųjų į jas vis mažiau atsilanko. Pavyzdžiui, Šiluvoje 1972 — tik apie 1300. Iš tikrųjų vien Šiluvos bažnyčioje trigubai sutilptų. Kas lankėsi 1973 per Šilinių atlaidus, tas buvo liudininkas, kad per kiekvienas šv. Mišias Šiluvos bažnyčia buvo pilnutėlė žmonių. Sekmadienį mašinos užtvindė ne tik Šiluvos miestelį, bet ir jos apylinkes. Autoinspektoriai jų vieną dieną suskaičiavo apie tūkstantį.

“Veprių Kalvarijas 1972 m. aplankė vos tūkstantis. Vilniaus Kalvarijos jau nebelankomos, — džiūgauja P. Mišutis, — nors prieš keliolika metų sutraukdavo dešimtis tūkstančių tikinčiųjų”.

Tikintieji: nes milicija pastoja kelius

Ypatingai fanatiškai ateistai trukdydavo tikintiesiems nuvykti į Vilniaus Kalvarijas. 1961 metais teko būti tokių trukdymų liudininku. Sekminių rytą takistai garaže pamatė skelbimus, draudžiančius važiuoti keliu link Kalvarijų. Mūsų prašomas taksistas kategoriškai atsisakė važiuoti į Kalvarijas, nes milicija gaudanti vairuotojus ir atiminėjanti vairuotojų pažymėjimus.

(Bus daugiau)

Savaitės įvykiai
Rugsėjo 3-10

(atkelta iš 1 psl.)

Detente lauktosios
laisvės nedavė

Maskvoje rugsėjo 15 buvo modernistų meno paroda aikštėje. Miesto vykdamosios komitetas buvo davęs tai parodai leidimą. Bet parodos dieną partijos pasišūstį “draugovinė” su buldozeriais, su gaisrininkų mašinų švirksiais išvartė paveikslus, išvaikė žiūrovus. Policija sakėsi surinkus paveikslus ir sudėgičius, nes jie netinka Maskvos skoniui (nors kai kurie tų paveikslų buvo rodyti užsieniuose).

Nukentėjo nuo “draugovinė” ir amerikiečiai korespondentai — buvo sumušti, nors policija stovėjo šalia ir mušeikų nesulaikė. Amerikos atstovybė įteikė protestą. O N. Y. Times vedamajame padarė išvadą: esą “tai buvusi juodoji diena tiems šauniam talentams, kurie mėgina siekti pažangos ir laisvos kūrybos Sovietuose; tai buvusi dar juodesnė diena tiems svetimiešiem, kurie tikėjo, kad su šaltojo karo atslūgimu ir prasidėjusia detente eis ir atolydis Rusijos viduje.”

-o-

Prez. Fordas pasiūlė amnestiją dezertyram, kurių daugiausia Kanadoje ir Švedijoje. Sąlyga — jie turi atidirbti viešose darbuose dvejus metus. Dezertyrai siūlymą priėmė šaltai. Jie laiko save didvyriais.

Saugumo konferencija Ženevoje turinti baigtis šiais metais, toliau sutarties iškilmingas pasirašymas. Taip pasisakė Vokietijos kancleris Schmidtas po derybų Bonnoje su Gromyko. Amerikos šaltiniai praneša, kad Ženevoje nepasiektą jokios pažangos dėl laisvo judėjimo tarp Rytų ir Vakarų.

Etiopijoje nuo rugsėjo 13 kariuomenė paėmė valdžią, o imperatorių Salassie, 82 metų, įsodino į volkswageną ir išvežė į mokinę trijų kambarių pirką 60 mylių nuo sostinės.

Teroras siautėja. Paryžiuje numesta bomba prie populiarios vaistinės, kurios savininkas buvo žinomas Izraelio rėmėjas. Sužeistų 26. Haagoje trys japonų teroristai tebelaiško Prancūzijos atstovybėje 7 įkaitus, reikalaudami, kad Prancūzija paleistų suimtą Paryžiuje teroristą japoną ir sumokėtų 1 mil. P. Vietname susprogdintas lėktuvas. Zuvo 70.

Ir Vatikanas “ginkluojasi”. Policininkam išduoti revoliuoriai. Anksčiau Vatikane policininkų buvo 150. Pop. Paulius jų skaičių sumažino iki 80.

ANTANAS J. ŠAVELSKIS — lietuvis advokatas — 88-03 Jamaica Avenue, Woodhaven, N. Y. 11421; tel. 441-1182, namų TW 7-3061 (nuo 9 r. iki 9 v.)

SHALINS FUNERAL HOME, Inc., 84-02 Jamaica Ave. (prie Forest P'way St.), Woodhaven, N. Y. 11421. Suteikia garbingas laidojimo. Koplyčios parūpinamos visose miesto dalyse. Tel. 296-2244.

MATTHEW P. BALLAS FUNERAL HOME — Moderni koplyčia, Air-conditioned, A. J. Balton-Baltrūnas, Licensed Manager and Notary Public. 660 Grand St., Brooklyn, N. Y. 11211; ST 2-5043.

TAISOM RADIO IR TELEVIZIJOS APARATUS spalvotus ir paprastus. Pilnas patarnavimas įdedant naujas dalis. Aptarnaujam Queens ir apylinkės lietuvis. Naujų aparatų neparduodam. Kreiptis tel. 847-0887. Adresas: Mr. Joe Kazlas, 87-15 Myrtle Avenue, Glendale, N. Y. 11227 (2 blocai nuo Woodhaven Blvd.).

BUYUS FUNERAL HOME, Mario Teixeira, Jr. laidojimų direktorius, 426 Lafayette St., Newark, N. J. 07105; tel. 344-5172. Paruošiamos garbingos laidojimo. Modernios koplyčios, oras vėdinamas.

RIMOS IR JUOZO BRUŽŲ siuntinių įstaiga atlieka visus patarnavimus sudarant siuntinius ir užsakant kitas dovanas į Lietuvą. Didelis prekių pasirinkimas. Sąžiningas ir greitas patarnavimas — 94-08 Jamaica Avenue, Woodhaven, N. Y. 11421. Telef. 441-4712

JUOZO ANDRUŠIO Real Estate, Insurance. Apdraudimas gyvybės, namų, automobilių, baldų ir k. Namų pardavimas, apdraudimas, Income Tax užpildymas, Mutual Funds — pinigų investacijos. Kasdien nuo 9 iki 8 val.; šeštadieniais iki 6 v. pp. 87-09 Jamaica Ave., Woodhaven, N. Y. 11421; VI 7-4477

VYTAUTAS BELECKAS, sav. Winter Garden Tavern. 1883 Madison St., Ridgewood, N. Y. 11227, EV 2-6440. Salė vestuvėms ir kt. pramogoms. Be to, duodami palaidotojiniai pietūs. Pirmos rūšies lietuviškas maistas prieinama kaina.

SIDABRINIO VARPO KEPYKLA — Silver Bell Baking Co. Lietuviška ir europietiška duona ir pyragai, šventėms, vestuvėms bei pokyliams tortai, Dalia ir Albertas Radžiūnas, sav. — 43-04 Junction Blvd., Corona, Queens, N. Y. 11368. Telef. 779-5156.

MOVED TO LARGER QUARTERS — KORDOL FABRICS by — SUPERIOR PIECE GOODS CORP. 194 Orchard St. New York, N. Y. 10002, telef. AL 4-8319. Vilnonės medžiagos jūsų artimesiems — importuotos ir vietinės. Vilnonės medžiagos kostiumams, paltams ir suknelėms. Taip pat šilkinės maišytos, spalvotos, lovoms užtiesalai, vilnonės skaros ir šalikai — geriausios rūšies pigiausiomis kainomis. Specialus patarnavimas paruošiant paketus į Europą. Uželkite ir įsitikinsite!

ALICE'S FLORIST SHOP, lietuviškam rajone — lietuviška gėlių parduotuvė. Gėlės įvairiomis progoms. 846-5454—9527; vakare: 935-4149. 107-04 Jamaica Ave., Richmond Hill, N. Y. Čia veikia Darbininko spaudos kioskas.

NEW YORK — Lietuvos atsiminimų valanda, šeštad. 4-5 val. WEVD 1330 AM ir 97.9 FM. Music of Lithuania, pirmad. 8:05-9:00 val. vak. WSOU-FM 89.5 anglų kalba. Dr. J. J. Stukas, 1467 Force Dr., Mountinside, N. J. 07092. Tel. (201) 232-5565.

NEW YORK — Laisvės Žiburys, sekm. 9-10 val. ryto WHBI 105.9 FM. R. Kezys, 217-25 54th Ave., Bayside, N. Y. 11364. Tel. (212) 229-9134.

BOSTON, MASS. — WLYN 1360 ir FM 101.7 sekmad. 1-1:30. S. Minikus, 502 E. Broadway, So. Boston, Mass. 02127. Tel. 268-0489.

BOSTON, WORCESTER, BROCKTON, MASS. — WHIL 1430 ir FM 107.9, sekmad. 11-12 val. P. Viščinis, 173 Arthur St., Brockton, Mass. 02402. Tel. JU 6-7209.

Geriausios medžiagos gaunamos pigia kaina ypač siuntiniam į Lietuvą.

(Polyester-Knits yardas 2.50, Arnel Jersey jardas 89 c.)

AMERICAN FABRICS
55-35 Myrtle Ave. (Putnam kamps)
Ridgewood, N. Y. 11227 Tel. 456-5046
(Traukinio stotis Wyckoff, Autobusas Putnam)
Kam pirkti iš svetimų, jei gaunam pas savus
Monika Macežinskaitė, sav.

Lietuviško stiliaus paminklų sukūrimai ir veltui pristatomi ir visas kapines New York, New Jersey ir Connecticut valstijose

Fasolino
Memorials CO.

66-86 80th Street (prieš St. John's kapines)
Middle Village, N. Y. Queens, N. Y. 11379
(212) D'Avenport 6-3150

— Tai yra mūsų vienintelė vieta
Gausi parodų salė

Lietuviška
KELIONIŲ
AGENTŪRA
VYTIS
Romas Kezys, Pres.
2129 Knapp St., Brooklyn, N. Y. 11229 — Tel. 769-3300

- Paskutinės informacijos apie žemiausias kainas
- Kelionės į visus pasaulio kontinentus
- Lietuvių grupinės kelionės atostogų metu

Patarnaujama visuose kelionių reikaluose:

LEKTUVAI VIEŠBUČIAI LAIVAI (Cruises) AUTOBUSAI įdomių vietų lankymas TRAUKINIAI	INDIVIDAMS (ekskursiniais bilietais) GRUPĖMS JAUNIMUI SEIMOMS
---	---

KVIETIMAS Į KONGRESĄ

Amerikos Lietuvių Taryba nuoširdžiai kviečia visas lietuvių organizacijas dalyvauti atstovaujame Amerikos lietuvių kongrese, kuris įvyks rugsėjo 28-29 Pick-Congress viešbuty, Chicagoje. Kadangi ne visų organizacijų valdybos ir jų adresai žinomi Altos centrui, todėl organizacijos, raštu negavusios kvietimo dalyvauti kongrese, prašomos savo atstovus į Amerikos lietuvių kongresą atsiųsti, pranešant Altos centrui jų pavardes raštu.

Atstovų rinkimam yra nustatytos tokios taisyklės:

1. Dalyvauja visi Amerikos Lietuvių Tarybos centro nariai.
2. Centrinės bendrinės organizacijos siunčia po 6 atstovus.
3. ALT skyriai bei organizacijų bendrieji komitetai atsi-

rose vietovėse siunčia po 6 atstovus.

4. Vietinės draugijos, klubai, kuopos bei skyriai siunčia po 1 atstovą nuo kiekvienų 10 narių.

5. Laikraščių redakcijos ir lietuvių radijo programos siunčia po 3 atstovus.

Kongrese dalyvauti kviečiami ir svečiai, visa patriotinė lietuvių visuomenė.

Malonėkite nedelsdami išrinkti atstovus į kongresą ir pranešti ALT centrui, 2606 West 63rd St., Chicago, Ill. 60629, raštu atstovų vardus ir adresus.

Dr. Kazys Bobelis
ALT pirmininkas

Dr. Vladas Šimaitis
ALT sekretorius

Tokie plakatai buvo rugsėjo 7 demonstracijose Chicagoje. Nuotr. M. Nagio

DARBININKAS

The Lithuanian Weekly Published
by Franciscan Fathers341 Highland Blvd.
Brooklyn, N. Y., 11207Editorial Office (212) 827-1352
Business Office (212) 827-1351Second-class postage paid at Brooklyn, N. Y., Post Office
Subscription per year — \$10.00. Single Copy 15 cents.Eina nuo 1915 m., 1951 m. sujungė AMERIKĄ, LDS organą DARBININKĄ ir LIET. ŽINIĄS • Pre-
numerata metam \$10.00 • Straipsnius ir korespondencijas redakcija taisy savo nuožūra •
Pavarde pasirašyti straipsniai nebūtinai išreiškia redakcijos nuomonę • Už skelbimų turinį
ir kalbą redakcija neatsako.

Redaguoja REDAKCINĖ KOMISIJA

Iš viršaus įsakytoji tyla

Lietuvos 17,000 tikinčiųjų pa-sirašytas laiškas Jungtinių Tautų gen. sekretoriui Waldheimui liko be atsakymo. Jungtinių Valstybių atstovas Jungtinėse Tautose taip pat balso nepakėlė. Jokie prašymai iš šalies nepadėjo praversti lūpas.

Dabar viešai prabilta apie tos tylos šaltinį. Apie jį prabilo William Buckley, kurio knygą "United Nations Journal" recenzavo N.Y. Times pereiną sekmadienį.

W. Buckley, žurnalistas, redaktorius, konservatorius, buvo pakviestas nariu į Amerikos delegaciją Jungtinėse Tautose — Žmogaus teisių komisijoje. Pakvietimą priėmė, tikėdamas prašnekti kuria proga viešai, ką išskaitė iš Solženicyno, ką žino apie Kinijos koncentracijos stovyklas, išskirti baletininko Pannovo ir kt. asmens laisvės reikalą. Bet greitai patyrė, kad pagal taisykles jis turi pasakyti tai, kas prezidento Nixono bus pavesta pasakyti.

Ir Buckley gavo iš savo viršininkų nurodymą išbraukti iš savo pareiškimų Žmogaus teisių komisijoje visas pastabas, kuriose buvo kritikuojama Sovietų Sąjunga. To esą reikalavo "debtone", nes "visas mūsų diplomatinis manevravimas turėjo būti vykdomas, atsižvelgiant į tą visą apgaubiančią politiką".

Ši tylos politika buvo pridengta vardu to, kuris yra garbės narys komitete "Americans for Congressional Action to Free the Baltic States". Tai politinio pragmatizmo ironija. Ji skatina nukreipti dėmesį į dabartinį prezidentą Fordą. O šiemet kaip tik pereiną mėnesį suėjo 10 metų, kai kongresmanas G. Fordas pasiūlė Atstovų Rūmams rezoliuciją, kad Sovietai pasitrauktų iš Baltijos valstybių; kad tas reikalavimas būtų keliamas Jungtinėse Tautose ir bet kuriame opinijos forume.

Tyla buvo vyriausybės direktyva jos atstovam. Tačiau šauksmas apie žmogaus teisių

paneigimą Lietuvoje rado nemaža atgarsio Kongrese, Bažnyčios hierarchijoje ir spaudoje.

Laisvos spaudos ir Kongreso narių įtaka vyriausybės politikai neabejotina. Gera todėl, kad vis gausiau jaunimas kreipiasi į spaudą ir Kongresą pralaužti tylai, kuri yra žalinga ne tik pavergtiesiems, bet ir pačios Amerikos interesam.

Etninių bendruomenių vienybė

Gera žinia, kad veikia Santalka — estų, latvių, lietuvių organizacijų jungtis — bendram darbui. Nelinksmame fone gerai vienybė pademonstravo Australijos baltiečiai, reaguodami į Whitlamo vyriausybės paskelbtą Baltijos kraštų pripažinimą Sovietams.

Nei jų balsai, nei balsai iš Amerikos nepakeis Australijos vyriausybės jau įvykdyto negarbingo fakto. Bet jų balsai iš naujo laužo tylą. Jų vienybė daro didesnio svorio veiksnys ateities kovai. O balsai iš Amerikos suriša viso laisvojo pasaulio lietuvių.

Gera žinia iš Kanados: esą ten baltiečių iniciatyva sudaryta etninių grupių taryba. Tai yra kultūrinė ir politinė jėga. Ji gali būti reikšmingesnė Kanadoje nei Jungtinėse Valstybėse. Bet to siektina ir čia. Ypačiai dabar, kada pasunkintas Pavergtos Europos seimo veikimas. Jo darbo didžią dalį tenka perimti etninėms bendruomenėms.

Jei ne iš karto, tai dalim galėtų būti sudaryta Amerikoje etninių grupių bendradarbiavimo atmosfera. Pradedant, pavyzdžiui, nuo bendradarbiavimo tų etninių bendruomenių, kurių tėvynės yra pavergtos, kurias jungia bendras tikslas — padėti saviem kraštam kovoje dėl žmogaus teisių ir laisvės.

Bet tokiai vienybei pirmiausia reikia pasiekti mažesnę vienybę — nutiesti tiltą tarp dabartinių lietuviškų veiksmų.

Didelės asmenybės savo didumu išryškėja tik laiko bėgyje.

Būdamas gyvas, M. Krupavičius ne kartą skundėsi, jog yra nesuprastas, nemėgstamas, kritikuojamas ar net niekinamas. 1952 lapkričio 18 rašytam laiške jis skaudžiai pasisako: "Susišaudymo metu dažnai atsitinka, kad paleistoji kulka perskrodžia ar ir visai nukerta ne priešą, bet artimą ir mielą žmogų... Didelei mūsų nelaimei mūsų tarpe susišaudymas virto chronišku reiškiniu. Juo tolyn, juo jis eina atkaklyn. Paklydusių kulku kiek nori. Viena kita gal ir Tave pasiekia ir užkabina. Jei manoji kulka Tave pasiekia, tai ne kaip priešą, bet kaip savo artimą žmogų... Tave pasiekia tik viena kita, o mane visos — ir artimai savųjų, ir tolimai, ir priešų... Tenka kovoti vienam su visais, o visiems su manim. Anų jų akyse aš esu ir frontininkas, ir bačkininkas, ir antidiplomatinkas, ir kas tik nori. O tų ir kitų savųjų tarpe — taip pat ir tas ir kitas, bet žmogiškos vertybės nebedaug jau manyje palieka."

Nedaug dar laiko praėjo, kai Dievas pašaukė M. Krupavičių pas save. Jo netekę, į jį žvelgdami savimeilės neaptemdytomis akimis, pradedame jį teisingiau suprasti ir daugiau vertinti. Esu tikras, kad su laiku jį tikrai suprasime ir pilnai įvertinsime visoje jo asmenybės didybėje.

Prie pilnesnio M. Krupavičiaus asmenybės atskleidimo ir

MYKOLAS KRUPAVIČIUS — KUNIGAS

PREL. L. TULABA

ateities kartoms galimai teisingesnio pristatymo noriu prisidėti ir aš, kuriam teko laimė būti jo mokiniu ir nuo seminarijos laikų turėti su juo artimus santykius.

Šia proga noriu atkreipti dėmesį į tai, kas, manau, M. Krupavičiaus asmenybėje yra ryškiausio ir esminio; ką jis pats virš visko laikė ir vertino. Tai yra kunigystė. Virš visko M. Krupavičius buvo kunigas. Kunigystė jame yra pati ryškiausia jo asmenybės žymė. Savos rūšies nesupratimas yra girdėti kai ką sakant, o kai ką net ir parašant, kad kunigystė M. Krupavičiui buvusi tik atsitiktinis dalykas; kad jis tapęs kunigu be pašaukimo, o tik priverstas aplinkybių; kad jis buvęs Dievo pašauktas būti pasaulio žmogumi, o ne Bažnyčios tarnu. Tie, kurie šitai teigia, nepažįsta ar nenori pažinti tikrojo M. Krupavičiaus. Jį pristato ne tokį, koks jis buvo, bet kokių jie norėtų jį matyti.

-o-

1. Dievas yra nuostabus savo keliuose, kai jis veikia į žmogų, kad jį palenktų savo valiai. Į vienus jis veikia tiesiogiai, į kitus netiesiogiai. Vienus jis verčia priimti savo kvietimą, kaip šv. Paulių prie Damasko

Amerikos Lietuvių Tarybos centro valdyba posėdžiauja ir aptaria Amerikos lietuvių kongreso reikalus. Kongresas bus rugsėjo 28-29 Chicagoje. Sėdi iš k.: T. Blinstrubas, T. Kuzienė, dr. K. Bobelis, pirm., I. Blinstrubienė, kun. A. Stašys; stovi iš k. dr. J. Valaitis, kun. dr. J. Prunskis, A. Pakalniškis, J. Skorubskas, V. Šimkus, E. Smilgys, dr. K. Šidlauskas ir dr. V. Šimaitis. Nuotraukoje trūksta: P. Dargio, E. Vilimaitės ir R. Staniūno.

bės sąmoningai išstatyti. Seminarijos inspektorius, žemos moralės, bet aukštai siekias karjeroje rusas, darė visa, kad atitrauktų mokinius nuo lietuviškos veiklos, ne tik įvairiai terorizavo jaunuolius, bet taip pat stengėsi juos tvirkinti, moraliai smukdyti, kad neturėtų aukštesnių-idealistinių polėkių. Šeštadieniais rengdavo šokus, į kuriuos atgabendavo net iš Kauno patvirkusių merginų. Į tokius pasilinksminimus mokiniai ne tik būdavo raginami, bet tiesiog verčiami eiti. Kun. P. Andziulis iš savo pusės veikė mokinius, kad atsispirių pagundoms, nurodymas pavojus, kurie grėsė; ragindamas likti ištikiems ir veikliams tautinių ir religinių idealų išpažinime ir gynime. M. Krupavičius su pasigėrėjimu prisimindavo kun. P. Andziulį, pabrėždamas, kaip jie inspektoriaus nemėgdavę ir kapelioną gerbdavę. Tik kun. P. Andziulio patarimų ir užtarimų dėka M. Krupavičiui pavyko išsilaikyti seminarijoje ir ją baigti. Mat, kelis kartus dėl lietuviškos veiklos buvo patekęs pavojui būti pašalintu iš mokyklos.

Gavęs paskyrimą mokytojauti Lenkijoje, Lomžos srityje, M. Krupavičius suėjo į santykius su tenai dėl lietuviškos veiklos ištremtu kun. Aleksandravičiumi. Apie šį dinamiską ir talentingą kunigą būrėsi tenai gyvenę lietuviai. M. Krupavičius buvo vienas iš aktyvių kun. Aleksandravičiaus bendradarbių.

Grįžęs į Lietuvą ir paskirtas mokytojauti Papilėn, čia tuojau susibūčiuliavo su kun. P. Gudausku. Savo atsiminimuose M. Krupavičius rašo: "Kiek pas kleboną klebonijoje viešpatavo internacionalas, tiek pas vikarą telkdavosi beveik išimtinai tik lietuviai žemaičiai. Vyravo jaunimas. Ten buvo ir mano širdis ir veikimo dirva. Su kunigu Gudauskiu iš pirmos pažinties sutapome. Ir veikėme kartu tol, kol jis turėjo išvykti į Ameriką, o aš mesti mokytojavimo darbą ir išvykti iš Papilės." (M. Krupavičius, Atsiminimai, Chicago 1972, 82.)

M. Krupavičius taigi, Dievo rankos vedamas, visur turėjo ryšį su kunigais, kurie, jokios abejonės nėra, darė jam įtakos ir traukė prie savęs. "Su kunigais, — rašo jis Atsiminimuose, — bendradarbiau gana ankštai... Kiekvienas kunigas kaip tipas ir lietuvis man rūpėjo pažinti giliau. (Bus daugiau)

TAUPI ŠEIMININKĖ

Spaudai paruošė dipl. agr. I. Sinkevičiūtė

33

Tešla turi būti minkšta. Rankos pavilgamos šaltame vandenyje, ir daromi apvalūs, truputį paploti maltiniai. Kepinami įkaitintuose riebaluose, kol pasidarys gražiai rusvos spalvos, ir po to tuoj dedami 10 min. į pečių; ten jie iššpučia. Maltiniai be kiaušinių būna minkštesni ir skanesni, tik darant juos reikia gerai sulgynti, kad nebūtų plyšių ir kepat nesuskiltų.

Prie jų tinka virtos ar keptos bulvės, bulvių košė, morkų daržovienė ir košė, žirneliai ir kitos daržovės. Padažas — tamsus, daromas iš tų riebalų, kuriuose maltiniai kepe.

Norint į maltinius galima dėti ir kiaušinių. Aukščiau minėti mėsai imti du kiaušiniai; visų kitų produktų imti tiek pat, tik lajaus mažiau. Nuo kiaušinių, ypač nuo baltymų, maltiniai būna kietesni, todėl dedama tik tryniai.

Jautienos vyniotinis

2 sv. mėsos,
4 unc. lajaus ar lašinučių,
4 šaukšt. džiovėsėlių,
1 svogūnas,
2 tryniai, pipirų, druskos ir sultinio.

Tinka ir antros rūšies mėsa. Iš jos išrenkamos plėvės ir gyslos, sumalama, dedama džiovėsėliai ir svieste pakepintų svogūnų, ir viskas dar kartą permalama. Sudedami likę priedai: tryniai (jei dedamas visas kiaušinis, tai baltymą dėti išplaktą), pipirai, druska, ir viskas gerai suminkoma. Jei mėsos tešla kieta, įpilama sultinio.

Iš taip paruoštos mėsos daromas pailgas, panašus į kepalėlį volelis; jis aptepamas plaktu kiaušiniu, pabarstomas džiovėsėliais ir dedamas į riebalais išteptą kepimo indą. Vyniotinio viršus taip pat aptepamas riebalais. Kepama karštoje krosnyje apie 1 val. Apkepęs paviršius laistomas sultiniu ir atsiradusiu skystimu. Jei pailgotos mėsos piūvis vienodai pilkas, mėsa iškepus. Iškepus vy-

niotinis piaustomas apie 1/3 col. storumo skiltelėmis ir sudedamas pusdubenyje. Iš vieno šono dedamos kepintos bulvės, o iš antro troškinti burokėliai.

Vyniotinį galima ir įdaryti. Įdaras gali būti įvairus, pav., grybų, ryžių, kiaušinių, lašinėlių ir kt. Jis daromas taip: paruošta ir gerai išminkyta mėsa išplojama piršto storumo sluoksniu, apdedama vienu kuriuo nors minėtu įdaru, susukama, galai užtaisomi, pabarstoma džiovėsėliais ir kepama palaistant riebalais ir sultiniu (sultiniu laistoma jau apkepusi mėsa, nes kitaip vyniotinis gali suplyšti).

1 įdaras: 4 kietai virti kiaušiniai sukapojami, įdedami 2 šaukštai tirpinto sviesto, druskos, maltų pipirų ir žalių kapotų petražolių. Viskas sumaišoma ir dedama ant išplotos mėsos.

2 įdaras: 2 kietai virti kiaušiniai perpiaunami pusiau ir sudedami išilgai ant išplotos mėsos.

3 įdaras: iš 3 kiaušinių, 3 šaukštų grietinės ir trupučio druskos iškepama kiaušieninė, dedama ant išplotos mėsos, o ant jos viršaus pailgais keturkampiais gabalėliais dedami piaustyti lašiniai, ir mėsa susukama.

Vyniotinius galima daryti ne tik iš jautienos, bet ir iš kaulienos, veršienos arba visų trijų mėšų mišinio; jų imama po lygiai.

Kopūstainiai

2 sv. minkštos mėsos,
4 unc. lajaus, pipirų, druskos,
1 svogūnas,
1 kiaušinis,
3 šaukšt. riebalų,
1 galva kopūstų,
2 šaukšt. pomidorų košės,
0,5 stkl. grietinės.

Kopūstų viršutiniai žali lapai nuimami, ir galvos pavirnamos pasūdytame vandenyje, kad nebūtų toki stiprūs ir suminkštėtų. Kad viršutiniai lapai nesuplyštų, verdama keletą kartų, viršutinius lapus vis nuimant. Po to lapelių koteliai nulyginami, ir į juos pridedama mėsos įdaras.

Įdaras. Mėsa, išrinkus plėvės ir gyslas, sumalama, pridedama virtų ir atausintų ryžių, kapoto lajaus, smulkiai kapotų ir svieste pakepintų svogūnų, kiaušinis, pipirų, druskos, ir tas viskas sumaišoma. Ant kopūsto lapelio dedama po paruoštos mėsos šaukštą, suvyniojama, susmeigiama pagaliuku ir apkepinama įkaitintuose riebaluose. Po to kopūstainiai sudedami į priekaituvį, supilami riebalai, užpilama sultinio, ir ant nekarštos ugnies, iš leng-

vo judinant, troškinami iki minkštumo. Baigiant troškinti, sudedama pomidorų košė, įpilama grietinės. Kai kopūstainiai pasidarą minkšti, jie iš priekaituvio išimami ir duodami į stalą gražiai sudėti pusdubenyje su keptomis bulvėmis ir tuo pačiu perkoštu padažu, kuriame jie buvo troškinami.

Jautienos gabalas

2 sv. jautienos,
2 svogūnai, pipirų, druskos,
2 lauro lapeliai,
2 morkos, porų, salierų ir petražolių.

Riebesnis mėsos gabalas dedamas į verdantį su prieskoniais sultinį ir uždegtas verdamas iš pradžių ant karštos, o vėliau ant silpnės ugnies, kol mėsa pasidarys minkšta. Išvirusi mėsa skersai raumenis supiaustoma apie 1/3 col. storumo skiltelėmis, gražiai sudedama į pusdubinį ir užpilama šiltu krienų padažu. Vietoje krienų padažo galima imti pomidorų, svogūnų ar kitokių aštrų padažą. Prie virtos jautienos duodama bulvės ar bulvių košė ir įvairios daržovių salotos.

Vietoje daržovių galima duoti kruopų košę ar virtus stambiai piaustytus naminius lakštinius, kuriuos, išvirus ir nukošus, sumaišyti su sviestu ir tarkuotu sriū.

Tokiu pat būdu gaminama kauliena ir avienu.

Šutiny

2 sv. jautienos,
1 svogūnas,
0,5 sv. daržovių prieskonių,
0,5 stkl. grietinės,
2 stkl. sultinio,
4 unc. sviesto,
2 šaukšt. miltų,
1 lauro lapelis, pipirų, druskos.

Mėsa skersai raumenis supiaustoma didesniais gabalais, išmūšama, apibarstoma miltais ir apkepama įkaitintuose riebaluose. Priekaituvyje dedama eilė stambiai piaustytų prieskonių daržovių, eilė mėsos ir vėl daržovių, kol viskas sudedama. Viršutinis sluoksnis — daržovių. Užpilama sultiniu ir uždegtas troškina, kol mėsa pasidarys minkšta. Po to supilama grietinė, dar truputį pakaitinama ir duodama į stalą.

Prie šutinio tinka stambūs lakštiniai ir pomidorų salotos.

(Bus daugiau)

JOS LIETUVIŠKOSIOS RAPSODIJOS KLAUSĖSI TUKSTANTINĖ CHICAGOS MINIA

Kompozitorė sesuo M. Bernarda

Lietuvių kompozitorių šeimoje sesuo **M. Bernarda**, kazimierietė, laikosi kukliai, nesigarsindama apie savo sukurtus kūrinys, naujas kompozicijas. Kitiem ji lieka ir nežinoma. Čia ir norime sustoti prie jos ir supažindinti su kompozitore seserim M. Bernarda ir jos kūriniais.

Ji gimė 1902 gruodžio 9 Batakuose, Lietuvoje. Tėvai Venskai ją 1903 atsivežė į Ameriką. Čia ji išaugo ir liko ištikima tėvų tradicijom ir tėvų kalbai.

Jaunutė, vos 15 metų, įstojo į vienuolyną (1917). Muzikos pradėjo mokytis Šv. Kazimiero akademijoje Chicagoje. 1928 baigė American Conservatory of Music Chicagoje ir gavo muzikos mokytojos diplomą.

Nuo 1928 dėstė muziką Šv. Kazimiero akademijoje. Tuo pačiu laiku gilino ir muzikos studijas, studijavo kompoziciją ir 1930 gavo muzikos bakalauro laipsnį.

Nuo 1941 iki 1943 studijavo muziką De Paul universiteto muzikos mokykloje ir gavo magistrės laipsnį. Atskirų muzikos dalykų dar mokėsi kitose JAV aukštosiose mokyklose.

Suorganizuoja orkestrą
Mokytojaudama Šv. Kazimiero akademijoje, suorganizuavo 60 studentų simfoninį orkestrą ir jam vadovavo. Chicagos mokyklų orkestrų varžybose 7 kartus iš eilės laimėjo pirmąją vietą.

Lietuviškosios rapsodijos klausosi Chicago

Sesuo M. Bernarda yra tikrai nemaža sukūrusi. Simfoniniam orkestrui ji parašė simfonetą, lietuvių liaudies šokius I ir II.

1943, gavusi magistrės laipsnį, ji sukūrė rapsodiją lietuviškomis temomis. Rapsodija sukurta dideliu orkestrui. Ją atliko De Paul universiteto orkestras. Dirigavo Richard Czerwony. Tais pačiais metais rapsodiją atliko Northwestern universiteto simfoninis orkestras Chicagos kompozitorių rečitalio proga.

Trečią kartą lietuviškoji rapsodija buvo atlikta Chicagos Grant Parke 1948. Dirigavo garsusis Nicolai Malko. Rapsodijos klausėsi tukstantinė Chicagos minia.

Yra sukūrusi variacijų styginiam kvartetui, mišias Regina Pacis 4 lygiem balsam a capella, Kūdikielio Jėzaus garbei 3 lygiem balsam su vargonų pritarimu. Pertvarkė ir moterų balsui pritaikė P. B. Kahn'o Ave Maria, 1956 vargonam aranžiravo reikalingiausias giesmes,

anglų kalbon išvertė St. Šimkaus operą Pagirėnus.

Lietuvių dainų šventėse
Pirmoje lietuvių dainų šventėje 1952 Chicagoje jungtinis choras atliko jos premijuotą dainą Vakaras tylus. Dirigavo Alfonsas Mikulskis. Repertuare buvo ir antroji jos daina Lopšinė. Ją atliko moterų choras, dirigavo Alice Stephens.

Toje dainų šventėje dalyvavo ir Marijos aukštesniosios mokyklos mergaičių choras, vadovaujamas sesers M. Bernardos.

Mokytojos darbe
Nuo 1952 iki 1971 ji vadovavo muzikos skyriui Marijos aukštesniojoje mokykloje. Nuo 1971 iki 1974 gyveno Holland, Pa., ir dėstė muziką Villa Juozapo aukštesniojoje mokykloje. Čia ji parengė programą, kai Northampton miestas minėjo 250 metų sukaktį. Parašė specialią muziką, vadovavo 80 mergaičių chorui ir styginiam orkestrui. Taip pat vadovavo bažnytinės muzikos skyriui, seselių chorui, davė dainavimo, piano ir kitokių instrumentų pamokas.

Šiais 1974 metais, minint Vasario 16 šventę Philadelphiaje, susirgo Vilties choro dirigentas Leonas Kaulinis. Tai ji pavadavo dirigentą ir chorui dirigavo Lietuvių Muzikos salėje.

Kompozitorė sesuo Marija Bernarda

Šią vasarą praleido Chicagoje. Laiką skyrė kompozicijai. Dvylikai lietuviškų dainų rašė trijo ir piano partijas. Dainas įdainavo kun. Vytautas Gorinas, kuris turi gražų išlavintą aukšto baritono balsą. Dainos skiriamos plokštelei.

Iš Chicagos ji išvyko į Los Angeles, Calif., į lietuvių Šv. Kazimiero parapijos mokyklą. Išvažiavo pakilia nuotaika, nes galės dirbti savo tautiečiam, dirbti su lietuviškomis muzikais.

Su šia kompozitore seserim

M. Bernarda susirašinėja dr. V. Paprockas. Iš jo į redakciją pateko kompozitorės laiškėlis, parašytas gražia lietuvių kalba. Laiškas jaukus ir nuoširdus. Dr. V. Paprockui tarpininkaujant, ir buvo parūpinta ši visa medžiaga apie mieląją muzikę kompozitorę.

Linkime seselei Bernardai naujoje vietoje kuo geriausios nuotaikos, kuo geriausių darbo sąlygų. Sukurkite dar daug daug įvairiausių kūrinių, kurie skambėtų Dievo garbei ir mūsų tautos labui. (p.j.)

meno formoms, kurios pasižymi reikiamomis savybėmis, ir panaudoja jas Dievo garbinimui.

Šventasis susirinkimas, laikydamasis Bažnyčios tradicijos ir drausmės nuostatų bei reikalavimų ir žiūrėdamas bažnytinės muzikos tikslu — Dievo garbės ir žmonių pašventimo, nutaria šiuos dalykus.

Muzikinis paruošimas
“113. Liturginis veiksmas gauna kilmingumą, kai apeigos atliekamos giedant, asistuojant pašvęstiesiems tarnams ir akty-

PASTABOS DĖL VARGONININKŲ — MUZIKŲ SEIMO

ALBINAS PRIŽGINTAS

Rugsėjo 2 dalyvavau Lietuvių Vargonininkų — Muzikų Sąjungos seime, įvykusiam Apreiškimo parapijos bažnyčioje ir tos parapijos salėje. Aš dalyvavau kaip tos sąjungos narys, kaip Angelų Karalienės parapijos vargonininkas ir kaip rečitalistas.

Norėčiau čia padaryti keletą pastabų seime iškiltais klausimais, kurie mane domino.

Tie klausimai yra:

1. Mažėja bažnyčių lankymas, mažėja chorai, o kartais net ir visiškai išnyksta.

2. Rekomenduojama, kad bažnytinuose koncertuose lietuvių muzikai atliktų tik lietuviškas kompozicijas. Siūloma pasmerkti tuos, kurie atlieka nelietuvišką muziką.

3. Daroma išvada, kad gitaros muzika, rock ir džazas yra svetimi lietuviškai dvasiai.

Štai mano pastabos dėl iškilimų.

Pirmiausia dėl pirmos išvados.

Mano pastebėjimu, vidutinis seimo dalyvių amžius buvo 55 metai. Aš esu 27 metų, lietuvis, katalikas. Jei tikrai yra problema, jei tikrai mažėja bažnyčių lankytojų skaičius, jei mažėja choro dalyvių skaičius, tai klausimas kyla, ar ši vyresnioji karta tikrai klausia save, ar analizuoja, kodėl jaunimas neina į bažnyčią, kodėl nedalyvauja chore. Ar šis jaunimo nedalyvavimas nėra pagrindinis klausimas?

Seime girdėjau vis tų pačių žodžių, retorikos, svajojimų, asarojimų, kaip ir ankstesnyje seime prieš dvejus metus.

viai dalyvaujant tikintiesiems...

114. Bažnytinės muzikos turtais tebūnie dideliu atsidėjimu saugomi ir naudojami. Tebūnie kruopščiai paruošiami chorai, ypač katedrų. Vyskupai ir kiti sielų ganytojai uoliai tesirūpina, kad į kiekvienas apeigas, kurios atliekamos giedant, visi tikintieji galėtų aktyviai įsijungti sau priklausančia dalimi, kaip nustatyta...

115. Tebūnie didžiai vertinamas muzikinis paruošimas ir lavinimasis seminarijose, abiejų lyčių naujokynuose ir studijų namuose, o taip pat ir kitose katalikų institucijose bei mokyklose. Tam tikslui tebūnie rūpestingai ruošiami bažnytinės muzikos mokytojai.

Taip pat rekomenduojama, kur galima, steigti aukštesniuosius bažnytinės muzikos institutus.

Muzikai ir choristai, ypač vaikai, taip pat turi gauti gerą liturginį išsilavinimą.

Giedojimo rūšys — knygos
“116. Bažnyčia grigalinį chorą laiko būdinga Romos liturgijos giedojimo rūšimi. Todėl, kur kitkas nekliudo, jam tebūnie skiriama pagrindinė vieta liturginiuose veiksmuose.

Tačiau jokių būdu nedraudžiama naudoti pamaldose ir kitas bažnytinės muzikos rūšis, ypač polifoninę, jei tik ji atitinka liturginio veiksmo dvasią, kaip nustatyta...

117. Tebūnie baigta ruošti grigalinio giedojimo knygų laida. Be to, tebūnie naujai, kritiškiau, išleistas jau po šv. Pijaus X reformos išėjusios knygos.

Taip pat dera paruošti paprastesnių melodijų rinkinį mažesnėms bažnyčioms.

118. Tebūnie sumaniai puoselėjamos populiarios religinės giesmės, kad ir neliturginėsse pamaldumo pratybose ir net liturginiuose veiksmuose, laikantis rubrikos nustatytų normų, galėtų skambėti tikintųjų balsai.”

(Bus daugiau)

— Gražina Bacevičiūtė skelbiama laimėjusi premiją tarptautiniame muzikos festivaly. Jos vardas įrašytas tarp kitų laimėtojų stambiojo lentų parodoj Mokslo ir pramonės muziejų.

PASTABOS DĖL VARGONININKŲ — MUZIKŲ SEIMO

ANTRAS KLAUSIMAS.

Ar mūsų nežavi, ar mes neturime pasitenkinimo, klausydami mūsų muzikų, kurie atlieka klasikines kompozicijas? Ar mes taip mažai gerbiame savo muzikus, kad nuneigiame jų kūrybinius impulsus?

Aš žinau tik dvi muzikos rūšis: gerą muziką ir blogą muziką. Bet aš neskirstau muzikos į lietuvišką muziką ir visą kitą muziką. Šiuo aš nesakau, kad nėra gerų lietuvių kompozitorių. Bet aš pasirinkčiau klausytis muzikos todėl, kad ji gera, bet ne todėl, kad ji yra kilusi iš vieno ar kito krašto.

Trečioji pastaba.

Apie tai kalbėjo muzikas J. Stankūnas ir kun. L. Budreckas. Sprendžiant iš jų pastabų, jie abu tiki, kad gitara neturi vietos bažnytinėje muzikoje. Kun. Budreckas tvirtino, kad džazas yra visai svetimas lietuviams. Aš nežinau, kaip kun. Budreckas priėjo prie tos išvados. Bet aš esu lietuvis ir katalikas, su aukštu muzikos mokslu, ir aš mėgstu abu — ir rock ir džazą. Dėl gitaros muzikos mišiose: man atrodo, kad svarbu ne instrumentas, o muzikantas. Muzikinis muzikas ir geriausias vargonais gros, ir skambės kaip bloga gitara.

Norėčiau pasiūlyti: ieškoti geros muzikos, bet ne vien tik lietuviškos muzikos; ieškoti gerų muzikų, o ne bet kokių muzikų lietuvių; ir nežiūrėti, kaip ir kaip jie praeiti, nors ji atrodytų ir gera ir šilta.

IŠ MUZIKŲ VEIKLOS

— Maralin Niska, lietuvių kilmės Metropolitan ir New York City operų solistė, pažadėjo netrukus koncertuoti Kultūros Židinio salė, Brooklyne. Pereitose savaitėse ji dainavo pagrindines roles Puccini “La Bohème” ir “Manon Lescaut” operose, o rugsėjo 26 ir spalio 1 dainuoja Metropolitan operoj Toscos rolę to paties vardo operoj. Šiame sezone pramatyta ir daugiau jos pasirodymų abiejose operose.

— Aidas, Hamiltono lietuvių chorą, vadovaujamas torontiečio sol. Vaclovo Verikailio, rugpjūčio 31 grįžo iš sekminkos kelionės po Europą. Aplankė Angliją, Prancūziją, Vokietiją ir Italiją. Davė 4 oficialius koncertus ir 9 neoficialius įvairiomis progomis. Įspūdingiausias priėmimas buvo pas popiežių Paulių VI jo vasaros rezidencijoje. Apie tai rašė ir Vatikano dienraštis “L'Osservatore Romano”.

— Eugenijus Kriškčiūnas, jaunas muzikas, Toronto, Ont., Kanadoj, perėmė Prisikėlimo parapijos vargonininko ir visų chorų vedėjo pareigas. Buvęs vargonininkas muz. kun. Br. Jurkšas išvyko apsigyventi į Ispaniją.

— Irena Stankūnaitė, Pater-son, N. J., Lyric Operos solistė, liepos 23 dainavo Natalijos rolę Fr. Lehar “Linsmosios našlės” pastatyme. Šiais metais ši opera pastatė G. Puccini “La Bohème”, Mozart “Figaro vestuvės” ir Fr. Lehar “Linksmoji našlė”. Visuose pastatymuose Irena dainavo pagrindinius vaidmenis. Rudens sezonui ruošia Mozart operą “Don Giovanni”. Čia Stankūnaitė atliks Elvyros vaidmenį.

— Kennebunkport, Maine, lietuvių pranciškonų vasarvietėje liepos ir rugpjūčio mėnesiais buvo 14 kultūros, meno bei muzikos programų. Šešios buvo skirtos muzikai. Šių spektaklių programose dalyvavo Izidorius Vasyliūnas, kun. V. Valkavičius, dr. Vytenis Vasyliūnas, sol. Gina Čapkauskienė, sol. Stasys Liepas, komp. Julius Gaidelis, sol. Benediktas Povilavičius ir sol. Elena Blandytė.

— Muz. Viktoras Tatarūnas, Sao Paulo, Brazilijoj, lietuvių parapijos choro vedėjas, J. Stankūno mokiny, liepos mėn. dalyvavo su choru Dariaus-Girėno minėjime. Choras gausus ir veiklus, dalyvauja lietuvių parengimuose, ruošia koncertus ir radio programas. Sekmadeniais gieda per lietuvių pamaldas.

— Pakštų šeima atliks trumpą programą liudies instrumentais Lietuvių Chartos dvidešimtpenkmečio minėjimo metu. Minėjimas įvyks Chicagoj, Pakšto salė, rugsėjo 21.

— Sol. Laimutė Smalenskaitė-Stepaitienė, sugrįžus iš sėkmingai atliktų koncertų Europoj, intensyviai ruošiasi savo rečitaliui, kuris įvyks rugsėjo 29 Chicagoj, Jaunimo Centro didžiojo salė.

— Sol. Ona Zubavičienė, baigusi Švėkšnos gimnaziją, atliks meninę programą dalį Švėkšniškių draugijos aukstinio jubiliejaus bankete Chicagoj.

— Jaunimo choro Chicagoj repetitijos prasidėjo rugsėjo 3. Į pirmą repeticiją atvyko 81 jaunas choristas, jų tarpe ir 14 naujų. Chorui sėkmingai vadovauja muz. Faustas Strolia. Rugsėjo 27 choras pasirodys kun. G. Kijausko, SJ, išleistuvių vakare.

— Chicagos Lietuvių Opera metiniame narių susirinkime išrinko naują valdybą: pirm. V. Radžius, vicepirm. V. Momkus, I. Navickaitė ir J. Vidžiūnas, sekr. R. Grauzinienė, išd. Vl. Stropus ir narys J. Mockaitis.

— “Aušra”, mergaičių kvartetas, Windsor, Ont., iš laisvos bravoro Carlings Toronto gavo 950 dol. paramą plokštelei išleisti. Kvartetas plokštelei įdėnuos 13 dainų ir išleis rudėnį, kai grįš iš gastrolių po Pietų Ameriką.

Muzikai Algirdas Kačanauskas (k.) ir Albinas Prižgintas (d.) prie vargonų Apreiškimo parapijos bažnyčioje rugsėjo 2, kai vyko pamaldos Vargonininkų-Muzikų seimą pradedant. Nuotr. Manon Wicquart

HANAU GYVENUSIŲ LIETUVIŲ ŠVENTĖ

Hanau mieste, Vokietijoje, buvo viena iš didžiausių lietuvių stovyklų. Ten po antrojo pasaulinio karo buvo susispietę keli tūkstančiai lietuvių pabėgėlių, po kelerių stovyklinio gyvenimo metų emigravusių į kitus kraštus. Daugumas emigravo į Ameriką, kūrėsi įvairiuose miestuose, bet daugiausia hanaaviškių apsigyveno Chicagoje ir čia gerai įsikūrė.

Chicagoje susidarė ir Hanau lietuvių šventei ruošti komitetas, kuriam pirmininkavo P. Gaudys. Komitetas išleido programinį leidinį, kuriame aprašomi Hanau lietuvių stovyklinio gyvenimo ryškesni įvykiai. Šventės ruošimo iniciatoriai buvo J. Janušaitis, St. Dziugas ir kiti.

Trijų dienų šventės renginiuose rūgpiūčio pabaigoje ir rugsėjo 1 Jaunimo Centre gausiai dalyvavo ne tik hanaaviškiai, bet ir Chicago bei apylinkių lietuvių visuomenė.

Rugpiūčio 30 Čiurlionio galerijoje įvyko meno parodos atidarymas. Joje dalyvavo šešiolika dailininkų. Savo kalboje, parodą atidarydamas, dail. V. Jonynas vaizdžiai prisiminė Hanau stovyklos kūrimosi dienas ir linksmą nupasakoją kelis anų dienų epizodus.

Rugpiūčio 31 įvykusiame meno ir literatūros vakare buvo atstovaujama daina, muzika, dailūs žodis ir literatūra. Vakari vadovavo B. Kožicienė. Atidarymo kalbą pasakė P. Gaudys. Dainavo dvi iškilios solistės — Dana Stankaitytė ir Gina Čapkauskienė; jas publika labai šilintai sutiko. Akomponavo muz. Manigirdas Motekaitis. Pianinu skambino Ramunė Valdytė. Ak-

torius Jonas Kelečius giliu įsijautimu suvaidino P. Andriūšo lyrinę pasaką "Neįsileido". Aloyzas Baronas ir Vitalija Bogutaitė-Keblienė paskaitė savo kūrinių ištraukas.

Vakaro programa atlikta pasigėrėtinai gražiai; ją atliko buvę Hanau stovyklos gyventojai. Publikos prisirinko pilna salė.

Po vakaro vyko meno parodos apžiūrėjimas. Svečiai gėrėjosi jos gausumu ir gražumu. Čia reikėsi abstraktas, natūralistai ir grafikai, vieni už kitus grakštesni.

Rugsėjo 1 Švč. M. Marijos Gimimo bažnyčioje Marquette Parke įvyko pamaldos, kuriose buvo prisiminti mirusieji ir gyvieji hanaaviškiai. Mišias koncelebravo hanaaviškiai kunigai: Zėnonas Gelažius, Vytautas Memėnas ir Antanas Nockūnas. Kun. Z. Gelažius pasakė gražų pamokslą.

Popiet Jaunimo Centre įvyko šaunus banketas. Jį pradėjo Julija Valdienė. Programai vadovauti pakvietė Jurgį Janušaitį, kuris linksmo svečius savo humoristinėmis intarpais. Vakariėnės metu Aloyzas Baronas skaitė iš stovyklinio gyvenimo humoristines akimirkas bei nuotykius, kurie svečius linksmam nutaikė.

Bankete gausiai dalyvavo ne tik Chicago lietuvių, bet ir Kanados bei visos Amerikos hanaaviškiai. Be to, iš viso pasviečio gauta šimtai sveikinimų.

Muz. Bronius Jonušas greitosiomis sukūrė gaidas dainai, kurią šventės proga prisuntė Aldona Baužinskaitė-Kairienė. Čia pat buvusieji dainavėčiai ją padainavo.

Lietuvių kunigų suvažiavimas Hanau stovykloje 1946 birželio 6. Centre pirmoje eilėje matosi vysk. V. Brizgys, vysk. V. Padolskis ir tautinis delegatas kan. F. Kapočius.

Šokiam grojo visų mėgstami Neolituų ir Vyties orkestrai.

Svečiai ilgai vaišinosi, šoko ir dainavo. Buvo maloni ir jauki nuotaika.

Hanau lietuvių suvažiavimą reikia laikyti visais atžvilgiais pasisekusiu. Tai buvo kūrybos ir ryžto išryškinimas ir kartu praeities išgyvenimų prisiminimas.

Džiugu pastebėti, kad Chicago lietuvių gausiai dalyvavo šventės renginiuose, o hanaaviškiai jį tai atkreipė dėmesį viso pasaulio pakraščiuose.

Kas galėjo, atvyko asmeniškai, o kiti suvažiavimą prisiminė geru žodžiu-sveikinimais.

J. Kaunas

Demonstracijos Hanau stovykloje. Prie vėliavos dešinėje stovi J. Audėnas.

STIPENDIJA LIETUVIUI KENT UNIVERSITETE

Jau kelinti metai Kent State universitete plečiama lietuviškoji programa. Ji buvo pradėta įsteigiant lietuvišką spaudinių kolekciją. Vėliau įvestas lietuvių kalbos mokymas. Dabar žengiama į trečią fazę, organizuojant stipendiją lietuviui.

Pirmosios dvi fazės buvo labai sėkmingos. Lietuviškoji spaudinių kolekcija jau turi apie 7000 tomų ir auga kiekvieną dieną.

Gautos knygos rūpestingai sukataloguojamos ir grupuojamos naujoji dvylikos aukštų bibliotekoje. Retieji leidiniai perduodami į specialią rinkinių skyrių, kuriame apsauga yra ypatingai gera. Periodikos pavadinimų skaičius siekia beveik 400, jų tarpe yra 47 laikraščių pilni komplektai ir apie 600 įristų metinių komplektų.

Lietuvių kalbos fazę per Critical Language programą pateikia šeši kursai, už kuriuos duodama 21 valanda kreditų. Pirmiesiems trim kursams naudojama Introduction to Modern Lithuanian tekstas ir pagal tą tekstą paruoštos magnetofoninės juostos. Pagalbos reikalingiems studentams padėti dviem valandom per savaitę atvyksta lietuvis mokytojas, o baigiamieji egzaminai laikomi pas kvalifikuotą specialistą, šiuo metu dr. Antaną Klimą. Šis mokymo metodas yra gana praktiškas, nes tereikia tik dviem studentams užsiregistruoti į bet kurį iš šių kursų, ir programa apsimoka.

Dabar, plėsdami programą, steigiam Lietuvių Stipendijos Fondą (Lithuanian Fellowship Fund). Šiai fazei reikės sutelkti 50,000 dol., kurie bus pastoviai laikomi šio universiteto fonde (Kent State University Foundation). Palūkanos už tuos 50,000 dol. bus naudojamos stipendijai, duodamai lietuvių kilmės studentui, kuris sutiks rašyti darbą apie Lietuvą ar lietuvių magistrą arba daktarą laipsniui gauti. Komitetas, kuris atrinks kandidatą stipendijai, bus sudarytas iš universiteto narių ir greičiausiai vadovaujamas graduate school dekanu. Jei kartais neatsirastų kandidatų stipendijai, tais metais stipendijos pinigai būtų panaudoti pripirkti knygoms į lietuvišką kolekciją. Tačiau tenka labai abejoti, kad tai galėtų atsitikti.

Stipendija pradės būti skiriama, kai bus sutelkta 20,000 dol. Aukotojų ir aukų sąrašai bus kas mėnesį siuntinėjami lietuvių laikraščiams; visos aukos gali būti nurašomos nuo pajamų mokesčių. Surinktieji pinigai bus investuojami, siekiant aukštesnių palūkanų. Sutelkus pilną 50,000 dol. sumą, reikia laukti, kad metinė stipendija susidarys tarp 2500 ir 3000 dol.

Projekto logika yra aiški: pradedami lietuvių kalbos kursai, per lietuviškosios kolekcijos rinkinius plėsdami galimybę gilinti studijas, organizuojama stipendija siekiam, kad būtų tęsiami

ir akademinio lygio tyrinėjimų darbai. Tai yra gyvybinės svarbos reikalas Lietuvai ir lietuvių bei.

Mum teikia vilčių faktas, kad per pastaruosius kelerius metus Kent State universitete buvo parašyti ir teberašomi keturi veikalai lietuviškais temomis, siekiant daktaro ar magistro laipsnio. Tačiau šimtaprocentinis projekto pasisekimas priklausys ne vien nuo mūsų planų, bet ir nuo lietuvių visuomenės paramos.

Mes prašom visus lietuvius paremti šį labai svarbų mūsų projektą. Visas aukas siųsti adresu: Lithuanian Fellowship Fund, Kent State University Foundation, Kent, Ohio 44242.

Dr. John F. Cadzow

Naujieji Lituanistikos Instituto nariai

Lituanistikos Instituto prezidento pirmininkas dr. J. Gimbutas praneša, kad instituto tarybos posėdy birželio 9 ir papildomu korespondenciniu balsavimu liepos 24 čia suminėti asmenys išrinkti LI nariais.

Bibliografijos skyriun: Kazys Baltramaitis, Chicago.

Filosofijos skyriun: kun. dr. Andrius Baltinis, Chicago;

kun. dr. Valdemaras Cukuras, Pomfret, Conn.; dr. Vytautas Doniela, Univ. of Newcastle, Australija; kun. dr. Pranas Gaidas - Gaidamavičius, Toronto;

dr. Juozas Girnius, Bostonas; kun. dr. Feliksas Jucevičius, Montreal; kun. dr. Algirdas Ju-

rėnas, Univ. of Maine, Augusta, dr. Antanas Maceina, Muenster, Vokietija, dr. Algis Mickūnas, Ohio Univ., Athens; dr. Ignas Kęst. Skrupskelis, Univ. of So. Carolina, Columbia; dr. Vincas Vyčinas, Comox, B. C., Kanada.

Kalbos skyriun: Genovaitė Buja - Bijūnienė, McGill Univ., Montreal.

Literatūros skyriun: dr. Delija J. Valiukėnaitė, Bridgewater State College, Mass.

Menotyros skyriun: dr. Leonardas J. Šimutis, Chicago State University; Romas Viesulas, Temple Univ. Tyler meno mokykla, Philadelphia.

Psichologijos - pedagogikos skyriun: dr. Vytautas Černius, Temple Univ., Philadelphia; Genutis Procuta, Univ. of Ottawa, Kanada; dr. Agota Šidlauskaitė, Univ. of Ottawa; dr. Ina Užgiriene, Clark Univ., Worcester, Mass.

Dabar Lituanistikos Institutas turi 103 tikruosius narius ir 5 narius taktininkus. Institute yra devyni skyriai. New Yorko, New Jersey ir Pensilvanijos valstijose gyvena 17 narių. Instituto suvažiavimas, jau penktasis, įvyks Clevelande 1975 gegužės 16 - 18.

— Gyvataras, Hamiltono lietuvių tautinių šokių ansamblis, ruošiasi švęsti savo 25 m. veiklos sukaktį 1975 balandžio 5-6. Šiai šventei ruošti sudaryti koncerto, baliaus ir leidinio komitetai daugiausia iš buvusių grupės šokėjų.

LIETUVIŲ VISUR

— Paulinė Baltų Santalka, kurioje dalyvauja Vlitas ir estų bei latvių centrinės organizacijos, rugsėjo 6 posėdžiavo, pasidalino žiniomis apie Australijos, Naujosios Zelandijos Baltijos valstybių pripažinimą Sovietams, apie baltiečių griežtą reaguojimą Australijoje, apie S. Kudirkos likimą ir apie Europos saugumo konferencijoje galimą Baltijos valstybių klausimą. Latvijos Uldis Grava painformavo, kad Kanadoje sudarytas baltiečių pastangomis etninių grupių prezidentas. Estas Ilmar Ploor informavo, kad 1976 Baltimorėje bus estų tautinis festivalis.

— Vliko seimas šiemet šaukiamas Bostone gruodžio 7-8 Bostono Statler Hilton viešbuty. Seimo reikalais rūpinasi Altos skyrius, kuriam šiemet pirmininkauja Stasys Lušys.

— Kanados lietuvių pirmoji dainų ir šokių šventė numatoma surengti 1975 spalio 12 Hamiltono, Ont. Tai derinama su Kanados Lietuvių diena ir Hamiltono LB apylinkės 25-rių metų įsteigimo sukakties minėjimu.

— L. V. liaudininkų s-gos vadovybė liepos 15 išrinkta narių visuotiniu balsavimo referendumo būdu. Trejiems metams nauja sąjungos vadovybė — prezidiumas bus Chicagoje: pirm. inž. G. J. Lazauskas, sekr. A. Luneckas ir ižd. L. Jakovickienė. Prezidiumas yra įpareigotas sudaryti iš įvairių vietovių atstovų sąjungos tarybą.

— Dr. V. S. Vardys, Oklahomos universiteto profesorius, dalyvavo rugsėjo 5 prasidėjusioje tarptautinėje konferencijoje "Banff '74". Kanados Albertos provincijos kurortiniame mieste surengta konferencija turėjo ir specialų posėdį tema "Nerūsų tautybės carinėje Rusijoje ir Sovietų Sąjungoje". Posėdžio vadovas — latvis prof. Edgar Anderson.

— Dail Danguolės Stončiūtės grafikos darbų paroda Chicagoje, Čiurlionio galerijoje, įvyks rugsėjo 20-29. Praėjusį pavasarį tiek amerikiečių, tiek lietuvių meno bičiulių dėmesį patraukė jos darbų paroda Mundelein kolegijos galerijoje, Chicagoje. Šią vasarą jos darbų paroda vyko ir Dainavos stovyklavietėje ateitininkų sendraugijų stovyklos metu.

— Fotografas V. Maželis nufotografavo S. Kudirkos motinos gimimo dokumentus. Tas nuotraukas LB atstovai pristatė imigracijos įstaigoms. Tai privedė prie JAV pilietybės suteikimo Kudirkos motinai ir pačiam Kudirkai. V. Maželis visą atlyginimą už technines išlaidas paaukojo LB krašto valdybai ir Laisvės Žiburio radijo valandėlei Simo Kudirkos laisvinimo reikalui.

— Žemės ūkio akademijos Dotnuvoje 50 metų sukakties minėjimas įvyks Chicagoje, Lietuvių Tautiniuose namuose, spalio 12.

— Inž. Julius Raulinaitis, Los Angeles, Calif., LB Vakarų apygardos valdybos narys, organizuoja Californijos lietuvių spaudos parodą, kuri veiks Lietuvių dienos metu Šv. Kazimiero parapijos salėje rugsėjo 22. Stud. Irena Žukaitė ir Vladas Šimoliūnas vadovauja sporto varžyboms.

— Prof. Jonas Puzinas iš Philadelphia persikėlė į Chicago. Jo naujas adresas: 7309 So. Washtenaw Ave., Chicago, Ill. 60629.

— Nauji Darbininko skaitytojai: A. Kidolis, Chicago, Ill., A. Bireta, Manchester, Conn., H. Šiauris, Woodhaven, N. Y., F.D. Migliore, Glendale, N.Y. Užsakė kitiems: Vl. R. Bariai, Bridgeport, Conn. — S.L. Marcavage, Milford, Conn. Sveikinam naujus skaitytojus ir dėkoti užsakytojus ir dekotuoti Darbininko prenumerata pirmiems metams tik 8 dol. Atnaujinant visiem 10 dol. metams.

Hanau stovykloje 1947 birželio 1 pagal lietuvišką paprotį, pasitinkant legatą vysk. Munch, buvo pastatyti vartai. Viršuje lotyniškai įrašyta: De profundis clamavi ad te Domine, Domine exaudi vocem meam. — Iš gilumos šaukiuos tavęs, o Viešpatie, Viešpatie išklausyk balsą mano!

Hanau stovyklos vaikų darželio tarpe vysk. Munch 1947 birželio 1. Iš k. kun. A. Bukauskas, mokytojas J. Žilionis, karo kapelionas kun. Jankus (miręs), kun. L. Jankus (miręs), kun. Bajerčius (miręs), kun. St. Yla, vysk. Munch. Dešinėje vokiečių klebonas, Tėv. Benvenutas Ramanauskas, kun. A. Klimas (miręs).

Skautų gretos palydi pro vainikuotas stovyklos gatves svečių arkivyskupą Munch.

PERSPAUSDINTI LKMA SUVAŽIAVIMO DARBŲ PIRMIEJI TOMAI

Lietuvoj komunistų uždarytoji Lietuvių Katalikų Mokslo Akademija, 1956 atsikūrusi Romoj, plačiai išvystė savo veiklą. Laisvam pasauly ji sutelkė 221 narį ir suorganizavo 10 židinių. Kas treji metai tebevyksta Lietuvoj pradėti mokslininkų suvažiavimai. Lietuvoj jų buvo sušaukta 3, o išeivijoj — jau 6, kurių 2 Europoj, 1 Kanadoj ir 3 JAV. Akademijos veikla išeivijoj daugiausia reiškiasi mokslinių knygų leidimu. Jau yra išleisti 8 Suvažiavimo Darbai ir 6 tomai L.K.M. Akademijos Metraščių su lietuvių mokslininkų studijomis. Akademijos istorikų pastangomis išleistas 1-asis Lietuvos istorinių šaltinių tomas, kuriame išspausdintos Vilniaus ir Žemaičių vyskupijos relacijos Šv. Sostui, rastos Vatikano archyve. Šalia šių akademija yra išleidusi dar 5 dideles apimties mokslines knygas. Mecenatų padedama, Akademija Romoj savo patalpose yra sukaupusi nemažą lituanistinę biblioteką ir archyvą, kurį praturtino nupirkdama prof. Z. Ivinskio palikimą.

L.K. Mokslo Akademijos išleistas knygas įsigyja ne tik lietuviai ir kitataučiai mokslininkai, bet ir didžiosios viso pasaulio bibliotekos, nes jose išspausdintų studijų santraukos duodamos lotynų, anglų, vokiečių, prancūzų ir italų kalbomis. Iki šiol į bibliotekas sunkiai patekdavo Suvažiavimo Darbų serijos knygos, kuriose išspausdintos suvažiavimų paskaitos, nes, trūkstant I-III tomo, kurie buvo išleisti Lietuvoj, bibliotekos nenorėdavo užsisakyti ir kitų. Tik neseniai, atsiradus mecenatėi poniai Elenai Mickeliūnienei ir jos lėšomis 1972 perspausdinus Suvažiavimo Darbų III tomą, o 1973 — I ir II tomą, minėtoji kliūtis buvo pašalinta.

III tomo turinys jau buvo aprašytas ir įvertintas spaudoj. Dabar reikia išsitiarti apie I ir II tomo medžiagą.

-0-

L.K.M. Akademijos Suvažiavimo Darbų I tome išspausdintos pirmojo Akademijos suvažiavimo, įvykusio Kaune 1933, paskaitos. Tomas buvo išleistas 1935. Turi 534 psl. Dedikuotas tuometiniam Akademijos pirmininkui prel. Aleksandriui Dambrauskui-Jakštui. Darbus redagavo, jiems įvadą parašė ir labai naudingą studiją paruošė prof. dr. Juozas Eretas. Jo studija — Katalikai ir mokslas — ir šandieną nenustoją savo reikšmės, nes, jei, pasak autoriaus, anuomet "visur gaivalingai prasiveržiančios naujos idėjos pirštu prikišamai rodė, kad atverčiamas naujas istorinis lapas", juo labiau tai pastebim dabar. Taigi reikšmingas yra jo "bandymas nustatyti mokslinės katalikų minties kelią ir jų pastangas organizuoti mokslo darbą".

Toliau jau J. Pankauskas nagrinėja svarbiausias sroves naujojo psichologijoj; K. Kochas

VIKTORAS
GIDŽIŪNAS, OFM

kalba apie profesinę atranką; J. Ambrazevičius — Maironio vietą lietuvių religinėje literatūroje; K. Jasėnas nagrinėja estetikos reikšmę žmogaus gyvenime; P. Penkauskas — Lietuvos istorijos versmų leidimą; P. Žadeikis — kasinėjimus Apulėj; E. Turauskas — valstybės ir Bažnyčios suverenumą; G. Valančius — idealistinę sociologiją; K. Ambrozaitis — asmenį ir visybę Athmaro Spanno universalinės sociologijoj; M. Ruginiene — viduramžių moters būklę ir moterų emancipaciją; J. Urmanas — dabartinę ūkio sistemos krizę ir naujus bandymus; P. B. Šivickis — dabartinės biologijos bendrąją kryptį; A. Dambrauskas aiškina apie rutilius sferoj ir E. Barthelio poliarinę geometriją; P. Samulionis kalba apie Aleksandrą Dambrauską kaip mokslininką.

Gale pridėtas suvažiavimo protokolas.

L.K.M. Akademijos Suvažiavimo Darbų II tome išspausdintos antrojo suvažiavimo, įvykusio Kaune 1936, paskaitos. Tomas išleistas 1937. Turi 474 psl. Dedikuotas trim didžiai nusipelnusiems mokslininkams: vysk. Kazimierui Paltarokui, prof. dr. Pranui Dovydaičiui ir prof. dr. St. Šalkauskiui. Jį redagavo ir įvadą parašė Juozas Eretas ir Antanas Salys. Redaktoriai įvadė pasako ir šio suvažiavimo pobūdį: "Pirmojo suvažiavimo uždavinys buvo suburti katalikus mokslininkus, o antrajam jau buvo skirta panagrinėti vieną problemą — šių dienų dvasios krizę." Išsamiai ši problema buvo nagrinėta dviejose pilnaties posėdžio paskaitose: J. Eretas nagrinėjo kelią ir etapų į šių dienų dvasios krizę, o St. Šalkauskis — ideologinių dabarties krizių pagrindus.

Šio suvažiavimo darbai jau vyko įvairiose mokslo sekcijose.

Teologijos sekcijoj V. Borisevičius nagrinėjo temą — Šandieninio lietuvių kataliko religinio charakterio bruožai; St. Gruodis — Nėgimusios gyvybės panaikinimas teologijos šviesoje; vysk. P. Būčys paskaitoj kalbėjo apie mūsų dorovės atgaivinimo reiką ir padarė pranešimą apie rusus stačiatikius ir sentikius Lietuvoj.

Filosofijos sekcijoj vysk. M. Reinyš nagrinėjo subjektyvaus ir objektyvaus problemą; J. Girnius padarė pranešimą apie egzistencializmą; A. Maceina nagrinėjo ideologinius šių dienų pedagogikos klausimus; O. Norušytė — dorinį auklėjimą šeimoj.

Kalbos ir literatūros sekcijoj A. Salys nagrinėjo temą — Kalbotyra mokyklinių kalbų dėstyme; J. Ambrazevičius — Naujosios lietuvių literatūros idėjinės formos ir linkmės; J. Grinius —

Prancūzai integralinės poetikos kūryboje.

Istorijos sekcijoj buvo tik J. Totoraičio paskaita — Būdingieji Sūduvos arba Užnemunės istorijos bruožai.

Teisės sekcijoj J. Žagrakalys nagrinėjo pozityvinės teisės krizę, o P. Sirūnas — teisės pozityvizmo krizę.

Sociologijos sekcijoj P. Kuraitis nagrinėjo temą — Nacionalizmas krikščioniškos doktrinos šviesoje; St. Bačkis — Pijaus XI socialinės idėjos; P. Dielininkaitis — Organinė valstybė; O. Labanauskaitė — Moterų darbo problema.

Gamtos-geografijos sekcijoj A. Puodžiukynas aiškino šių dienų fizikos pasaulėvaizdžio bruožus; K. Pakštas kalbėjo apie Lietuvą eikumenos erdvėje.

Knygos gale paminėti trys mirę Akademijos nariai: Marija Pečkauskaitė, Antanas Alekna ir Juozas Naujalis. Aprašyti suakutvininkai: vysk. K. Paltarokas, prof. St. Šalkauskis ir prof. P. Dovydaitis. Pridėtas suvažiavimo darbų protokolas, surašytas kun. St. Ylos.

-0-

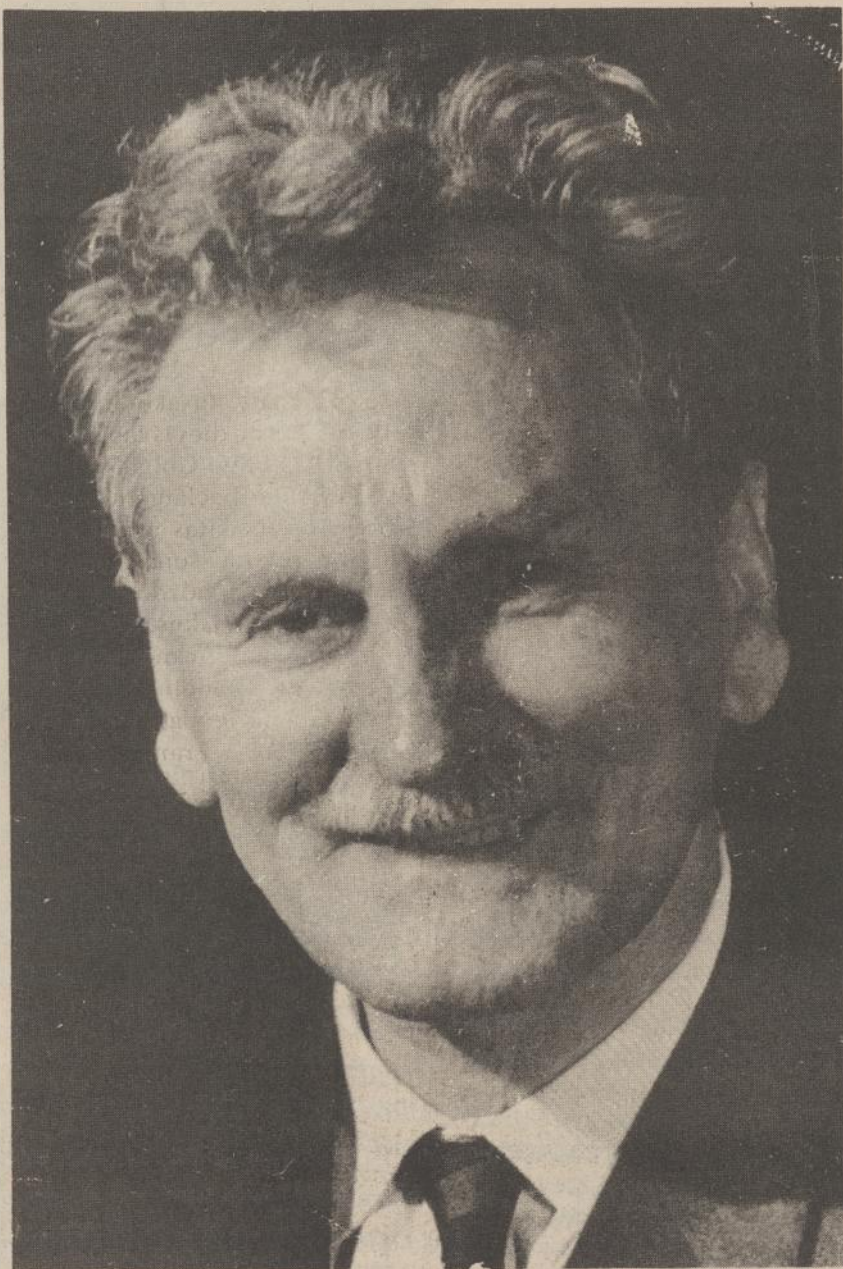
Trumpos apimties straipsnyje nėra įmanoma plačiau apžvelgti suvažiavimų turinio ir jų reikšmės. Bet jau vien iš paminėtų juose nagrinėtų temų iškyla jų aktualumas, ypač humanitarinių mokslų srityje. Jų iškeltos problemos prieš 40 metų šandieną yra dar aktualesnės, dėl to rimtai reikia jomis susidomėti.

Suvažiavimo Darbus galima užsisakyti šiuo adresu: Lietuvių Katalikų Mokslo Akademija, Piazza della Pilotta 4, 00187 Roma, Italy. Vieno tomo kaina — 12 dol.

"STEPONAS KOLUPAILA" — NAUJA KNYGA

Rugpjūčio 29 išleista monografinio pobūdžio stambi knyga — "Steponas Kolupaila". Tai 460 su viršum puslapių, žalsva drobe įrištas, iliustruotas leidinys apie žymų lietuvių mokslininką, visuomenininką ir spaudos bendradarbių prof. Steponą Kolupailą. Knygą parašė Jurgis Gimbutas ir Juozas Danys; savo straipsniais jiems talkino Ksavaras Kaunas ir kun. Juozas Prunskis. Prisimenant prieš 10 metų mirusio profesoriaus asmenybę, knyga skaitytojui žada būti įdomi, o pavarčius daro malonų įspūdį. Vardų rodyklė sudėta apie 550 asmenų pavardžių, kokių nors būdu palaikiusių ryšius su velioniu profesorium.

Savo pirmąjį šio rudens sezono leidinį išleido Akademinės Skautijos Leidykla. Visuomenė knygą gali įsigyti Darbininko administracijoj ir pas įprastus mūsų knygų platintojus.

Prof. Juozas Eretas

J. Ereto "Užmirštieji baltai" ispaniškai

Šiomis dienomis pasirodė Juozo Ereto knygėlė "Užmirštieji baltai" ir ispanų kalba. Šią laidą paruošė ir išleido Lietuvių draugijų ir spaudos taryba Argentinoj, finansškai paremiant prof. Baliui Vitkui. Tekstą į ispanų kalbą išvertė Pierre Maurice, šveicaras iš Bazelio.

Knygėlę duotas autorius atvaizdas su jo autografu. Įžangą parašė Ceferino Iujnevich-Juknevičius, Lietuvos laisvinimo centro Argentinoj pirmininkas. Jo pateikiama trumpa prof. Juozo Ereto biografinė ir jo nuopelnai Lietuvai. Priešįžanginiame puslapy įdėtas ir visų trijų Pabaltijo valstybių — Lietuvos, Latvijos ir Estijos — žemėlapis.

Knygėlė turi 30 puslapių. Pabaigoj pateikiamos pastabos. Nurodomi ir bibliografiniai šaltiniai. Paskutiniame puslapy duodama lentelė, parodanti komunistinės Rusijos užkariavimus per antrąjį pasaulinį karą.

A. P. Bagdonas

ATSIŪSTA PAMINĖTI

Jonas Minelga — KIŠKIO PYRAGAI. Eilėraščiai. Iliustravo Vanda Alekniene. Išleido JAV Lietuvių Bendruomenės Švietimo Taryba 1973. Leidimą parėmė Lietuvių Fondas. Didelio formato. 72 psl. Kaina 3.50 dol. Gaunama Švietimo Taryboj arba pas platintojus.

Autorius yra vienas iš nedaugelio poetų, rašančių eilėraščius vaikams. Anksčiau buvo rodesis su rinkiniu "Labas rytas, vovė". Rašo sklandžiai, eilėraščių formą vis tobulindamas. Yra posmų, rodančių jo meistriskumą. Pvz.:

Vėjas ledo vežime
Maišė dangų su žeme,
Kai į tuščią parką
Atplasnojo šarka.

Kalbant apie J. Minelgos poeziją apskritai, norėtusi, kad ji būtų dinamiškesnė; kad būtų daugiau posmų, kaip šis: Sveikas gyvas, dėde žiogel! Ko, sakyki, nutilai? Gal smuikėlį bus pavogę Tau plėšikai vabalai.

Iliustratorė leidinį papuošė gražiais spalvotais piešiniais.

Kazimieras Barauskas — PRIŠIKĖLIMO ŽMONĖS. 1974. Išleista kun. Petro Patlabos rūpesčiu. Prie išleidimo prisidėjo savo lėšomis eilė asmenų. Viršelis bei aplankas Kazio Veselkos. 224 psl. Kaina 4 dol.

Autorius — žinomas žurnalis-

Leidiny daro gerą įspūdį. Kaip informacinė medžiaga Pietų Amerikos kraštam ir pačiai Ispanijai, yra labai vertintinas, nes papildys taip trūkstamą svetimomis kalbomis informaciją apie Lietuvą.

Ta pati knygėlė, išversta į anglų kalbą, paruošta ir išleista Altos, neseniai pasirodė ir JAV-se.

Būtų labai pageidautina, kad kas nors pasirūpintų tą knygėlę išleisti ir prancūzų bei italų kalbomis, o Brazilijoj ir portugalų kalba. Ar čia negalėtų prisidėti Pasaulio Lietuvių Bendruomenė, jau turinti tam darbe patyrimo, išleidusi jau antrąjį leidinį Violations of Human Rights in Soviet Occupied Lithuania for 1973? Taip pat ar nebūtų galima šio antrojo leidinio išleisti ir ispanų kalba, kaip buvo praėjusiais metais padaryta su 1972 metų tokiu pat leidiniu?

RAŠYTOJAI IR KNYGOS

— Lietuvių Rašytojų Draugijos valdyba pasiuntė protesto laiškus Australijos ir Naujosios Zelandijos ministeriam pirmininkam, stipriais argumentais pasmerkdama jų nelemtą žygį — Lietuvos de jure pripažinimą Rusijai.

— Birutė Pūkelevičiūtė, rašytoja, poetė, dramaturgė ir režisierė, laimėjo šių metų Dirvos novelės konkursą. Vertinimo komisiją sudarė rašytojas Vytautas Alantas, rašytojas Balys Gražulis ir žurnalistas Alfonsas Nakas. Premijuotoji novelė "Kaip Arvis išėjo į žmones" yra 39 mašinėlė rašytų puslapių.

— Juozo Kaributo, rašytojo, aktorius ir režisieriaus, Los Angeles, Calif., knyga "Kelionė aplink pasaulį" baigiama įristi pranciškonų spaustuvė, Brooklyn, N. Y., ir netrukus pasieks lietuviškų knygų paltinotus. 423 puslapių knygoj autorius aprašo savo kelionę, padarytą 1972 pavasarį.

— Knygos apie Steponą Kolupailą pristatymas Chicagoj, Jau-nimo Centro kavinėj, ruošiamas rugsėjo 22 Akademinės skautijos leidyklos.

— Algis Rukšėnas, knygos apie Simą Kudirką "Day of Shame" autorius, Altos suvažiavime, įvykstančiame rugsėjo 27 - 28 Chicagoj, skaitys paskaitą tema "Jaunojo lietuvių vaidmuo Lietuvos laisvinime".

— Anatolijaus Kairio dramos veikalą "Šviesa, kuri užsidegė" ruošiasi scenoj pastatyti Adelaidės lietuvių teatras Australijos Lietuvių dienų metu.

— Prof. R. K. Vaštoka ir J. M. Vaštokienė parašė ir išleisdino mokslinį veikalą "Sacred Art of the Algonkians". Tai jų studija apie Kanados indėnų petroglifus netoli Peterboro miesto, kurio universitete abu autoriai profesorauja. Veikalas spausdintas ofsetinė lietuvių spaustuvė "Litho-Art" Toronte.

— Birutė Pūkelevičiūtė, rašytoja ir aktorė, skaitys savo kūrybą Putnamo seselių remėjus Naujosios Anglijos apygardos metiniame suvažiavime, kuris įvyks Neringos stovykloj, Vermon-te, rugsėjo 29.

— Poetė Kotryna Grigaitytė-Graudienė reiškiasi savo poezija ir taikliais, gyvais straipsniais spaudoj. Ji taip pat ruošia naują kūrybos rinkinį.

— Poetė O. Balčiūnienė-Audronė ruošia spaudai naują poezijos rinkinį, dalyvauja su savo kūryba programose.

— Petras Maldeikis, rašytojas, pedagogas ir visuomenininkas, švenčia 70 metų sukaktį. Spalio 6 Phoenix, Ariz., ruošiamas jo pagerbimas. Tuoj po mišių pietūs restorane. Vėliau pagerbimas bus kapeliono svetainėj, 1802 N. 21st. Place. Pagerbimą ruošia Lietuvių Bendruomenė, choras ir Lietuvių misija.

— A. a. J. Augustaitytės-Vaičiūnienės raštam leisti komiteto sudarymu rūpinasi sūnus. J. Vaičiūnienės raštų palikime yra du eilėraščių rinkiniai, o taip pat gana daug publicistikos, kas sudarytų mažiausiai du toms.

epilogas. Mindaugo epocha 1237-1268. Išleido knygų leidykla Dialogas 1974 metais.

Iliustravo Dalia Rėklytė-Alekniene. Kietais viršeliais. Didelio formato. 1000 egz. tiražas. 320 psl. Kaina 6.50 dol. Užsakant 2 ar daugiau egz. — 5.50 dol. už kiekvieną. Užsakymai siunčiami šiuo adresu: Dialogas, 8457 S. Pulaski Rd., Chicago, Ill. 60652.

Tai žinomo mūsų dramaturgo naujas veikalas, kuriam, kaip minima autoriaus pastabose, buvo pašvęsta 14 metų. Veikalą sudaro trys trijų veiksmų (po devynis paveikslus) dalys: Karūnos pavasaris, Karūnos žiedai ir Karūnos vaisiai. Visos dalys parašytos taisyklingais jambaais. Tinka vaidinti, skaityti ir deklamuoti.

Kennebunkporte, Maine, pranciškonų vasarvietėje liepos 28 buvo Liet. Rašytojų Draugijos premijos įteikimas. Nuotraukoje — iš k. J. Gabė, rašytoja Nelė Mazalaitė - Gabienė, laureatas Juozas Kralikauskas, Vanda Kralikauskienė, tėv. Dr. Tomas Žitūraitis, O.P. Nuotr. Beatričės Vasarės

“JĮ PAŽYMI KRISTUS SAVAIS ANTSPAUDAIS”

Šv. Pranciškaus Asyžiečio 750 m. stigmų gavimo proga

BENVENUTAS RAMANAUSKAS, OFM

(Tąsą iš praeito nr.)

Paryžiaus muziejuje

Paryžiaus miesto centre yra Sainť Jacques rue — gatvė, kur stūkso senas Clyny muziejus. Tarp daugelio praeities šimtmečių religinio meno brangenbių šio muziejaus vienoj vitrinoj sužibą auksinės relikvijų dėžutės emalinė dangtis. Ši dangties plokštelė pavaizduoja šv. Pranciškaus stigmatas, kurias vos begalima matyti. Ta plokštelė atsirado 13 amžiaus vidury, taigi keleriem metam praėjus po šventojo mirties. Tai vertas lobis iš pirmųjų pranciškonų laikų. Penkios apskritos plokštelės susijungia į kryžiaus formą. Apačinėj plokštelėj stovi šv. Pranciškus, kiek atsilošęs ir truputį aukštyt iškilęs galvą, su pusiau išskeltomis rankomis. Iš abiejų šventojo šonų aukštyt stiebiasi po du medžius su baltais žiedynais. Viršutinėj plokštelėj debesų bangose pavaizduotas šešiaparnis serafinas, apsuptas žvaigždžių.

Čia apsiereiškia serafiskasis Pranciškus, kaip pirmųjų pranciškonų laikai jį suprato.

Pranciškonų abitas

Viena ypatinga brangenybė, mažiau težinoma, yra paženklinta brevioriaus lapo pakrašty, kuris šiandien randamas Londono muziejuje (MS Y.T. 13, folg. 180). Menininkas šį piešinį sukūrė vos poros colių didumo, lygiai po 100 metų nuo šv. Pranciškaus mirties (1226). Pranciškus, dar pasaulietiška apsiirėngęs anų laikų mada, abiem rankom nutvėręs abitą, kurį jis dailiai nukirpo. Žirkklės dar guli šalia jo, ant žemės: Ordino drabužis — kaip tik aiškiausiai regimas, galėjo būti kryžiaus formos. Plačios kiaurymės rodo, kad drabužis dar yra tuščias apdangalas, kurį šventasis pripildys gyvenimu.

Pranciškus net savo išorine išvaizda pasirodo kaip Nukryžiuotojo riteris. Jo abitas turėjo kryžiaus formą. Apie tai rašo Cėlanas: „Jis troško save pridengti kryžium, pasirinkęs atgailos drabužį, kuris atstojo jo paveikslą. Nors jį išsirinko sau kaip beturintis, Pranciškus geidė juo išreikšti kryžiaus paslaptį. Jis troško savo kūną pridengti Kristaus kryžium, ir net jo dvasia buvo apvilusi Nukryžiuotoju...” (1 C. 22).

Pranciškus pradžioj nešiojo paprastą apdangalą, mažai tėsiskyrusį nuo elgetos skarmalų. Vėliau gi jis ir broliai drabužiui davė formą, kuri daugiau išreiškė kryžiaus išvaizdą ir pagaliau pasiliko ypatingu jo brolijos pažinimo ženklu. Ši forma gerai pažįstama iš daugelio pavaizdavimų, kaip, pavyzdžiui, šventasis prieš nukryžiuotąjį serafiną klūpi ir gauna stigmatas, kai tuo tarpu rankos ištiestos kryžiaus forma.

Paskutinis antspaudas

Stigmų stebuklas ypatingu būdu užantspaudavo nepaprastą pamokslą „paveiksluose“, iš evangelijos pakartotą ir įgyvendintą, kurį Dievo dainius savo nuostabiū būdu skelbė žmonėms.

Iki tol nebuvo jokio Kristaus sekėjo, jokio šventojo, paženklinto regimomis kančios žymėmis.

Ant Alvernos kalno Pranciškus iš anksto pramatė Dievo valią ir broliui Leonui pranešė dalyką, kurio iki šiol dar niekas nebuvo matęs. „Dievas ant šio kalno tokius didelius ir nuostabius dalykus darys, jog visas pasaulis tuo stebėsis; kadangi jis vieną vienintelį naują dalyką darys, kurio jis jokiam šio pasaulio tvarinii nėra dar daręs.“

Tai buvo stigmatos, kurias Dantė gražiai, poetiškai pavadino: „...da Cristo prese l'ultimo si-

guio” — Kristus uždėjo paskutinį antspaudą.”

Iš tikrųjų stigmatos buvo paskutinis visiem žinomas, matomas, jaučiamas šventumo antspaudas; šventumas ilgai ieškojo, kad pasireikštų gyvenime taip aiškiai, visiem matomu ir apčiuopiamu būdu.

Ne veltui Dantė stigmom davė „antspaudą“ vardą. Antspaudais karaliai užtvirtindavo regimu būdu savo dekretus. Žaizdos žymėmis karalių Karalius regimu būdu užtvirtino meilės dekretą ištikimojo savo tarno sąnariuose.

Tačiau karaliai nebuvo vieninteliai, kurie vartojo antspaudus. Taip pat ir pirkliai, o labiausiai vilnų ir gelumbės pirkliai garantavo savo prekių grynumą antspaudais.

Pavyzdžiui, vilnų audėjų korporacija leisdavo prekių siuntos išvežimą tik po trijų griežtų pertikrinimų. Po kiekvieno tikrinimo priorai uždėdavo antspaudą, kuris ženklino Agnus Dei. Ir tik trečio ir paskutinio antspaudų ženklų prekė buvo patikrinta ir per korporaciją garantuota.

Dantė turėjo šitą praktiką gerai žinoti. Neabejojama, kad jis „paskutinio antspaudą“ pavartojimu labiau nurodė į prekybos praktiką, negu į karalius, kurie tik vieną kartą antspauduodavo.

Stigmatos reiškė paskutinį antspaudą, po kurio Pranciškaus šventumas daugiau nebereikavo jokio patvirtinimo. Pranciškoniško kailio vilna buvo ta pati, kaip ir Agnus Dei, ir kai serafinas su šešiais ugniniais sparnais Alvernos kalno atgailotojui įspaudė penkias Išganytojo žymes, iš tikrųjų jis uždėjo ant nuostabaus, iš Asyžiaus miesto, didžio gelumbės pirklio sūnaus gyvenimo paskutinį antspaudą.

Viskas atrodo kaip prieš 750 metų

1939 liepos mėnesį man (šias eilutes rašančiam) teko laimė aplankyti Alvernos kalną. Viskas atrodė kaip prieš 750 metų. Ten Alvernoj, šv. Pranciškaus stigmų koplyčioj yra terra cotta Della Robbia reljefas — paveikslas, po kuriuo užrašyti pranašo Jeremijo žodžiai: Et vos omnes... O, jūs visi, kurie praeinate keliu, stebėkite ir regėkite, ar yra toks skausmas kaip

mano” (Raud. 1, 12). Šie pranašo žodžiai nusako didumą kančios, kurią dieviškasis Išganytojas iškentėjo Golgotoj. Kiek žemiau, tame pačiame altoriaus paveiksle, yra kitas asmuo, kuriam irgi atvertas šonas, rankose ir kojose matyti žaizdos. Tai serafiskasis Pranciškus, kuris toj vietoj buvo apdovanotas ta didžiąja Dievo malone. Yra toks užrašas: Čia, Viešpatie, paženklinai savo tarną Pranciškų savo kančios žymėmis!

Praslinko 750 metų nuo Pranciškaus mirties. Alvernoj iškilo didžiulis vienuolynas. Toj vietoj, kur jis gavo stigmatas, tuoj buvo įrengta koplyčia (1264); kiek atokiau — Angelų Karalienės didžiulė bazilika (1260), kurioj kiekvieną dieną ir naktį skamba šventos giesmės, iš kurios kiekvieną vidunaktį ir per mišparus vyksta iškilmingos procesijos į Stigmų koplyčią...

Tiek laiko prabėgo, bet viskas pasiliko kaip šiandien: tas pats akmuo, ant kurio Pranciškus meldėsi, ta pati koplytėlė, kurią jis buvo įrengęs. Yra daug kitų prisiminimų iš pirmųjų pranciškonų laikų: br. Leono celė, pal. Jono iš Alvernos celė, kambarys, kur gyveno šv. Antanas, šv. Bonaventūra, šv. Leonardas...

Dar prisiminimuose atsibudo ta naktinė pranciškonų procesija, kurioje ir aš su tėvu Alfonsu Maciačiu bei klieriku Viktoru Gidžiūnu pamažų žingsniais prieš 35 metus vieną žydrą liepos naktį į Stigmų koplyčią...

LAWRENCE, MASS

Naujas Aušros Vartų altorius

Šv. Pranciškaus bažnyčioj ant vieno šoninio altoriaus iki šiol stovėjo Dievo Motinos statula. Dabar ta statula nuimta ir jos vietoj pakabintas klebono kun. Alfonso Jansonio įgytas ir bažnyčiai dovanotas didelis 7 pėdų aukščio, 5 pėdų pločio Vilniaus Aušros Vartų gailestingosios motinos paveikslas. Paveikslas nutapytas 1944 lietuvio dailininko pabėgėlių stovykloj Vokietijoj.

Rugsėjo 1, sekmadienį, po pirmųjų mišių tą paveikslą-altorių kleb. kun. A. Jansonis, svečio kun. Frank Russo ir extraordinarinio ministerio Alberto Bla-

Šv. Pranciškaus stigmatos, — lietuvių liaudies medžio raizgins.

STOVYKLOM NERINGOJ

IŠSISKIRSČIUS

Nuo praėjusių metų rugpjūčio mėnesio galvojau: jei pasiseks atitrūkti nuo „kasdienės duonos“ keletai dienų ir jei seselės priims, vėl važiuoju Neringon. Tai būtų ketvirtoji Žoli-

ževičiaus padedamas, gausiai parapičiam dalyvaujant, pašventino. Sugiedotos lietuviškai 2 Marijos garbei giesmės ir atskaityta litanija.

Laisvajame pasauly yra aštuonių bažnyčių, pašventos Vilniaus Aušros Vartų Marijai: Chicago, Ill., Worcester, Mass., New York, N.Y., Chester, Pa., Eynon (Scranton), Pa., Hamilton, Ont., Canada, Montreal, Quebec, Canada, Avellaneda (Buenos Aires), Argentina.

Ekskursija į Brocktoną

Rugsėjo 2, Darbo dieną, parapietės Onos Švenčionytės rūpesčiu mūsų parapičiai nusisamdė autobusą, nuvyko į Brocktoną ir dalyvavo Jėzaus Nukryžiuotojo seserų metiniam piknikui.

Mūsų parapija su anuo vienuolynu turi artimus ryšius. Šis vienuolynas skiria mūsų parapijos mokyklai seseris mokytojas nuo mokyklos įsikūrimo — 1956 metų.

Šiais mokslo metais čia mokytojų darbą dirbs 3 pernai čia buvusios seserys, 5 naujai paskirtos, jų tarpe mokyklos vedėja, Lawrence gimusi ir augusi sesuo Martina — Marija Zanevičiūtė, o sesuo Kotryna — Ona, muzikė, čia jau buvusi prieš dvejus metus.

Mokslo metai prasidėjo rugsėjo 4, o rugsėjo 6, penktadienį, buvo mokiniams mokslo metų pradžios pamaldos: mišios ir komunija.

Turėsim dijakoną

Mūsų parapijos extraordinarinis ministeris Albertas Blaževičius ruošiasi dijakono pareigom Šv. Jono seminarijoj Bostone.

Vasaros metu buvusios sekmadieniais pamaldos Šv. Vincento koplyčioj, Palangos vasarvietėj nuo rugsėjo 1 nebelaikomos.

Rugpjūčio 11, sekmadienį, Šv. Pranciškaus parapija savo Palangos vasarvietėj turėjo savo metinį pikniką. Oras pasitaikė ypatingai gražus, lankytojų susirinko vidutiniškai, bet jaunimo visai nebuvo.

Pikniką organizavo ir jam vadovavo sumanus parapietis Albertas Blaževičius, gardsij už kandsių gamybą vadovavo prityrusi šeimininkė Marija Piliptienė su keliom padėjėjom.

Piknikas davė parapijai gryno pelno 1884 dol.

J. Sk.

nė Beržų šventovėj. Ačiū Dievui, pasisekė!

Ir šiais metais, kaip ir praėjusiais trejais, pataikiau į rytinio pakraščio Moksleivių Ateitininkų Sąjungos stovyklą. Grupė nedidelė, apie 50 asmenų, įskaitant ir vadovus. Tai paskutiniąją šių metų stovyklą Neringoj.

Stovyklos tėsėsi devynias savaites. Berniukai, angliškai kalbantieji lietuviškos kilmės berniukai ir mergaitės ir MAS stovyklavę po dvi savaites. Mergaitės stovyklavę tris. Iš viso per devynias savaites stovyklą perėjo 340 asmenų.

Stovyklų administratorė, vadovė ir patarėja buvo seselė Ignė. Jai talkino visas devynias savaites Danutė Sušinskaitė ir Arūnas Čiuberkis. Be šių dviejų, atskirose stovyklose talkino Onytė Kliorytė, Snaigė Valiūnaitė, Eglė Giedraitytė, Paulius Alšėnas, Marius Laniauskas, Vytautas Maciūnas. Prisidėjo ir jaunesniųjų grupė — Živilė Kliorytė, Sigutė Banevičiūtė, Viktorė Lenkauskaitė, Labanauskaitės, Paulius Bernotas.

Svarbų darbą atliko Aldona Saimininkienė, Lilė Kulblienė ir Roma Krušinskienė. Jos parodė didelį sugebėjimą su vaikais dirbti, juos suprasti, prie jų prieiti. Tokie asmenys Neringai labai reikalingi ir laukiami.

Seselės Onutės departamentas — programos, jų turinys ir lituanistika. Visa sudėjus, tur būt, išeitų stovyklų širdis. Be širdies nefunkcionuotų ir kiti organai, tačiau širdis be maisto sustotų! Nepadėtų nė nauja, moderni virtuvė su darbą lengvinančiom priemonėmis, jei ne seselės Palmiros išradingumas, sugebėjimas ir jos talkininkų Emilijos Šaulienės ir „močiutės“ O. Savickienės pasišventimas ir sunkus, ilgas darbas.

Mokestis už stovyklą, nežinrint infliacijos, nepakeltas. Maistas gaminamas ekonomiškai, bet jis maistingas ir skanus. Šiuos tris dalykus suderinti yra nelengva. Alkti stovykloj nė vienas nereikia. Maitinamasi penkis kartus per dieną. Pusryčiai, pietūs ir vakarienė duodami kelių duotųjų. Jei kas nemėgsta vienos, gali imti kitą. Deja, per tuos kelerius metus pastebėjau, kiek daug maisto vaikai išmeta! Prisidėda lėkštes pilnas ir nesuvalgę grąžina išmesti. Maniau, kad tik amerikiečiai perka ir išmeta maisto daugiausia. Bet štai ir lietuviai... Ar galima patikėti, kad vaikai tai daro tik stovykloj?

Pirmoji, lietuviškai kalbančių berniukų, stovykla pasižymėjo kalbėjimu lietuviškai. Antroji, mergaičių, stovykla — kūrybingumu, išradingumu, talen-

(nukelta į 9 psl.)

— Chicago lietuvių organizacijų jungtinis komitetas rengia prezidento Antano Smetonos minėjimą Chicagoj. Minėjimo akademija bus spalio 6 Marijos aukšt. mokyklos salėj. Programoje dalyvauja Vytautas Alant (paskaita), pianistas Vytautas Smetona, dainininkė Audronė Simonaitytė, aktorė Birutė Pūkelevičiūtė ir kt. Jaunimo Centre, b. Čiurlionio galerijos patalpose, rengiama Antano Smetonos raštijos paroda rugsėjo 27 — spalio 5. Joje išstatoma: A. Smetonos parašytos knygos, jo redaguotieji bei leistieji žurnalai, laikraščiai, periodikoj paskelbtieji straipsniai, paskaitos, laiški, nuotraukos bei kita medžiaga, kuria įamžintas prezidentas A. Smetona. Parodos rengimo vadovai: Bronius Kviklys ir Liudas Kairys.

— Tautinių šokių instituto vadovybė sparčiai ruošiasi ateinančiai šokių šventei. Pirmasis vadovybės posėdis įvyko kovo 23-24 Detroit. Buvo aptarta šokių šventės repertuaras, mokytojų pasitobulinimo kursai, naujų šokių leidinio ir plokštelių paruošimas. Liepos 13-14 instituto pirmininkė J. Matulaitienė buvo Montrealy ir tarėsi su muz. Z. Lapinu ir Gintaro ansambliu dėl orkestracijos. Kitas valdybos posėdis įvyks rugsėjo 21-22 Hamilton, Kanadoj. Apie savo darbus instituto vadovybė informuoja LB krašto valdybą, kuri finansiškai remia instituto veiklą.

— Dr. Petras Kaladė iš Bostono dažnai pasikeičia su LB krašto valdyba informacijom laisvinimo reikalais. Jis yra parašęs laiškus sen. Jacksonui ir prez. Fordui, kuriuose prašo, kad santykiuose su sovietais, kalbant apie žydų problemą, būtų primenamas religijos ir žmogaus teisių pažeidimas okupuotoj Lietuvoj ir apskritai Sovietų Sąjungoj. Jo manymu, panašiais laiškais reikia užversti JAV prezidentą ir žymesnius senatorius.

— A. Firavičius vadovauja Tautos Fondo Toronto aplynkės atstovybei. Čia T. Fondas parodo gana didelę veiklą ir surenka Lietuvos vadavimų nemazas sumas. Fondo atstovybė dabar yra išleidusi atsišaukimą, kurį platina ir renka aukas.

— Vokietijoj Sekminių dieną priešpieť į Vokietijos lietuvių jaunimo sąjungos steigiamąjį susirinkimą atvyko 20 jaunuolių ir keletas svečių. A. Šmitas perskaitė sąjungos statuto projektą.

15 jaunuolių pakėlė rankas už statutą ir 1 prieš. Į Vokietijos lietuvių jaunimo sąjungos valdybą išrinkti ir netrukus pasiskirstė pareigomis: pirm. stud. Alfredas Lucas, vicepirm. Manfredas Šiušelis, sekr. ir ižd. Živilė Vilčinskaitė. Į kontrolės komisiją išrinkti abiturientas Romas Žaliukas ir Algis Valiūnas.

— Kun. S. Gaidelis, S.J., Latvijos gimęs lietuvis, sėkmingai dirba Australijos gyvenančių latvių tarpe. Kai yra reikalas, padeda ir lietuviams.

— Dr. George Wiltrakis, St. Charles, Ill., yra išrinktas Amerikos karo veteranų vyriausiu gydytoju. Jo žinioje bus 1,800, 000 JAV karo veteranų ir taip pat pusė milijono veteranų pagalbinio moterų vieneto narių. Dr. Wiltrakis antrojo pasaulinio karo metu 5 metusėjo gydytojo pareigas JAV armijoj. Kaip armijos rezervu karininkas turi pulkininko laipsnį.

— Romas Kasparas, PLB valdybos vicepirmininkas jaunimo reikalams, yra labai aktyviai įsijungęs į trečio Pasaulio Lietuvių jaunimo kongreso paruošiamuosius darbus. PLB valdybos pavedimu, jis palaiko nuolatinius ryšius su Pasaulio Lietuvių jaunimo sąjungos pirmininku kun. Antanu Saulaičiu, gyvenančiu Brazilijoj, ir su Pietų Amerikos kraštų bendruomenių valdybomis.

Kun. klebonas Alfonsas Jansonis prie naujo Aušros Vartų altoriaus.

DAR KELI ŽODŽIAI APIE ATLANTO RAJONO SKAUTŲ STOVYKLĄ "ŠVENTARAGIS"

Priešstovyklinė ruoša ir svaja, stovykliniai darbai, pergyvenimai ir išskili "Šventaragio" pasaka nubėgo praeitį. Tik iš karpytos paežerės, siaučiančio šilo ir palapinių miesto dar gyvi prisiminimai. Visi individualūs ir kolektyviniai darbeliai buvo naudingi, šventės, laužai ir žaidynės gaivino nuotaikas ir jaudinančios už tėvynę maldos stiprino tikėjimą ateičiai.

Už šios išvykos sėkmę gili padėka tėvams, vadovams, ūkiškai talkai ir stovyklautojams.

Skautėm vadovavo

Stovykloje skautėm vadovavo iš Washington, DC, ps. Regina Petrutienė. Sesių vadija: adjutantė — Vyr. sk. sl. Antanina Bulotienė, sporto vadovė — vyr. sk. kand. Regina Stankaitė, komendantė — vyr. sk. vyr. sl. Birutė Zdanytė.

Skaucių pastovyklės vadovė — s. Ramutė Česnavičienė, padėjėja — vyr. sk. vyr. sl. Virginija Aleksandravičiūtė, adjutantė — vyr. sk. sl. Ona Matulaitytė, komendantė — vyr. sk. vyr. sl. Birutė Zdanytė, programos vedėja — vyr. sk. vyr. sl. Regina Aleksandravičiūtė ir ūkio vedėja — s. Gilanda Matonienė.

Pastovyklės draugininkės: vyr. sk. sl. Vida Šlapelytė ir ps. Olga Jauniškienė.

Instruktorės: vyr. sk. sl. Vida Kovaitė, vyr. sk. vyr. sl. Marytė Matulaitytė, vyr. sk. psl. Janina Ustjanuskaitė, vyr. sk. sl. Rėda Veitaitė ir vyr. sk. sl. Audrė Počiūtė.

Vyr. skaucių pastovyklės vadovė — vyr. sk. sl. Audrė Karaitė, komendantė — vyr. sk. psl. Ligija Birutytė, adjutantė — ps. Irena Markevičienė, progr-

mos vedėja — vyr. sk. vyr. sl. Virginija Aleksandravičiūtė.

Paukštyčių pastovyklės vadovė — ps. Aldona Katnienė, adjutantė — vyr. sk. psl. Eglė Sukytė, komendantė — vyr. sk. vyr. sl. Rasa Milukaitė, programos vedėja — vyr. sk. vyr. sl. Valė Čepienė ir sporto ir laužų vadovė — vyr. sk. sl. Sigita Banevičiūtė.

Paukštyčių pastovyklė — Liepynė, skaučių pastovyklė — Padysnio Pilis ir vyr. skaučių pastovyklė — Ugnies Paukštis.

Skautam vadovavo

Skautam vadovavo bostoniškis v.s. Mykolas Manomaitis. Brolių vadija: komendantas — v. sl. Arūnas Bitėnas, programos vedėjai — s.v.v.sl. Kazimieras Matonis, s. v. psl. Arvydas Liobis ir s.v.v.sl. Jonas Vilgalys, adjuntas — s.v. kand. psl. Rimvydas Veitas, sporto vedėjas — s.v. kand. sl. Audrius Sukys, padėjėjas — s.v. kand. sl. Rimantas Veitas, laužavedys — sl. Rytas Vilgalys ir sl. Liucijus Strazdis; draugininkai: Rimantas Veitas, Boston; Algis Šarkauskas, Worcester; Algis Jasiulevičius, Waterbury; Algis Liobis, Elizabeth; Paulius Aleksandravičius, Hartford; Liucijus Strazdis, New York; Aleksas Danta, Philadelphia.

Vilkiukų pastovyklė: viršininkas — s.v.v.sl. Mykolas Banevičius, adjuntas — s.v.v.sl. Steponas Zabulis, programos vedėjas — ps. Gediminas Dragūnas, komendantas — s.v. kand. psl. Vitas Pileika; padėjėjai: s.v. kand. sl. Andrius Osmolskis ir sk. Vytenis Senuta.

Visos stovyklos religinę nuotaką stiprino Sesių dviasios vadas Tėv. Paulius Baltakis,

O.F.M. Stovyklos tvarka ir drausme rūpinosi stovyklos komendantas — ps. Algis Valančiūnas. Stovyklinę registraciją ir finansus tvarkė — s. Algis Glodas. Ligonius motiniškai guodė ir mediciniškai pagelbą teikė p. Jalinskienė. Budintis skautininkas j.s. Gintaras Čepas tvarkė sargybas. Raštinę vedė vyr. sk. Milda Kvedarienė. Kiekvieną dieną buvo padalinamas stovyklinis laikraštėlis "Šventaragio Krivulė", kurį spausdino ir tvarkė Algis Česnavičius ir s.v. v.sl. Antanas Špakauskas. Ap-saugą prie vandens prižiūrėjo s.v.v.sl. Vytautas Rauba.

Ypač stovyklautojai dėkingi ūkio vadovui Romui Didžbaliui ir jo šauiniai talkai: p. p. Didžbalienei, Jankauskienei, Vytautui Didžbaliui ir jo žmonai Danguolei, Šimanskiui, s.v. V. Petruškevičiui, Jack Preveir ir kt. Bet ypač vertas padėkos jau nebe pirmą kartą skautam padėdąs prityręs profesionalas vyresniosios kartos virėjas p. Howe Beudetete. Jis ne tik skaniai maitino, bet ir visuomet angliškai kalbančius gražiai lietuviškai užkalbindavo.

Stovykloje svečiavosi LSS Tarbybos pirmininkas v.s. Antanas Saulaitis ir vyriausioji skautininkė v.s. Lilė Milukienė.

Aplankė stovyklą

Stovyklą aplankė pirmūnas v.s. Petras Jurgėla, Brolijos dvasios vadovas v.s. kun. Jonas Pakalniškis, vyriausiasis skautininkas v.s. Petras Molis, v.s. Česlovas Kiliulis, buvę vyriausieji dvasios vadai v.s. kun. dr. Vaisnora (iš Romos), v.s. kun. dr. Valdemaras Cukuras, estų skaucių atstovė Anu Irja Parmin, keli amerikiečiai skautininkai, s. Vc. Nenortas, s. Ir. Jankauskienė su gausiu būriu newyorkiečių ir daug kitų garbingų apylinkės lietuvių ir kitataučių atstovų.

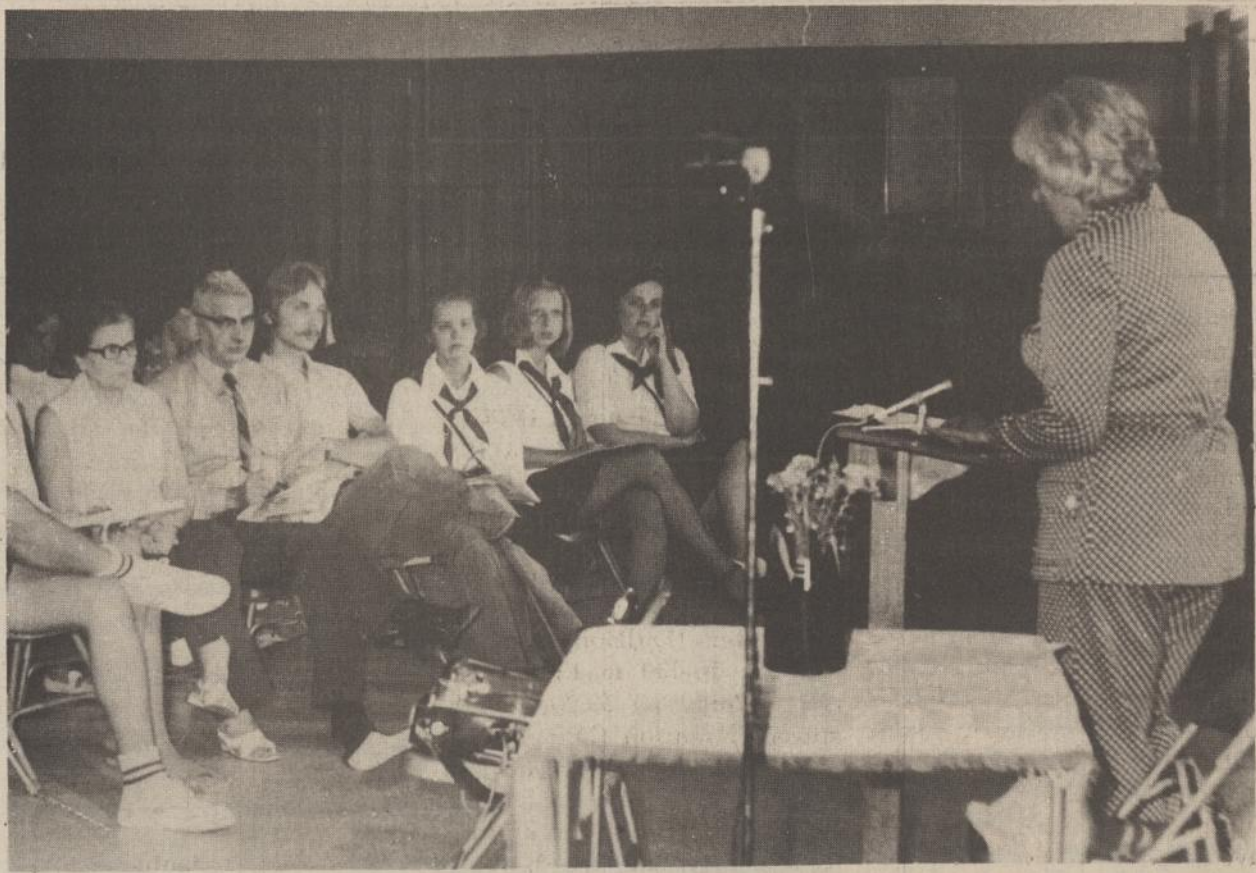
Išskirtina padėka rašyt. Pauliui Jurkui ir muz. Vytautui Kerbeliui, sukūrusiems "Šventaragiui" dainą.

Visi stovyklautojai ir dalis svečių buvo apdovanoti stovykliniu ženklu, suprojektuotu medžiagoje ir metale dail. Vytauto Dilbos.

Programai praveisti daug gelbėjo sporto varžybų vadovas Pranas Gvildys, v.s. A. Saulaitis, v.s. A. Bobelis, s. K. Matonis, s. G. Matonienė, v.s. L. Milukienė, Tėv. Paulius Baltakis, vyr. sk. v.sl. V. Aleksandravičiūtė, s. G. Čepas, ps. R. Zinas, s.v.v. sl. J. Vilgalys, s.v.v.sl. A. Špakauskas ir kt.

Kas ir kaip veikta?

Kiekvieno pastovyklė (jaun. skautų, -čių, skautų, -čių ir vyr. skaučių) be kasdieninių ruošos darbų, maldų, sporto, maudymosi, žygiavimų, laužų, vėliavų pakėlimų, nuleidimų buvo dar įvykdyti specifiški amžiai pri-

Pedagogė I. Lukoševičienė skaito paskaitą akademikams skautams-tėm jų jubiliejinės studijų savaitės metu Dainavoje. Nuotr. K. Sragausko

taikyti uždaviniai, atskirai jiems praveistos pamaldos ir pašnekesiai.

Jaunesnieji skautai vykdė išvykas į apylinkę gamtai pažinti, pravedė lituanistines pratybas ir sukūrė daug gražių darbų, ypač jauniosios sesytės, kaip: lapų paveikslai, dirbtinės gėlės, sagučių gamyba ir t.t. Jaunesnieji skautai patyrė įgijo skautiškuose žaidimuose ir stovyklinėje statyboje.

Skautam buvo praveisti topografijos, pionierijos ir skiltininkų lavinimo uždaviniai ir sueigos.

Skautės stovyklinius užsiėmimus pravedė dar kitaip. Jos iš ryto skiltimis, pasiėmusios maisto ir priemones, įrankius iškylai, išeidavo į mišką, pasirinkdavo gražią patogią skilčiai stovyklavietę ir ten įsikurdavo. Ten atskirai gyvendavo, virdavo ir pravedavo duotas skautiškos programos uždavinius.

Vyresnės skautės pravedė daug įdomių rimtų pašnekesių, lavinosi vadovauti ir instruktavo skaites. Gausiai buvo įsijungusios ir visos stovyklos vadijos.

Taip pat buvo kelios bendros įspūdingos šventės: jūros valanda, žuvusiųjų pagerbimas, sporto varžybos ir naktį religinis susikaupimas pagerbti žuvusius ir priminti persekiojamos Lietuvos kančias.

BALTIMORĖS ŽINIOS

Klebonas prel. L. Mendelis novenos pamaldų dalyviams išsiuntė laišką, kuriame aprašo savo atostogų kelionės įspūdžius iš Moroco, Meknes, Rabat Marrakesh ir Casablanca. Kas nėra gavęs šio laiško, gali jį gauti klebonijoje. Taip pat šiomis dienomis visiems parapičiam išsiųstas klebono laiškas, kuriame aprašoma parapijos veikla iki Kalėdų. Negavę šio laiško jį gali įsigyti klebonijoje.

Catholic Review, Baltimorės arkivyskupijos savaitinis laikraštis, rugsėjo 6 numerįje pirmam puslapy pasipuošė su Sv. Alfonso mokyklos pirmos klasės nuotrauka. Ten gražiai aprašoma lietuvių Sv. Alfonso parapijos mokykla.

Luau vakarą rengia Sv. Alfonso suaugusių klubas rugsėjo 21, šeštadienį, 8 val. vak. Sv. Alfonso mokyklos salė. Šokiam gros orkestras.

JASIULEVIČIUI, ŠIDLAUSKUI, GARMUI, NIEMCINAVIČIUI, ROBERTUI MANDEIKAI, KRISTUPUI IR HUBERTUI PAMATAIČIAMS, ZENONUI STASIULIUI...

Sudie — aš Jums tariau,
Suklupęs ties vandens krantu...
Palaidojom mes Jus taip netikėtai,
Sausą vasarą anuo metu.
Ir aš su ašaromis akyse Jums linkiu:
Ilsėkitės tenai ramybėje,
Nes to norėjo Dievas...
Jūs nenumirėte širdyje mano.
O ne!
Jūs tik anksčiau iškeliauvote
Tenai, kur mes nueisime visi.
Mes darome čia, ką galime daryti:
Pasimeldėme...
Prašydami, kad Viešpats Jums suteiktų
Amžinąją šviesą
Gražiausioj karalystėj iš visų...
Palaidojome mes Jus su liūdesiu giliu,
Bet neužkasėm į žemę Jūsų skambių vardų —
Jie amžinai mumyse pasiliks.

v.j.s. Myk. Manomaitis

(iš Šventaragio stovyklos Jūros dienos)

Gražiausia procesija

Tai buvo jaudinanti procesija, kai 300 skautų pusmylės ilgumo vilkstinė su žvakėmis, deglais ir savo rankų darbo kryžiais susirinko pamaldom į amfiteatro išvaizdos laužavietę, laužam

plieskiant. Čia pat papadėjo ežere, ant plausto, liepsnojo treysis laužas žuvusiems atminti. Įspūdingai pamaldas pravedė Tėv. Paulius Baltakis. Pamaldų metų stovyklautojai sunesė kūrybingus maldavimus už kenčiančią Lietuvą.

Miesto festivalis įvyks rugsėjo 20-22 prie miesto uosto. Šiam festivaly dalyvauja įvairios tautybės, prie savo stalų parduoda valgius, gėrimus, drožinius, meno kūrinius. Pereitais metais festivaly dalyvavo virš 200,000 asmenų. Lietuvių organizacijos ir šiemet festivaly dalyvaus su savo stalais.

Lietuvių postas 154 ir jų padėjėjos rugsėjo 29, sekmadienį, 2 val. popiet Lietuvos Svetainės didžiojo salė rengia susipažinimo iškilmes. Dalyvaus Marylando ir Baltimorės miesto Amerikos legiono viršininkai ir lietuvių posto nariai su šeimomis. Po iškilnių vaisės.

Madų parodą rengia Sv. Alfonso parapijos sodalietės spalio 1 gražioj Martins West salė. Bilietai įsigijami iš anksto pas sodalietes ir kleboniją. Vakaras prasidės 6 val. su kokteiliais, 7 val. vak. vakarienė, o po jos moteriškų ir vyriškų drabužių paroda. Bus ir loterija. Pelnas skiriamas Sv. Alfonso mokyklos naudai.

Jonas Obelinis

DIDELĖ PARAMA RELIGINEI ŠALPAI

Sv. Kazimiero lietuvių parapijos Los Angeles, Calif., vadovaujant prel. J. Kučingui, metinė pagalba Lietuvių Katalikų Religinei Šalpai šiemet dar didesnė: gauta daugiau kaip trys tūkstančiai, ir aukos dar ateina asmeniškai tikinčiųjų siunčiamos. Taip sėkmingai vėjus buvo įvykdytas todėl, kad prelatas mokėjo išryškinti reikalo svarbą. Vysk. V. Brizgys ir visa Religinės Šalpos Valdyba nepaprastai yra dėkinga už tokį nuosirdumą. Taip pat paminėtina, kad mišios yra aukojamos už gyvus ir mirusius geradarius kasdien.

Dėkinga LRK Šalpa

Ten už upių plačių žiba mūsų pulkai:
Jie mylima Lietuvą gina;
Kam nusviro galva, tam dangaus angelai

Vainiką iš deimantų pina.

Maironis

ŠVENTARAGIO DAINA, parašyta specialiai šiai stovyklai

Žodžiai Pauliaus Jurkaus

Muzika Vytauto Kerbelio

2. Šventos ugnelės žarijas,
Senolių pasakų gijas
Ir praeities vėjelį švelnų
Atneški mum tarp savo delnų...

3. Ir Vilniaus bokštus ir gatves,
Ir karžygius tautos atvesk;
Kai vakare čia laužai dega,
Užpūsk galingai savo ragą.

4. Ir trimituoki, šauki mus
Į žygį už tėvų namus,
Už Lietuvą, tą kraštą seną,
Kur aukurai šventi rusena.

5. Tu senas karžygi tėvų,
Atskrisk viršūnėmis klevų,
Tau priešai kelio neužpynė,
Atskrisk į mūsų palapinę...

Jaunųjų akademikų skautų-čių gretos akademikų skautų jubiliejinėje stovykloje Dainavoje. Nuotr. A. Vengrio

EUROPOS LENGVOSIOS ATLETIKOS PIRMENYBĖS

Po olimpinį žaidimų Muenchene 1972 didysis sporto įvykis buvo Europos lengvosios atletikos pirmenybės Romoje (rugsėjo 1-8). Bendrai imant, šios pirmenybės pakilesnės nei 1971 Helsinky, nors europiečiai ir nesužibėjo tokiomis pasekmėmis kaip Muenchene.

Roma tikra pusiauoklė tarp dviejų olimpinį žaidimų (1972 Muenchene ir 1976 Montrealy). Dėkinga proga pažūrėti, kas liko iš ligšiolinių meistrų ir kaip kruta naujos pajėgos, kurių gausu. Veidai keičiasi — tik keturi Europos meistreriai pakartoję savo pergalę (du vyrai: ukrainietis Borzov (SS) 100 m ir Briesenick (Rytų Vokietija) rutulys; dvi moterys: Čizova (SS) rutulys ir Melnik (SS) diskas).

Šapka — vicemeisteris

Nedaug stigo, kad šį rinktinį ketvertuką būtų papildęs 25 metų vilnietis studentas Kęstutis Šapka. Jei 1971 Helsinky Kęstutis, kartu su Doza (Čekoslovakija) ir Achmetovu (SS), peršoko 2,20 ir laimėjo pirmą vietą (mažiau suolių), tai Romoje panašus vaizdas. Kęstutis peršoka 2,25, bet tokį aukštį įveikė ir danas Toerring. Deja, vilnietis iš viso turėjo vienu bandymu daugiau, ir danas gavo aukso medalį, nors 2,25 abu peršoko antruoju kartu. Kęstučiui reikėjo pasitenkinti sidabru.

Prancūzai ir elegancija yra du glaudžiai susiję žodžiai. Dėl to miela skaityti Paryžiaus sporto dienraštį L'Equipe, kuris rugsėjo 7-8 laidoj rašo apie Kęstutį Šapką skiltelėje "Elegancija". Iš pradžių užsimena apie diskininę Bruch (Švedija), kuris su 62,00 užėmė trečią vietą, bet laimėtojų ceremonijoje taip ir nepasirodė... Nors Bruch jau iš ankčiau žinomas nutruktagalvis, bet šis jo pasielgimas nepaliko gero įspūdžio. Kaip priešingybę, dienraštis iškelia Kęstutį Šapką, kaip jis užlipo ant laimėtojų pakylės: išbaigta apranga ir elgsena. Tikras Brumelis, tas Šapka ("Un vrai Brumel, ce Chapka...").

Sabaitės nesėkmė

Romų buvo ir vilnietė Nijolė Sabaitė-Razienė (sidabro medalis olimpinuose žaidimuose Muenchene 1972). 1974 Nijolė 800 m yra prabėgusi per 2.02,3. Šiame nuotoly Romoje trys užbėgimai. Nijolė dalyvavo antrame, kurį laimėjo Hoffmeister (Rytų Vokietija) per 2.02,6. Klein (Vakarų Vokietija) 2.02,7. Nijolė su 2.02,9 užėmė trečią vietą ir teisę bėgti pusiaubaigmei. Deja, dėl traumos ji nuotolio nebaigė (ši pusiaubaigme laimėjo ta pati Hoffmeister per 2.03,0). Dėl tos pat priežasties Nijolė nedalyvavo nė SS pirmenybėse (liepos pabaigoj Maskvoj).

O kaip kiti?

Panaši istorija ištiko šuolininkę į tolį Margaritą Treinytę-Butkienę. Ji sušlubavo SS pirmenybių išvakarėse besitreniruodama, kitą dieną į stadioną atvyko šlubčiodama ir pasitraukė į tribūną. 1974 Margarita yra nušokusi 6,56, ir viltys patekti į Romą buvo palaidotos.

Kaunietis Jonas Grigas SS pirmenybėse 3000 m su kliūtimis prabėgo per 8.27,4 (antroji vieta) ir taip išsikovojo kelionę į Romą. Betgi SS lengvosios atletikos vadovybė vėliau nusprendė bėgikui šiam nuotoliui į Europos pirmenybes nesiųsti, ir Jonas liko namie.

Rutulininkas Rimantas Plungė SS pirmenybėse su 19,58 liko penktoji vietoj. Kitas rutulininkas E. Skapas, tik ką grįžęs iš Italijos, kur Siennoje su 19,44 buvo ketvirtuoju, bet abu neprasilaužė į laimingųjų tarpą, kurie galėjo vykti į amžinąjį miestą.

Ir taip Romą pasiekė tik du lietuviai: Šapka ir Sabaitė-Razienė. Šapkos pasiekimu (Euro-

pos meistreriai 1971, vicemeistreriai 1974) galima didžiuotis.

Europos meistreriai 1974

Vyrų gr.: 100 m Borzov (SS) 10,27; 200 m Mennea (Italija) 20,60; 400 m Honz (Vakarų Vokietija) 45,04; 800 m Susani (Jugoslavija) 1.44,1; 1500 m Justus (Rytų Vokietija) 3.40,6; 5000 m Foster (Didžioji Britanija) 13.17,2; 10,000 m Kuschmann (Rytų Vokietija) 28.25,8; maratonas Thompson (Didžioji Britanija) 2:13.18,8; 4x100 m Prancūzija 38,69; 4x400 m Didžioji Britanija 3.03,3; 110 m kliūtinis Drut (Prancūzija) 13,40; 400 m kliūtinis Pescoe (Didžioji Britanija) 48,82; 3000 m su kliūtimis Malinowski (Lenkija) 8.15,0.

I tolį Podluzny (SS) 8,12; į aukštį Toerring (Danija) 2,25; trišuolis Sonejev (SS) 17,23; su kartimi Kiskun (SS) 5,35.

Rutulys Briesenick (Rytų Vokietija) 20,50; diskas Kahma (Suomija) 63,62; ietis Siitonen (Suomija) 89,58; kūjis Spiridonov (SS) 74,20.

20 km ėjimas Goluničis (SS) 1:29.30,0; 50 km ėjimas Hoehne (Rytų Vokietija) 3:59.05,6.

Dešimtkovė Skowronek (Lenkija) 8,207 tšk.

Moteryų gr.: 100 m Szwinska (Lenkija) 11,13; 200 m Szwinska (Lenkija) 22,51; 400 m Salin (Suomija) 50,14; 800 m Tomova (Bulgarija) 1,58,1; 1500 m Hoffmeister (Rytų Vokietija) 4.02,3; 3000 m Holmen (Suomija) 8.55,2; 100 m kliūtinis Ehrhardt (Rytų Vokietija) 12,66; 4x100 m Rytų Vokietija 42,51 (naujas pasaulio rekordas); 4x400 m Rytų Vokietija 3.25,1.

I tolį Bruszenyak (Vengrija) 6,65; į aukštį Witschas (Rytų Vokietija) 1,95 (naujas pasaulio rekordas).

Rutulys Čizova (SS) 20,78; diskas Melnik (SS) 69,00; ietis Fuchs (Rytų Vokietija) 67,22 (naujas pasaulio rekordas).

Penkiakovė Čačenko (SS) 4,776 tšk.

-o-

Valstybėmis medalių daugiausia susižėrė Rytų Vokietija — 28 (10 aukso, 12 sidabro, 6 bronzos), 2. SS 18 (9, 3, 6), 3-4. Didžioji Britanija ir Lenkija po 10 (4, 3, 3), 5. Suomija taip pat 10, bet mažiau sidabro medalių (4, 1, 5), 6. Prancūzija 4 (2 aukso, 2 sidabro), 7. Vakarų Vokietija 12, bet tik vienas aukso (1, 5, 6), 8. Italija 5 (1, 2, 2), 9. Jugoslavija 3 (1, 1, 1), 10-11. Danija ir Bulgarija po 2 (1 aukso, 1 sidabro), 12. Vengrija 1 aukso, 13. Čekoslovakija 5 (3 sidabro, 2 bronzos), 14-15. Rumunija ir Švedija po 2 (1 sidabro, 1 bronzos), 16. Norvegija 2 bronzos, 17. Belgija 1 bronzos.

Mirga marga

Pirmą kartą pirmenybių istorijoje (Romų jau buvo XI sulėkimas) viena diena skirta poilsiui. Tą dieną, savo vasaros rezidencijoj Castel Gandolfo, sportininkus priėmė popiežius. 1974 antaras kartas, kai popiežių Paulių VI lanko sportininkai — birželio mėnesį Vatikane viešėjo dviratininkai (prieš lenktynes aplink Italiją). Po popiežiaus lengvatlečius Quirinale priėmė Italijos respublikos prezidentas Giovanni Leone.

Beje, danas Toerring iš Kopenhagos, kuris nurungė Šapką... Prieš kelis mėnesius baigė studijas ir dabar medicinos daktaras, 27 metų amžiaus. Olimpinuose žaidimuose Muenchene dalyvavo 110 m kliūtiniam bėgime ir į tolį. 1970 pagerino Danijos 400 m rekordą iki 47,8. 1971 pasiekė dar du Danijos rekordus: 110 m kliūtiniam per 13,9 ir į tolį 7,80. Į aukštį pradėjo koncentruotis 1972. Kaip ir Šapka, Toerring šoka fosbury stiliumi (nugara ant kartelės).

K. Čerkeliūnas

Pavergtų tautų atstovai Chicagoje demonstruoja prieš Australijos ir N. Zelandijos pripažinimą Baltijos kraštų Sovietam. Tribūnoje iš k. pirmas nepažįstamas, kun. A. Trakis, vysk. V. Brizgys, kalba R. Kasparas, kun. K. Trimakas, inž. A. Rudis, kongresm. R. Hanrahan, dr. K. Bobelis, toliau nepažįstami. Nuotr. M. Nagio

LIETUVIŲ KRIKŠČIONIŲ DEMOKRATŲ SĄJUNGOS TARYBOS SESIJA

LKDS veiklos reikalams aptarti rugpiūčio 17 Chicagoje, Chicago Savings and Loan Association posėdžių salėj buvo pradėta tarybos sesija. Dalyvavo 21 tarybos narys, Chicago skyriaus nariai ir eilė svečių. Buvo iš Paryžiaus atvykę inž. A. ir B. Venskai, iš Bostono St. Lushys, iš Clevelando A. Kasulaitis, Pr. Razgaitis, A. Pautienis, iš Detroito B. Brizgys, Pr. Polteraitis, iš Phoenix P. Maldeikis, iš Chicago dalyvavo dr. K. Sidlauskas, dr. J. Meškauskas, kun. V. Bagdanavičius, kan. V. Zakarauskas, B. Žukauskas, K. Mickevičius, St. Rauckinaas ir visi centro komiteto nariai.

Pirmajam sesijos posėdyje buvo apžvelgta Lietuvos Krikščionių Demokratų Sąjungos vidaus ir užsienio veikla. Sąjungos pirmininkas Vladas Šoliūnas skatino skyriuose sustiprinti veikimą, susirūpinti naujais nariais ir kvieisti jaunimą įstoti į sąjungą. Europos Lietuvių Krikščionių Demokratų Tarybos pirmininkas inž. Adolfas Venskų savo pranešime apžvelgė plačią krikščionių demokratų veiklą tarptautinėse unijose ir Europoj ir sėkmingą lietuvių krikščionių demokratų atstovavimą jose.

LKDS atstovauja Vokietijoje dr. P. Karvelis, Šveicarijoje dr. J. Eretas, Italijoje prel. V. Mincevičius, Prancūzijoje inž. A. Venskų, Brazilijoje prel. P. Ragažinskas, Venecueloj J. Kukanauza, Australijoje Z. Raudys. Kanadoje Toronte ir Australijoje veikia sąjungos skyriai. Urugvajų buvęs LKDS atstovas žurnalistas K. Čibiras-Verax prieš savo mirtį spėjo pasiųsti tarybos sesijai.

Prel. Mykolas Krupavičius paminklų statyti komiteto pirmininkas dr. J. Meškauskas teigiamai įvertino lėšų telkimo paminklui rezultatus. Paminklas numatomas pastatyti naujoji vietoj — kapinių bloko aikštėj, perkėlus į tenai kapą. Paminklo pašventinimas — ateinančių metų Kapų puošimo diena.

IŠ LIETUVIŲ KATALIKŲ MOKSLO AKADEMIJOS VEIKLOS

Premijos

Šių metų pradžioje buvo paskirta 1000 dol. žurnalistikos premija Vl. Būtėnui ir 1000 dol. premija prof. Antanui Maceinai už religinį veikalą Krikščionis pasaulyje. Už mokslo veikalą premijos praeitais metais nepaskirta, nes jūry komisijai nebuvo pristatytas tinkamas premijai mokslinis veikalas. Dėl to 1974 metais mokslo veikalam bus skiriamos dvi premijos po 1000 dol.

Premijų mecenatas yra Akademijos narys kun. dr. Juozas Prunskis.

Nauji nariai

Nuo praėjusių metų rudens į Akademiją priimti šie nauji nariai: dr. Angelė Avizonienė, Irena Banaitienė, istorikė, prof. dr. J. F. Cadzow, dr. Antanas Čerškus, prof. dr. Adolfas Gaigalas, Rimigailė Gaigalienė, prof. dr. Jonas Genys, kun. Pranas Geiščiūnas, kun. Gediminas Kijauskas, rašytojas Pranas Naujokaitis, konsulas Anicetas Šimutis, dr. Alfonsas Stankaitis, dr.

jai atmintinus sveikinimus.

Užsienio skyriaus vedėjas A. Pautienis apibūdino sąjungos ryšius su kitom tarptautinėm ir šio krašto organizacijom bei įtakingais asmenimis. Tarybos vardu buvo priimtas dr. K. Sidlauskos parašytas protesto laiškas Australijos ministeriui pirmininkui dėl Lietuvos ir kitų Baltijos kraštų pripažinimo Sovietų Sąjungai.

Vyriausiam Lietuvos Išlaisvinimo Komitete LKDS yra atstovaujama Pr. Vainausko taryboje ir A. Razgaičio valdyboje. Ryšiai su kitom politinėm grupėm yra geri. Tvirtai pasisakoma už vieningą Vliko vedamą Lietuvos laisvinimo kovą. Centro komiteto vicepirmininkui Stasiui Lušui yra pavesta rūpintis sąjungos reikalais Vlike.

Dr. K. Sidlauskas referavo LKDS įstojimo į Amerikos Lietuvių Tarybą klausimą. Buvo pasisakyta, kad LKDS pilnai remia Altą ir jai talkina, kaip lietuvių politinei veiklai Jungtinėse Amerikos Valstybėse vadovaujantiam veiksmui.

Antrajam sesijos posėdyje buvo apžvelgta prel. Mykolas Krupavičius paminklo statymo, monografijos leidimo, spaudos, kitų leidinių ir istorinės medžiagos telkimo klausimai.

Prel. Mykolas Krupavičius paminklui statyti komiteto pirmininkas dr. J. Meškauskas teigiamai įvertino lėšų telkimo paminklui rezultatus. Paminklas numatomas pastatyti naujoji vietoj — kapinių bloko aikštėj, perkėlus į tenai kapą. Paminklo pašventinimas — ateinančių metų Kapų puošimo diena.

Vacys Saulys, inž. Stasys Vaiciekas.

Dovana Akademijai

Teisininkas Juozas Vembrė Akademijai padovanojo visą 36 tomų Lietuvių Enciklopediją. Centro valdyba nuoširdžiai dėkoja.

Mirusieji Akademijos nariai Saliamonas Antanaitis mirė Vokietijoje 1973 rugpiūčio 4. Priklausė Akademijos Miuncheno židiniui nuo 1971 gruodžio 30.

Dr. Albinas Liauba mirė 1973 gruodžio mėn. Amerikoje. Nuo 1969 gegužės 2 priklausė Daytono židiniui.

Prof. dr. Antanas Ramūnas mirė 1974 gegužės 11. Akademijos nariu buvo nuo 1956. Priklausė Ottawos židiniui.

— Phoenix, Ariz., Lietuvių Bendruomenės rudeninė gegužinė įvyks spalio 20 No. Mountain parke, Sunnyslope. LB apylinkei vadovauja Emilija Josen.

PO CHICAGOS DANGUM

Pabaltiečiai demonstravo
Chicagoj

Chicago Civic Plazoj rugsėjo 7 susirinko su viršum tūkstantis lietuvių, latvių ir estų su daugybe plakatų. Buvo protestuojama prieš Australijos ir Naujosios Zelandijos pripažinimą Pabaltijo valstybių Sovietam.

Prieš demonstraciją Bismarcko viešbuty vyko spaudos konferencija, kurioj dalyvavo pavergtų tautų atstovai, kongresmanas Hanrahan ir spaudos, radijo bei televizijos korespondentai.

Demonstracija buvo didžiulė. Plakatai, atkreipę visų dėmesį, pasižymėjo įvairumu ir taikliais šūkiais.

Tribūnoje buvo susirinkę pavergtųjų Pabaltijo valstybių visuomeninių organizacijų atstovai. Jie pasakė kalbas. Kun. Kęstutis Trimakas paskaitė invokaciją.

Dėmesio susilaukė kongresmanas Hanrahan, A. Rudžio ir Altos pirmininko dr. K. Bobelio kalbos.

Demonstracija buvo filmuojama. Vakare ją pakartotinai rodė kelios televizijos stotys. Paminėjo ir Chicago amerikiečių laikraščiai.

Demonstracija baigėsi eiseną, kuri nusitęsė per kelis blokus.

J. Kaunas

sveikino Balfo pirmininkė M. Rudienė. Vliko pirmininkas dr. K. Valiūnas ir L. Šimutis sveikinimus perdavė telefonu. Laiškais sveikino dr. P. Karvelis, dr. J. Eretas, prel. J. Balkūnas, Pr. Vainauskas, dr. D. Jasaitis, J. Matulionis, dr. V. Bublys, dr. P. Kaladė, P. Kliorys, K. Kleiva ir L. Tomkus. LKDS veiklą auka parėmė M. Šmulskštienė.

Reiškiam padėką Lithuanian Radio Forum vedėjam Antanui ir Marijai Rudžiam už suruoštą LKDS tarybos nariams šiemet dienų jaukią priėmimą ir radijo valandėlės paskyrimą, Chicago Saving and Loan Association prezidentei Philomenai D. Pakel už puikią posėdžių salę, Julijai Bičiūnienei už vakarienes paruošimą ir Chicago skyriaus valdybą už talką.

LKDS tarybos sesijos posėdžiai praėjo vieningai ir darbingai. Centro komitetas susidarė tolimesnio darbo gaires ir sieks LKDS veiklos suaktyvinimo.

LKDS Centro Komitetas

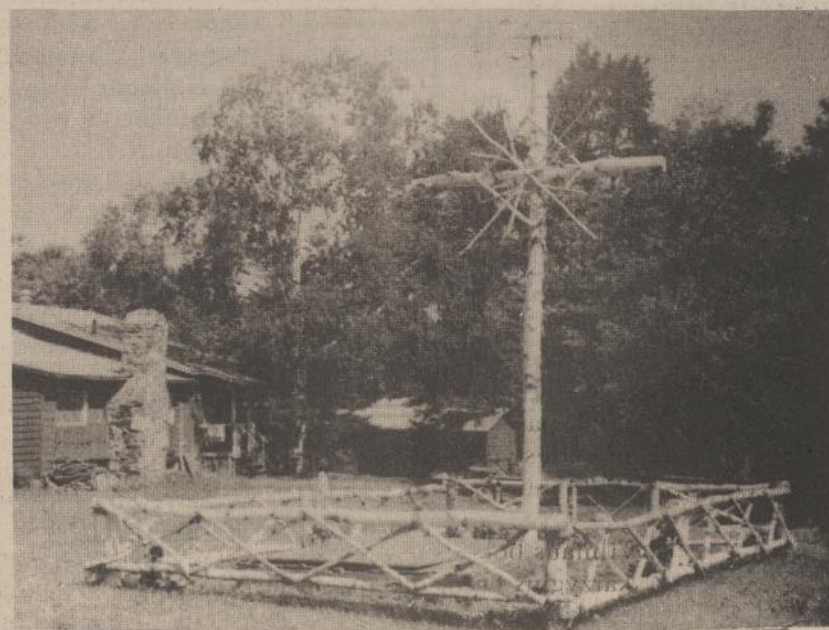
STOVYKLOM NERINGOJ IŠSISKIRSČIUS

(atkelta iš 7 psl.)

kuris bus išspausdintas 1975. Buvo reporteris ir iš New Yorko, tik neteko sužinoti, kurio laikraščio ar žurnalo.

Paskutinioji stovykla išsiskirstė rugpiūčio 24. Neringa nutilo, bet neilgam. Rugsėjo 29 seselės kviečia visus lietuvius į Neringą paminėti Mergelės Marijos ir Tautos šventės, kurios buvo švenčiamos rugsėjo 8. Diena pradedama 11:30 val. mišiomis. Po pamaldų — pietūs, trumpas posėdis ir meninė programa su laureate rašytoja aktore Birute Pūkelevičiute. Gražioj gamtoj ir mieloj seselių globoj praleiskim dar vieną rudens dieną Neringoj.

Albina Lipčienė

Neringos stovyklavietėje iš beržų padarytas kryžius ir apvertas beržų tvorele. Padarė kun. Vogtas ir Eglė Giedraitytė. Nuotr. A. Lipčienė

L. K. Religinės Šalpos Rėmėjai išleido
dokumentinę knygą —

LIETUVOS KATALIKŲ BAŽNYČIOS KRONIKA

7 kronikos iš paverptos Lietuvos

Tai gyvos persekiojamos tautos religinių ir
tautinių įvykių dokumentas.

Kronikų knyga yra iliustruota,
ir gražiai išleista.
336 psl. Kaina 2.50 dol.

Platintojai ir skaitytojai šią knygą gali įsigyti:
pas leidėjus —

L. K. Religinės Šalpos Rėmėjus,
6825 So. Talman Ave., Chicago, Ill. 60629 USA.

Kitur Chicagoje:
"Drauge",

Marginiuose,

Vaznelių ir B. Brazdžionio prekyboje
bei kitose vietose.

Knyga gaunama ir Darbininke.

L. K. RELIGINĖS ŠALPOS RĖMĖJŲ
VYRIAUSIOJI VAI. DYBA

REMARKABLE DISCOVERY

Best in USA and Europe, "JIB HAARPFLEGE-LOTION"
— patented in Switzerland. Registered: USA, Canada and
Europe. It cures: dandruff, falling hair, itching scalp,
splitting ends, strengthening hair root growth, and restor-
ing natural hair color. Using JIB you will never be bald or
grey 100%. Listed in Pharmacy Red-Blue-Book. JIB Med-
icine Liq. 8 oz. a 16 week supply \$6.00. Money Order P.P.
JIB LABORATORY — 1437 So. 49th Avenue, Cicero, Ill. 60650.
Fill: 2498 Dougall Rd., Windsor 12, Ont. Canada; Fill 7 Stuttgart,
50, Duisburgerstr. 7-10 W. Germany; Chicago: at Apotheke J & J,
2557 W. 69th St.; 5000 W. 16th St.; 4754 So. Wood St.; 2923 N.
Milwaukee Ave.; 1147 N. Ashland Ave.

UŽSAKYKITE DABAR GERIAUSIĄ DOVANĄ I LIETUVĄ SPECIALŲ RUBLIŲ PAŽYMĖJIMAI

Su specialiais rublių pažymėjimais
jūs, giminės gali įsigyti,
ką tik nori, už dalelę regulia-
rios kaitos.

Tai yra panašu, lyg kad
eitumėte į krautuvę su 100
dolerių ir gautumėte prekių už
200 dol., 300 dol. ar net už
daugiau. Specialūs rublių pažy-
mėjimai taip pat gali būti iš-
keisti į reguliarius rublius,
naudojantis aukščiausiais tari-
kais.

Pilnai garantuota,
greičiausias pristatymas

Pažymėjimai pristatomi jūsų gi-
minėms maždaug per 3 savai-
tes. Vieno specialaus rublio ver-
tė 2,55 dol. Si vertė yra ga-
lutinė. Jokių kitų primokėjimų.

rašykite mūsų nemokamo
ilustruoto katalogo
Užsakykite dabar
UŽSAKYKITE TIK PER
INTERTRADE
EXPRESS CORP.
125 East 23rd St.
Fifth Floor
New York, N. Y. 10010
Tel. 982-1530
LABAI SVARBŲS
AUTOMOBILIAI

Greičiausias pristatymas

ZHIGULI VAZ 2101
\$3494.00
Naujausias, patobulin-
tas eksporto modelis
ZHIGULI VAZ 2103
\$4007.00
ZHIGULI VAZ 2102
Station Wagon \$3853.00
Eksporto modelis
MOSKVITCH 412 IE
\$3544.00
MOSKVITCH 408 IE
\$3259.00
MOSKVITCH 426 IE
STATION WAGON
\$3698.00
MOSKVITCH 427 IE
Station wagon \$3968.00
ZAPOROZHETS ZAZ
968 \$2234.00
ZAPOROZHETS ZAZ
968 E NEW \$2389.00

Prašykite mūsų specialaus biu-
letinio su automobilių paveik-
slais

Apartamentai
Naudoti arabizai
Prašykite mūsų specialaus
biuletinio

Šioje prekyboje mes turime 25
metų patirtį ir daug tūkstančių
patenkintų klientų!

Darbininkui paremti aukojo

Darbininko skaitytojai, pri-
siųsdami prenumeratą, prisidėję
savo aukomis už kalendorių ar
šiai spaudai paremti:

Darbininko skaitytojai, pri-
siųsdami prenumeratą, pridėjo
auką už kalendorių ar šiai
spaudai paremti:

Po 10 dol. — kun. J. Angelai-
tis, Cleveland, Ohio, M. Kveda-
ras, Iselin, N. J., G. Mironas,
Philadelphia, Pa., J. Yucis, Gal-
litzin, Pa., A. Zikaras, Woodha-
ven, N. Y.

Po 5 dol. — V. Česna, V.
Stanislovaitis, Chicago, Ill., K.
Norkus, Hamilton, Ont. Canada,
K. Krivickas, Clarks Summit,
Pa., R. Powell, Brooklyn, N. Y.,
I. Kazakevičienė, Maspeth, N. Y.,
V. Tursa, Linden, N. J., L. Nor-
mantas, E. Hiram, Maine, Z.
Želvys, Richmond Hill, N. Y., V.
Bariis, Bridgeport, Conn., A.
Grigaliūnas, Davenport, Iowa,
V. Misiūnas, Elizabeth, N. J., A.
Tumas, Reseda, Calif., V. Mil-
čius, Westbury, N. Y., W. Achen-
bach, Waterbury, Conn., A. Bag-
džiūnas, Brooklyn, N. Y., A.
Saulaitis, Oakville, Conn.

Po 4 dol. — M. Eizerytė,
Montreal, Que. Canada, M. Kal-
vaitis, Centerville, Mass.

Po 3 dol. — J. Kananavičius,
Bristol, Pa., A. Gruzdis, New
Haven, Conn.

Po 2 dol. — A. Kaunas, D. Po-
cius, Brooklyn, N. Y., K. Ka-
minskas, Ansonia, Conn., M.
Jauniškis, E. Northport, N. Y.,
J. Iškauskas, Paterson, N. J., S.
Steckis, Bellmore, N. Y., V.
Cyvas, Cleveland, Ohio, J. Ši-
leikis, Woodhaven, N. Y., N. Žu-
kauskas, Yonkers, N. Y., S. Straz-
das, Linden, N. J., dr. V. Man-
tautas, W. Hartford, Conn., S.
Kecioris, Carmel, N. Y., A. Kar-
pavičius, Masapequa, N. Y., kun.
W. Wolkovich, Hudson, Mass.,
J. Gričius, Pennsauken, N. J., F.
Liktorius, Brooklyn, N. Y.

Po 1 dol. — M. Vaitekūnas,
A. Gugas, Woodhaven, N. Y., V.
Labutis, Meriden, Conn., V.
Frankienė, Baltimore, Md., J.
Kurilavičius, Linden, N. J., A.
Grabauskas, Wilkesonville,
Mass., H. Januškevičius, Yon-
kers, N. Y., J. Puzin, Roselle
Park, N. J., M. Franckus, Lewiston,
Maine, B. Kruopis, A. Baika,
So. Boston, Mass., J. Bajoriūnas,
Hamilton, Ont. Canada, J. Tao-
ras, Pittsburgh, Pa., E. Stanulis,
Lawrence, Mass.

Visiem aukotojam nuoširdžiai
dėkoja Darbininko administ-
racija.

ŠACHMATAI

Veda Kazys Merkis

— Pasaulio pretendentų baig-
minis mačas tarp sovietų did-
meistrių A. Karpovo ir V.
Korčnojaus prasidėjo rugsėjo 16
Maskvoj. Laimėtoju taps pir-
masis išlošęs penkias partijas iš
skirtų 24 partijų. Jei nė vienas
nepavyktų laimėti penkių parti-
jų, nugalėtoju taptų turis dau-
giau pelyntų taškų. Jei mačas
baigtųsi lygiomis — laimėtoją
išaiškintų burtais. Šio mačo lai-
mėtojas kitų metų birželio mėn.
turės rungtis prieš pasaulio čem-
pioną Bobby Fischerį. Jei pa-

NAUJAUSIOS KNYGOS

Dail. Adomo Galdiko mono-
grafija — su persiuntimu 16
dol., Naujųjų metų istorija, pre-
mijuotas B. Pūkelevičiūtės ro-
manas—4.50 dol., Pr. Naujokai-
čio Lietuvių literatūros istorija.
I tomas, kietais viršeliais — 10
dol., Vl. Mingėlos Medinis Die-
vas, 5 dol. Šios ir kitos lietu-
viškos knygos bei muzikos
plokštelės gaunamos Darbinin-
ko administracijoje: 341 High-
land Blvd., Brooklyn, N. Y.
11207.

stasis dėl kokių nors priežas-
čių nestotų į tas rungtynes, nau-
juoju pasaulio čempionu būtų
paskelbtas pretendentų mačo
nugalėtojas.

— Vilniuje užsibaigė sąjungi-
nis šachmatų turnyras. Laimėjo
kaliningradietis V. Gusevas, su-
rinkęs 11 taškų iš 15 galimų.
Antras buvo meistras iš Minsko
M. Šereševskis 10.5 tš., o trečias
— Vilniaus čempionas H. Že-
maitis — 10 tš. Pabrėžtina, kad
Žemaitis drauge išsikovojo šach-
matų meistro titulą, tapdamas
keturioliktuoju Lietuvos šach-
matų meistru. 4-5 vietas pasi-
dalijo Leningrado meistras A.
Krutianskis su meistru iš Mask-
vos R. Kimelfeldu, pelnę po 9
taškus.

GENERAL REPAIR SERVICE

SPECIALIZING IN:

Sewer cleaning, welder pipefitting,
roof repair, bhirm modernization,
ceramic tile installation, residential
& commercial painting and all elec-
trical appliances.

QUALITY SERVICE—LOW PRICES!

24 hours a day anywhere in NYC!
call 587-3864 DAY or NITE

MI LADY BEAUTY SALON

"Professional Care is Best for Hair."

Under new management by Eva.
No Appt. Necessary

Mi Lady Beauty Salon

34 Terrace Ave.
Hastbrouck Heights, N.J.
288-2565

APLANKYKITE SCHRAGER'S

importuotų ir vietinių BALDŲ parodą.
Čia Jūs rasite

PIRMOŠ RŪŠIES GAMYBOS
GERIAUSIOS KOKYBĖS
ŽEMŲ KAINŲ

didelį pasirinkimą

SCHRAGER'S

Salionų komplektai, miegamųjų baldai, dinetės, bufet-
tai, atverčiamos sofos, foteliai, atlošiami foteliai, taip
pat kilimai, lempos, matracai vieniški baldai.

SCHRAGER'S

336 East 86th St. (tarp 1 ir 2 Aves.)

New York City

Tel.: TR 9-0400

Atdara kasdien iki 8 val. — antrad. ir šeštad. iki 6 val.
(Mokėjimo sąlygos pagal pirkėjo pageidavimą)

PODAROGIFTS, INC.

primena, kad

dabar pats tinkamiausias laikas siųsti

DOVANAS SAVO GIMINĖMS

! Lietuvai ir USSR Kalėdų šventėms:

MOTOCIKLUS, ŠALDYTUVUS, SKALBIMO MAŠINAS,
TELEVIZIJOS APARATUS, KAMERAS, SIUVAMAS
MAŠINAS, BALDUS.

Taip pat drabužius, medžiagas, kailinius, rankinius laikrodžius ir
maisto produktus.

Didžiulis automobilių pasirinkimas, pavyzdžiui,

ZIGULI VAZ 2101
ZIGULI VAZ 2102-Station Wagon
ZIGULI VAZ 2103-Naujas Modelis
MOSKVIČ 408-IE
MOSKVIČ 412-IE
MOSKVIČ - Station Wagon-426,427
ZAPOROŽEC ZAZ-968
ZAPOROŽEC ZAZ 968-E

PODAROGIFTS, INC.

Yra VIENINTELĖ firma Amerikoje, siunčianti DOVANI-
NIUS CERTIFIKATUS per VNESHPOSYLTORGĄ be
jokių tarpininkų ir t.t.

PODAROGIFTS, INC.

Yra VIENINTELĖ firma Amerikoje, pateikianti persiuntimo
įrodymus, atitinkančius jos susitarimą suVNESHPOSYLTOR-
GŲ.

Klijentų patogumui užsakymus priima šios su mumis
bendradarbiaujančios firmos:

Package Express & Travel Agency,
1776 B'way, N.Y., N. Y. 10019

Cosmos Parcels Express Corp.,
488 Madison Ave., N.Y., N.Y. 10022

Globe Parcel Service, Inc.
723 Walnut St., Philadelphia, Pa. 19106

arba mūsų pagrindinė kontora

PODAROGIFTS, Inc.

240 FIFTH AVE. (tarp 27 ir 28 g-vės) NEW YORK, N.Y. 10001
TEL.: (212) 685-4537

**DEXTER PARK
PHARMACY**
Wm. Anastasi, B.S.
77-01 JAMAICA AVENUE
(Cor. 77th Street)
Woodhaven, N.Y. 11421
WE DELIVER
Michigan 2-4130

FLAT RATE MOVERS
935 E. 163rd Street
Bronx, N. Y. Lic. & Bonded Hauling
3 men & Van Commercial & Residen-
tial Free Estimates Call 329-0900

RIEDEL & DARU INC.
Plumbing & Sewer Installation Quality
Work Reasonable Prices free estimates
628 Lincoln Blvd. Westwood, N.J.
Call 201 666-2347

\$ MARLEN \$

SPECIALISTS IN:
ISRAEL & HOLY LAND
UNITED STATES - UNITED NATIONS
RYUKYUS - KOREA - VATICAN - GERMANY

WE SELL — Send us a word list for quotations
or ask for ad. list free list. DEALERS: Send us your
letterhead for latest prices on quantity items.

WE BUY — We offer highest prices for your
stamps & collections — Send details or call for latest
offering or send us your collection for immediate offer
(References furnished on request)

MARLEN STAMPS & COINS, LTD.
ONE OF THE NATION'S LARGEST DEALERS
214-24 73rd Ave. Bayside, NY. 11364
CALL (212) 225-1500 or (212) 479-7785
OR - AFTER 7PM - (212) 767-5037

**TO PLACE
YOUR AD
CANCEL OR CHANGE**
TEL.: 827-1351

**ALL TYPES BROKEN & LOOSE
FURNITURE REPAIRED IN YOUR
HOME**
CALL DOCTOR FURNITURE
CALL 222-8569

WEST VACUUM SYSTEMS
Garage Doors and Intercombs
& Security Systems
P. O. Box 147
Bloomfield N. J.
Call 201 743-4215

FOUNDRY GRAY IRON
EXPERIENCED JOURNEYMAN
SQUEEZER FLOOR MOLDERS
Must be able to pass physical examina-
tion. Good wages. Fringe benefits. Pension
plan. Insurance package including major
medical and steady work. Write or apply at:
KENT FOUNDRY CO.
514 Butterworth Southwest
Grand Rapids, Mich. 49504

REDDING ELECTRONICS, spalvotų televizijų bei radijo aparatų taisymo
krautuvė, rasite visada gerą patarnavimą. Vincetas Kurinskas, išdir-
bęs 20 m. RCA Service Co., prieš 5 metus su sūnumi James įsigijo
krautuvę ir kviečia visus apylinkės lietuvius jų patarnavimais pasinau-
doti. Adresas: Redding Electronics, 3414 Fulton St., Brooklyn, N.Y. 11208
(tarp Lincoln ir Autumn gatvių). Tel. 647-2327.

SPARTA — Rašomos mašinėlės (v. kalbomis), radio, spalv. TV, compute-
riai, v. biznio mašinos — pigiausiai. Praneškite kuo interesuojatės ir fir-
mų autentiškus katalogus gausite iš SPARTA sav.: J. L. Giedraitis, 10
Baffy Dr. E. Northport, N. Y. 11731. Tel. (516) 757-0055.

LITAS

INVESTAVIMAS — TAUPYMAS
PASKOLOS — KELIONĖS
ŪKINIAI PATARIMAI
DOKUMENTŲ PARUOŠIMAI
TAKSŲ PILDYMAS
NUOSAVYBIŲ PIRKIMAS IR PARDAVIMAS
APDRAUDOS

Litas Investing Co. Inc.
86-01 114th St., Richmond Hill, N. Y. 11418

VADOVAUJA V. VEBELIŪNAS

(212) 441-6947

Litas Travel Service,
87-18 Lefferts Blv., Richmond Hill, N. Y. 11418

VADOVAUJA NOMEĖA ALEKSANDRAVICIUS

(212) 846-1650

NUOTAikinga TAUTOS ŠVENTĖ

Šių metų Tautos šventė, surengta rugsėjo 8, praėjo sėkmingai ir nuotaikingai, geriau nei tikėtasi.

Pamaldos buvo 11 val. Apiešimo parapijos bažnyčioje. Mišias koncelebravo: kun. kleb. Pr. Raugas, kun. A. Račkauskas, kun. St. Raila, kun. L. Budreckas. Pamokslą pasakė kun. St. Raila. Giedojų choras, vadovaujamas Algirdo Kačanausko. Solo pagedojo Mečislovas Razgaitis. Buvo ir organizacijų vėliavos: ramovėnų, šaulių, ateitininkų. Žmonių buvo pilna bažnyčia.

Salėje pirmiausia buvo kavutė, vaisės. Čia žmonės apatinėje salėje pasikalbėjo ir užkandžiauvo apie gerą pusvalandį.

Minėjimo akademinė dalis vyko viršutinėje salėje. Ją pravedė ramovėnų pirmininkas Jonas Rūtenis, pirma pasveikinęs visus, priminęs šventės prasmę. Sveikinimo kalbas ta proga pasakė Lietuvos gen. konsulas A. Simutis ir Vliko atstovas bei LB apygardos pirm. A. Vakselis.

Paskaitą skaitė Kario redaktorius Zigmas Raulinaitis. Jis pervertė istorijos puslapius, priminė Vytautą Didįjį, jo vainikavimosi šventę, prisiminė svarbiausias mūsų tautos opas ir susitel-

kė ties dabarties rūpesčiais.

Po paskaitos į sceną buvo pakviesti pulk. Jonas Šlepetys ir kpt. Jurgis Kiaunė. Jie abu buvo pakelti į ramovėnų garbės narius. Buvo paskaityti specialūs aktai, birutiečių pirmininkė M. Klivečkienė prisegė po raudoną gėlę.

Meninėje dalyje paskaitė Paulius Jurkus vieną pasakojimą iš savo knygos "Ant Vilnelės til-

to". Tai buvo "Kanklės", kur prisimenamas Vytautas.

Tuo ir buvo baigta ilgai neužtrukusi, sklandžiai praėjusi akademijs. Sceną dekoravo dail. Česlovas Janušas. Žmonių buvo atsiranę per 150. Rengėjai buvo ramovėnai, šauliai, birutietės, savanoriai kūrėjai.

-o-

Anksčiau ši šventė buvo lyg užmiršta. Ją atgaivino ir sugrąžino ramovėnai. Ir buvo prasminga bei naudinga sustoti ties praeitimi, ją pagerbti ir pasisemti stiprybės dabarties kovoms. (p.j.)

ROCHESTERIO JAUNIMO VAIDINIMAS NEW YORKE

Simo Kudirkos šaulių kuopos pakviesta, rugsėjo 14 Kultūros Židinyje svečiavosi Rochesterio, N. Y., jaunimo grupė ir čia suvaidino Anatolijaus Kairio trijų veiksmų dramą "Palikimas".

Tą grupę sudaro moksleiviai ir studentai ateitininkai. Visi jie jaunuoliai. Tai tikriausiai pati jauniausia vaidintojų grupė, kuri gali būti pavyzdžiu kitiems. Jei yra užsidegimo ir noro, ir dabarties sąlygose gali pasireikšti jaunieji. Pamatę jų vaidinimą, pasidžiaugi poeto Kazio Binkio žodžiais: "Auga atžalynas, augal!"

Apie veiklą

Palikimas parašytas su modernio teatro nuotaika. Čia žmonės apibendrinami, paverčiami simboliais, čia atskiru veikėju padaryta ir žmogaus sąžinė.

Konflikto pagrindas paimta dvi skirtingos vertybės. Vienas tiki, kad pinigai visa gali. Kitoje pusėje stovi dvasinės vertybės, knygos, ryšys su savo tauta ir iš Sibiro gautas laiškas, rašytas krauju. Ir tos dvasinės vertybės laimi.

Režisierius Andrius Cieminis, statydamas šį veikalą, truputį jį pakeitė. Jis antrąjį veiksmą at-

Lietuvos gen. konsulas A. Simutis kalba tautos šventės minėjime rugsėjo 8 Apiešimo parapijos salėje. Nuotr. L. Tamošaičio

kėlė į pirmąjį. Veikalo įtampa nenukentėjo, intriga nesumažėjo, bet suvaidinti ir surežisuoti buvo lengviau.

Kaip jie vaidino?

Tai buvo mėgėjų grupė, bet žiūrovai buvo maloniai nustebinti, kad jaunimas vaidina tikrai patraukliai. Visi su malonumu sekė spektaklį ir gale nesi-gailėjo plojimui.

Veikale vaidino: Juozas Laukaitis — Pono M sąžinė, Tadas Klimas — Ponas M, Vilija Dėdinaitė — sekretorė, Paulius Laukaitis turėjo du vaidmenis (nukelta į 12 psl.)

Putnamo seselių rėmėjų sąskrydis bus rugsėjo 29 Neringos stovykloje Marlboro, Vermont. Programa prasidės mišiomis 11:30. Po to bus pietūs, posėdis ir meninė programa, kurioje dalyvaus ir rašytoja Birutė Pūkelevičiūtė. Seseles ir jų rėmėjai kviečia visus, kas tik gali, dalyvauti šiame sąskrydyje. Autobusas iš Bostono išeina 8:30 val. ryto nuo Piliečių klubo. Bilietai iš anksto gaunami Piliečių klubo valgykloje arba pas O. Ulevičienę, tel. 268-1920. Bilieto kaina 5 dol.

LB Bostono apygardos diena įvyks rugsėjo 29 Romuvos parke Brocktone. Pradžią 12:30 v. Programoje — tautiniai šokiai, sportas. Dalyvaus daug jaunimo.

Apie Simą Kudirką labai dažnai rašo Bostono didysis dienraštis The Boston Globe. Pranešama, kad jis paleistas iš kalėjimo ir t.t.

Tautos šventės minėjimas rengiamas rugsėjo 22. Pamaldos Šv. Petro lietuvių bažnyčioje bus 10 v. Minėjimas ir koncertas bus 3 v. popiet Liet. piliečių draugijos salėje. Kalbės rašytojas Vytautas Alantas iš Detroito, daugelio knygų autorius. Jo tema — "Ar Vytautas Didysis girdėjo geležinio vilko staugimą?" Koncertinę dalį atliks solistas Stasys Liepas, akomponuos Jeronimas Kačinskas. Tautos šventė — rugsėjo 8

LAIŠKAS REDAKCIJAI

APIE BOSTONO LITUANISTINĘ MOKYKLĄ

Šių metų Keleivio keliuose numeruose pateiktos žinios apie Bostono Litanistikos mokyklą: "iš Bostono Litanistikos mokyklos praeities. (Žinias surinko Antanas Mažulis)". Liepos 16 Keleivyje A.M. rašo:

"Ši mokykla 1949 m. darbą pradėjo su 25 mokiniais." Toliau: "Iš mokinių sąrašų matome, kad pirmieji 1949-1950 mokslo metai pradėti su 25 mokiniais, o baigti su 69."

1974 liepos 26 Darbininke Lit. m-las vedėjas A. Gustaitis šiaip rašo: "Mokykla buvo įsteigta 1949 m. Pradžioje buvo tik kelių skyrių, o vėliau išaugo į pilną gimnaziją."

Liepos 23 Keleivyje A.M. parašyta: "... mūsų informacijoje gali būti ir mažų netikslumų, nes kai kurie mokyklos archyvo raštai įvairių įsibrovėlių vandalų buvo apnaikinti, tad ne viską galima iš atminties atkurti." Taip. Bet mokykloje dirbo būrys mokytojų, perėjo daug mokinių, taigi, atrodo, jie žinias renkančiam būtų galėję kai ką patikslinti, kai ką ir pridėti, papildyti.

Žemiau skaitome: "Iš abiturientų tarpo kone kasmet atsiranda ir tokių, kurie vienais penketukais galėtų išlaikyti ir labai sunkius Lietuvos gimnazijos egzaminus." Ar ne per drąsiai pasakyta?...

"Dramos Studijoje Bostone", išleistoje 1950 m., rašoma: "... Trisdešimt aštuoni lietuvių kultūros bičiuliai dalyvavo So. Bostone 1949 m. lapkričio 26 dieną Lietuvių Kultūros Rėmėjų steigiamajame susirinkime... apie 60 mokinių lankė Litanistikos Mokyklą ir penki mokytojai dirbo be atlyginimo."

Ir daugiau dar spausdintų žinių randame. Antai Šv. Petro Lietuvių Parapijos Istorijoje, išleistoje 1956, 153 psl. parašyta: "Šeštad. mokyklos darbas prasi-

dėjo rugsėjo 17 d. su 25 mokiniais."

Parapijos Istorijoje praleista 1949 vasarinė mokykla. Ir 1949 ir 1950 vasarinėje mokykloje buvo mokoma: antradieniais, trečiadieniais, ketvirtadieniais, penktadieniais čia gimė ir naujai atvykusių tėvų vaikai, o šeštadieniais — tik naujai atvykusieji.

Jei Parapijos Istorijoje nepamiršta 1949 vasarinė mokykla, tai po 25 metų ne viską įmanoma iš atminties atkurti, kaip sako A.M. O vis dėlto atrodo tikriausiai, kad 1949 mokykla pradėjo darbą su 4 skyriais ir 6 klasėmis. Iš 1949 vasarinės mokyklos šeštadieniais lankusių jaunėnių mokinių ir susidarė Šeštadieninė Litanistikos mokykla, į kurią įstojo ir jau paugusių mokinių. O kai trūko mokytojų, dirbta jų vienas su keliais skyriais ar klasėmis.

Parapijos Istorijoje 154 psl. parašyta: "Mokyklos išlaikymui tėvai mokėjo po 12 dol. mėtam."

Ar mokytojams pradžioje buvo atlyginama (manau, kad buvo, D.K.), galėtų pasakyti pirmoji Tėvų Komiteto pirmininkė ponja Manomaitienė ir buv. ižd. A. Matjoška.

Norint tikrą Bostono Litanistikos mokyklos apžvalgą parašyti, reiktų kreiptis į visus buvusius tos mokyklos mokytojus ir net ją baigusius mokinius, kad jie parašytų bent trumpus savo atsiminimus. Iš jų pasisakymų ir galima būtų sudaryti jei ne visai tikrą, tai bent įmanomai apytikrą mokyklos apžvalgą. D.K.

— yra skiriama senajai Lietuvai prisiminti ir pagerbti. Tai Vytauto Didžiojo karūnacijos diena. Bostono ir apylinkės lietuvių kviečiami į šią šventę, susipažinti su rašytoju Vytautu Alanu, kuris Bostone lankosi pirmą kartą, ir išgirsti jo paskaitą apie didįjį Lietuvos valdovą. Po programos bus kavutė ir linksmoji dalis.

Alė ir Stasys Santvarai atostogų buvo išvykę į Italiją. Lankėsi Neapolyje, Venecijoje, Romoje ir kitur. Vyko su John Hancock apdraudros bendrove, kurioje tarnauja Alė Santvarienė.

Kultūros subatvakaris bus rugsėjo 21. Tuo pradėdamos šių metų naujas veiklos sezonas. Pradžią 7:30 v.v. Prelegentas bus žurnalistas ir rašytojas Bronys Raila. Pranešama, kad reikia rezervacijų iš anksto užsisakyti, nes gali pritrūkti vietų. Užsisakyti pas inž. Romą Veitą, pirminką, tel. 843-2863, vakare — 698-2162.

Lietuvos vyčių N. Anglijos apskritis kultūrinį pikniką rengia spalio 6 Romuvos parke Brocktone. Pradžią 3 v. popiet.

Mokytoja Florence Zaleskas, mūsų žymaus vyresniosios kartos veikėjo Felikso Zalesko dukte, nusilaužė koją.

Dr. Edvardas Kaminskis, dėstęs Havardo medicinos mokykloje, daręs kraujo tyrimus M.T. Institute, išsikėlė į Milwaukee, Wisc.

Tatjanos Babuškinaitės-Vasiliauskienės baletų studija pradeda savo darbą. Registruoja naujus ir buvusius mokinius. Studijos adresas: 1108 Boylston St., Boston, Mass. Tel. 267-9845 studijoje, namie — 282-1135.

Liet. Vyčių N. Anglijos apskrities pusmetinis seimas įvyks rugsėjo 29 Aušros Vartų parapijos salėje, 153 Sterling St. Worcester, Mass. Klebonas kun. Alfonsas Volungis ir vietos vyčių 126 kuopa globoja seimą. Mišios bus 11 val. Posėdžiai prasidės 1:30 parapijos salėje. Pirmininkas Albertas Jaritis iš So. Bostono kviečia visą lietuvišką jaunimą dalyvauti seime. Salėje bus rodomi įdomūs paveikslai iš dabartinio gyvenimo Lietuvoje, bus parodytos vyčių suruoštos ekumeninės pamaldos Pušų katedroje, Rindge, N. H., bus pademonstruota ir garso plokštelė su pamokslais ir giesmėmis.

Adele Borkovskaitė iš So. Bostono aplankė savo pažįstamus Skotijoje, kur tarp lietuvių dirbą prel. J. Gutauskas, aptamaudamas plačias apylinkes. Adele parsivežė ir lietuvišką laikraštį "Išėvių draugas", kurį leidžia Skotijos lietuviai nuo 1914. Redakcijos ir administracijos adresas: 1 Calder Rd., Bellshill Lanarkshire, Scotland.

Parėngimai

— Rugsėjo 22, 3 v. Tautos šventės minėjimas-koncertas.

— Spalio 13, 3 v. Laisvės Varpo vakaras.

— Spalio 19, Litanistikos mokyklos tradicinis balius.

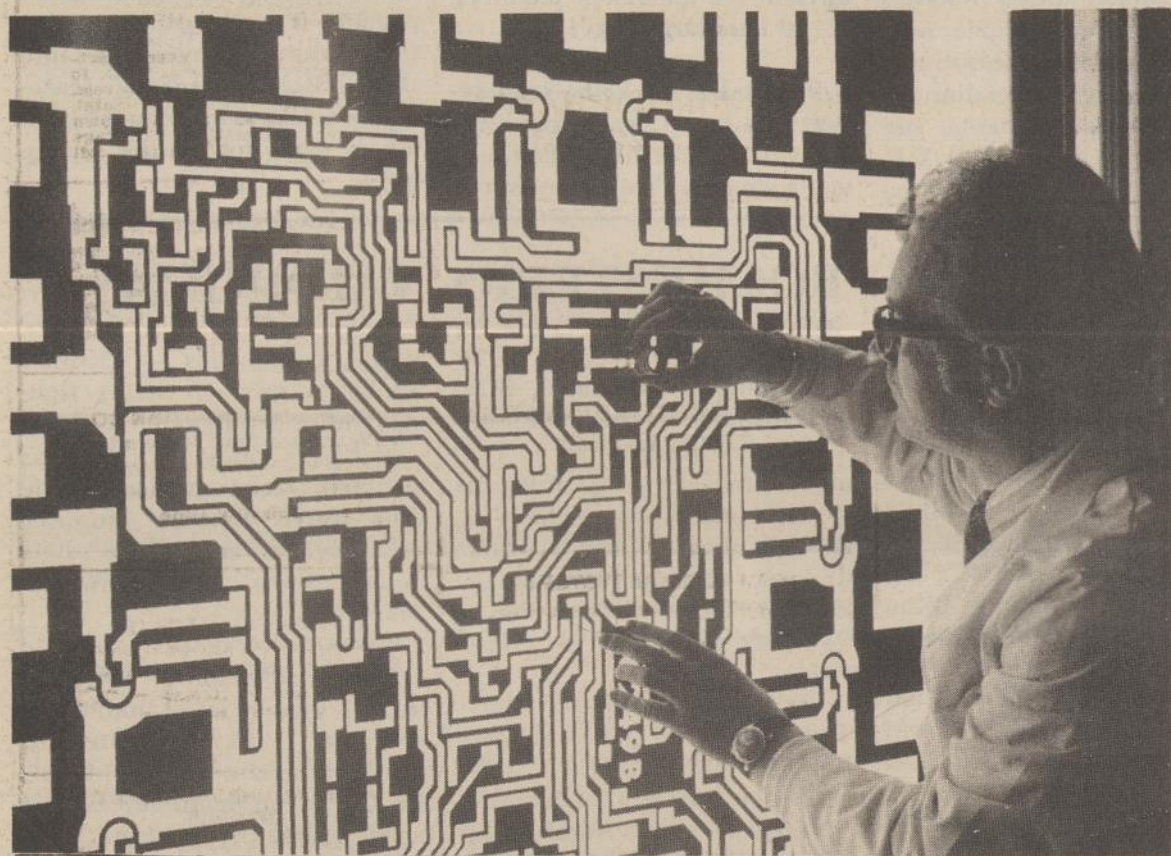
— Spalio 27, a.a. arkivyskupo Jurgio Matulaičio minėjimas. Rengia N.P. Marijos seselės iš Putnamo ir jų rėmėjai.

— Lapkričio 3, 3v. prezidento A. Smetonos minėjimas.

— Lapkričio 9, Bostono vyrų seksteto vakaras.

— Lapkričio 24, Lietuvos kariuomenės atkūrimo šventė-minėjimas.

Visi parėngimai vyks Lietuvių Piliečių D-jos salėje So. Bostone.

Romualdas Kisielius, R.C.A. bendrovės fotografas, prie savo darbo Somerville, N. J. Bendrovės tranzistorių centro darbininkai paskelbė plakatų konkursą mokyklinio amžiaus vaikams. Konkurso tema — Energijos taupymas šiandien ir rytoj. Plakatom atrinkti ir įvertinti vienu iš teisėjų pakvietė Romualdą Kisielių.

Buvusiam Balfo reikalų vedėjui

A.A.

KUN. PRANUI GEISČIŪNUI

mirus, jo šeimos nariams ir artimiesiems nuoširdžią užuojautą reiškia ir kartu liūdi

Bendras Amerikos Lietuvių Šalpos Fondas
Centro Valdyba

APREIŠKIMO PARAPIJOS ŽINIOS

Kun. Juozas Čekavičius spalio 6, sekmadienį, tuoj po sumos, Apreiškimo parapijos žemutinėje salėje papasakos savo kelionės įspūdžius. Prieš tai bus užkandžiai. Klebonas kun. Pr. Raugas ir parėngimo komitetas kviečia visus atsilankyti.

Naująjį Testamentą ir Kronikas platina kiekvieną sekmadienį po mišių. Šių knygų galima gauti ir klebonijoje.

NAUJOS PLOKŠTELĖS

Gelbėk Mus! Philadelphiaus Lietuvių Choras Viltis. Stereo 6 dol.

Čia mano brangioji Tėvynė, Lietuviškų dainų rinkinys, įdėnuotas Vilniaus operos solistų — E. Kuodžio ir J. Girijoto. Stereo 6 dol.

Tėviškos namai, Br. Budriūno kūriniai ir kantata. Įdėnuota Los Angeles, Calif. Šv. Kazimiero parapijos choro. Stereo 6 dol.

Clevelando vyrų oktetos Nr. 2 Stereo 6 dol.

Dieve priegloba mūs... Toronto Šv. Jono parapijos religinės mišių, kalėdines ir Velykų giesmės kaina 6 dol.

Jūratė ir Kastytis, Banaičio opera iš 3 plokštelių. Kaina 16 dol.

Lietuva, Tėvynė mūsų, Toronto vyrų kvarteto įdėnuota 3 Baltijos tautų himnai, lietuviškos dainos ir operų ištraukos. Stereo 6 dol.

Arijos ir dainos, Sol. B. Povilavičiaus 5 dol.

Svajonių kūrybėje, B. Tamošiūnienės II-roi laida, 6 dol.

Broniaus Budriūno vyrų kvartetis (Detroit) 15 lietuviškos muzikos dainų. Stereo 6 dol.

O ramunėlė pasakyk, B. Tamošiūnienės II-roi laida, 6 dol. Persiuntimas 50 c. Darbininkas, 341 Highland Blvd. Brooklyn, N. Y. 11207.

A.A. JUOZUI ŠEŠTOKUI

mirus, giliam liūdesy pasilikus žmoną Oną, dukterį Onutę ir žentą Kęstutį Pliuskonius ir visus gimines nuoširdžiai užjaučiame ir kartu liūdiame.

Ligija Simanavičienė
Zuzana ir Faustas Rajeckai

SOUTH BOSTON SAVINGS BANK

Inkorporuotas 1863

460 West Broadway, South Boston Massachusetts

"Kur įtikinamai taupo milijonus"

ALFRED W. ARCHIBALD, President

Šio banko direktorių taryboje yra adv. Jonas J. Grigalius. Reikale su patarnautojais galima susikalbėti ir lietuviškai • Turtas—Assets virš \$213,000,000.

CURRENT DIVIDEND RATES

- Regular a/c — 5 1/4 %
- 1 year Term Deposit — 5 1/4 %
- Special Notice a/c — 5 1/2 %
- 2 year Term Deposit — 6 %

— All Accounts Compounded Daily —

DARBININKAS

Redakcija (212) 827-1352
 Administr. (212) 827-1351
 Spaustuvė (212) 827-1350
 Vienuolynas .. (212) 235-5962
 K. Ž. salė (212) 827-9645

341 HIGHLAND BLVD.
 BROOKLYN, N.Y. 11207

Vaclovo Sidzikausko minėjimas bus rugsėjo 22, sekmadienį, 4 v. popiet Kultūros Židinio di-džiojoje salėje. Bus dr. Br. Nemicko ir dr. D. Krivicko pas-kaitos, skaidrės bus parodyta plati diplomatinė ministerio V. Sidzikausko veikla, kelionės po svetimus kraštus. Bus paskaityta ir ištrauka iš jo prisiminimų. Šį pagerbimą — minėjimą ren-gia Lietuvos Laisvės Komitetas.

Montrealio Aušros Vartų para-pijos choras atvyksta spalio 13 ir dainuoja Kultūros Židinio di-džiojoje salėje. Koncertą ren-gia LB New Yorko apygardos valdyba. Pelnas skiriamas litu-ainistinei Maironio mokyklai.

Vaižganto Kultūros Klubu po-pietė bus rugsėjo 29, sekmadie-nį, 4 v. popiet Kultūros Židi-nio mažojoje salėje. Iš Los An-geles, Calif., atvyksta žurnalistas ir rašytojas Bronys Raila. Jis kal-bės apie dabarties kultūros rū-pesčius tema: Pesimisto išpažini-sis su variacijomis. Svečių trum-pu žodžiu pristatys dr. V. Pap-rockas. Drauge bus ir Br. Rail-os knygos "Paguodos" pristaty-mas. Apie knygą kalbės Leonar-das Žitkevičius. Iš knygos iš-traukas paskaitys aktorius Vita-lis Žukauskas ir Marija Žukaus-kienė. Po programos — kavutė.

LB Great Necko apylinkės rudens piknikas bus rugsėjo 22, sekmadienį, Kings Point parke, Great Necke (įvažiuoti per Red-brook Road). Pradžią 1 v. popiet. Valgiu ir gėrimu patys pasirū-pina, nes piknike nebūs galima nusipirkti. Jei bus blogas oras, piknikas nukeliamas į rugsėjo 29. Pradžią taip pat 1 val.

Helen Kulber rugsėjo 8 daly-vavo bulgarų šventėje, kuri bu-vo skirta prisiminti Bulgarijos 30 metų bolševikinę okupaciją, kri-tusius už laisvę ir dabarties ko-votojus. Ukrainiečių Šv. Vo-lodimiro katedroje buvo pamal-dos ir paskui pusryčiai. Helen Kulber buvo pristatyta kaip lie-tuvių atstovė.

Amerikos Lietuvių Tarybos New Yorko skyriaus susirinkima-s buvo rugsėjo 11 Kultūros Židinyje. Pirmininkavo dr. E. Noakas. Pasikalbėta aktualiais reikalais, išrinkti atstovai į lie-tuvių kongresą Chicagoje. Iš-rinkta A. Ošlapas (jam sumo-kama kelionė), be jo dar važiuoja Br. Spūdienė, St. Bredes, P. Ažuolas.

Lori Ulrichas iš Maspeth svei-kina savo dėdę Joseph Medesha Arizonoje jo gimtadienį spa-lio 3 ir ta proga atnaujina Dar-bininko prenumeratą, palikda-ma auką spaudai paremti.

Hanau stovyklos suvažiavime, kuris buvo Darbo dienos savait-galį Chicagoje, iš New Yorko da-lyvavo: O. Babušienė, E.M. Ci-bai, A. V. Dėdinai, V. Dubaus-kas, P. Matiuks. Ten jie sutiko labai daug draugų ir pažįstamų.

Lietuvių kultūrinė radijo va-landėlė, duodama anglų kalba pirmadienio vakarą iš Seton Hall universiteto stoties, rugsė-jo 23 pradeda rudens sezoną nauju laiku nuo 7:30 iki 8:30 v. v. 89.5 PM banga. Prof. J. Stu-kas, kuris jau dešimtį metų rū-pinasi šia programa, praneša, kad šiemet bus pertransliuo-jamos lietuvių kolektyvų įdo-miai paruoštos programos, duo-damos per Bostono universiteto stotį. Praeitais vasaros metu lie-tuvišką muziką trasliavo studen-tas Rytis Balčiūnas.

Pavergtos Lietuvos pogrind-žio leidinys Kronika anglų kal-ba "Christ Behind Wire" Nr. 5, "Out of the Depths" Nr. 6 ir "Desecrated Shrines" Nr. 7 gau-nama Darbininko administraci-joje. Kaina po 1 dol. su persui-timu. Taip pat gaunama lietu-viškai (septyni numeriai) dide-lio formato knyga "Kronika", ku-rios kaina 2.50. Rašykite Darbi-ninkas, 341 Highland Blvd. Brooklyn, N. Y. 11207.

Petro Jurgėlos parašyta "Lie-tuviškoji skautija" pradėta rinkti pranciškonų spaustuvėje. Veika-las bus didelis ir turės apie 200-700 nuotraukų. Knygą leidžia LSS pirmija, visais leidimo rei-kalais rūpinasi A. Samušis.

Šventųjų Metų atžymėjimas rengiamas advento pirmąjį sek-madienį, gruodžio 1, Kultūros Židinyje. Išskilmėm rūpinasi LRK Federacijos apskrities val-dyba. Tą dieną pamaldos bus kiekvienoje bažnyčioje, o kon-certe dainuos solistė Audronė Simonaitytė ir N.Y. vyrų choras Perkūnas, vadovaujamas V. Stro-lios.

Jaunimo pamaldos Kultūros Židinyje — rugsėjo 29, sekma-dienį, 11 val. Pamaldų prave-dimu ir programa rūpinasi KŽ administracinio komiteto jauni-mo reikalų sekcija; vaišėmis — ateitininkai. New Yorko ir apy-linkių jaunimas maloniai kvie-čiamas atsilankyti: lietuviškai pagarbinsime Dievą, atnaujinsi-me senas draugystes ir užmegsi-me naujas, pažaisimė, pasisve-čiuosimė. Lauksimė visų, ypač jau baigusią lietuviškas šešta-dienines mokyklas. — K.Ž.A.K. jaunimo reikalų sekcija.

PADEKA

Darbininko skaitytojai Gene-vičiai iš Brooklyno ir Karpavi-čiai iš Waterbury, Conn., su gi-minaičiais iš Vokietijos lankėsi Kultūros Židiny ir Darbininke, kur p. Genevich paliko spaudos darbam 10 dol.

J. Jasinskas, Croft Hill Hotel-Motel savininkas, 601 Atlantic Ave., Ocean City, N.J., apmo-kėdamas skelbimų sąskaitą, spaudos paramai pridėjo 20 dol.

Kun. J. Aleksiūnas prie meti-nės prenumeratos pridėjo dar 15 dol. spaudai.

Visiem aukotojam dėkoja Dar-bininko administracija.

Dr. Antanas Starkus, knygoje "Priest in Stutthof" aprašytas kaip energingas ir pasišventęs koncentracijos lagerio kalinių gydytojas, paaugojo 1000 dol. Maryland Books knygų leidyk-lai, kad būtų išleista knyga "Lithuanian Short Stories 50 Years". Leidykla nuoširdžiai dė-koja mecenatui už auką.

Laisvės Žiburio rudens kon-certas ir balius bus spalio 26 Kultūros Židinyje. Meninę pro-gramą atliks Clevelando vyrų oktetas, vadovaujamas Ryto Ba-bicko. Šokiai ir vaišės.

Kearny, N. J., lietuvių ban-kas (Schuyler Savings and Loan Association) rugsėjo 22, sekmadienį, 5 val. popiet šven-čia 50 metų sukaktį Lietuvių Katalikų Bendruomenės Centre, 10 Davis Ave., Kearny, N.J. Da-lyvauja aukšti svečiai, banko di-rektoriai bei tarnautojai.

Moterų Sąjungos 29 kuopos susirinkimas įvyks rugsėjo 22, sekmadienį, 12 val. Apreiškimo parapijos salė, Brooklyn, N.Y.

Lietuvos vyčių 41 kuopos su-sirinkimas parapijos salėje buvo rugsėjo 15. Pirmininkas A. Ma-žeika supažindino su seimo nu-tarimais. Priimti du nauji nariai — Petras Sandanavičius ir Veronika Avižienė. Kalbėta, kaip pa-gyvinti vyčių veiklą, kaip išleisti vyčių vadovą. Šiuo metu kuopa turi 32 narius, į ją įsijungė ir dr. Denis Mažeika su žmona. Dvasios vadas yra kun. Stasys Būla, ketvirto laipsnio vytis.

Bronys Raila su žmona į New Yorką atvyksta rugsėjo 28 iš Bos-tono ir bus sustojęs pas dr. ir B. Paprockus. Iš New Yorko iš-vyksta spalio 3.

LB Woodhaveno apylinkės valdyba pirmą kartą po vasaros atostogų susirinko E. Mickeliū-nienės namuose. Valdyba per-žiūrėjo naujojo sezono darbus, buvo nagrinėjami tautinio soli-darumo įnašo sunkumai ir svars-tomi būdai, kaip patraukliau pri-statyti jaunimui Lietuvos ir lietuviybės klausimą. Po to val-dybos nariai buvo gražiai pavai-šinti.

Kun. Hermanas Šulcas, at-vykęs iš Brazilijos, lankosi Ame-rikos rytiniam pakrašty ir stengiasi sutelkti mokslo sti-pendijas vargingesniem Pietų Amerikos lietuvių studentam. Stipendijos renkamos Brazilijos Lietuvių Bendruomenės vardu ir skirstomos per stipendijų komisiją su sąlyga, kad stipendi-jantai studentai ir studentės tuo-j pat veikliai įsijungtų į lietuvių kultūrinę veiklą. New Yorke kun. Šulcas bus rugsėjo 27 — spalio 1. Rugsėjo 29 dalyvaus Jaunimo pamaldose Kultūros Ži-diny ir rodys skaidrės apie Bra-zilijos lietuvių jaunimą ir in-dėnų gyvenimą.

Linden, N. J. R.K. Moterų Sąjungos 53-čioji kuopa ruošia iškilmingus metinius pietus spa-lio 6, sekmadienį, 2 val. popiet Linden, N.J., Lietuvių Laisvės Parke.

Ieškoma moteris, kuri galėtų pasikalbėti su 84 metų lietuve venute ir ją prižiūrėti. Reikėtų dirbti šeštadieniais ir sekmadie-niais, laisvą dieną gautų vidury savaitės. Atlyginimas savaitei 90 dol. Kreiptis: Mrs. Paul Baz, 35 Eastway Rd., Bridgeport, Conn. 06606. Tel. (203) 374-9114.

RESPONSIBLE PERSON — SALES & STOCK WORK Ju-nior and Ladies Boutique. Trainee or experienced person leading to management posi-tion. Part-Full Time. Opportuni-ty. Future in profit sharing. The Palace 108-21 Jamaica Avenue, Richmond Hill, L. I. VI9-1312.

Išnuomojamas atskiras kkmab-arys be virtuvės dirbančiai mo-teriai ar studentei. Skambinti 441-9720.

Ridgewoode, geroj vietoj, prie gero susisiekimo, ramiam name išnuomojamas kambarys su bal-dais senesnio amžiaus vyrui arba moteriai. Skambinti: EV 6-1635.

Woodhavene išnuomojami du gražūs kambariai. Tel. TA 7-7987.

Kultūros Židinyje rugsėjo 7-8 vyko Vytauto Maželio fotografijos paroda. Parodą rengė skautam remti komitetas. Kairėje — to komiteto pirmininkas A. Mičiulis, dešinėje — Vytautas Maželis. Nuotr. B. Bivainytės

VYTAUTO MAŽELIO NUOTRAUKŲ PARODOJE

Rugsėjo 7-8 Kultūros Židinyje buvo mum visiem gerai žinomo fotografo Vytauto Maželio nuo-traukų paroda. Buvo išstatyta apie 150 įvairaus dydžio nuo-traukų. Paroda vyko žemutinėje salėje, kur buvo specialiai pa-statytos baltos maisoneto sien-os (skydai). Ją atidarė dail. V.K. Jonynas, peržvelgdamas V. Ma-želio fotografijos meną. Rengė skautam remti komitetas, ku-riam pirmininkauja A. Mičiulis. Atidarymo vakarą buvo prisi-rinkę apie 80-100, nemaža žmo-nių perėjo ir sekmadienį.

Ir kas būdinga šiai parodai?

Pirmiausia V. Maželis žiūrovą norėjo nustebinti nuotraukų gausa. 150 nuotraukų — tai tik-rai didelis skaičius! Visi paro-dos skydai buvo apkrauti pilnu intensyvumu, nuo pat grindų iki lubų.

Parodos vienu žvilgiu apimti negalėjai. Turėjai sustoti ir eiti pėda po pėdos, susipažinti su kiekviena nuotrauka. Ir čia V. Maželis parodė kitą nustebinan-čią gausą — nuotraukų įvairu-mą.

Parodoje vyravo šios pagrindi-nės grupės: portretas, gamta, re-portažas.

Portretai daugiausia daryti seniau, prieš 10, prieš 15 ar net 20 metų. Buvo čia mūsų žymiųjų žmonių — politikų, visuomeni-ninkų, rašytojų, artistų portretai. Buvo ir jaunų mergaičių elegan-tiški portretai. Studijiniai por-tretai, senųjų žmonių veidai. Plati gyvenimo skalė.

Portretai sukurti studijoje ir sukurti viename stiliuje, kur ieškoma harmonijos, grožio, pa-trauklumo. Mėgstama į portretą įvesti ranka ir jai net skirna-mos funkcijos.

Reportažai apėmė įvairias gy-vavimo iris ir net praeivio ma-tytus vaizdus gatvėje, krautuvė-jė, dainų šventės, šokiai. Šiose nuotraukose ieškoma kuo dides-nio įspūdžio, kad jos patrauktų savo judesiu.

Prie reportažų skirtinos ir gau-sios vestuvių nuotraukos, kur jaunieji parodomį gamtoje, prie vandenų, bažnyčioje. Prie re-portažų reikia skirti ir dailės kū-rinių nuotraukas. Čia dažniau-siai išfotografuoti V.K. Jonyno dailės kūriniai — jo sukurti al-toriai, žvakidės, intejerai, lan-gai.

Gamta — buvo trečioji grupė. Keliaudamas jis sustojo ir paga-vo gamtos ritmą, gamtos nuotai-ką. Čia buvo ir Niagaros kriok-lys, žiemos vaizdai, ežerai. Bet gamta, palyginus su portretu ir žmogumi akcijoje, buvo ne-gausi.

Ridgewood išnuomojamas antrame aukšte butas iš 6 ir pu-sės kambarių. Butas prie gero susisiekimo ir už prieinamą kainą. Tel. EV 2-4974.

Woodhavene išnuomojamas kambarys mergaitei, pageidauja-ma studentė. Tel. 296-0843.

ROCHESTERIO VAIDINIMAS

(atkelta iš 11 psl.)

— daktaras ir daktaras 3, Biru-tė Butrimaitė — du vaidmenis — tarnaitė ir daktaras 1, Bro-nius Petrauskas — du vaidmenis — daktaras A ir daktaras 2, Rūta Stankutė — Anielė, Jūratė Krokytė — Gabija, Petras Matiu-kas — Tauras, Gabijos brolis, Vytautas Butrimas — Auksi-nukas.

Didžiausias vaidmuo buvo Tado Klimo; tai ponas M, vers-lininkas, turtuolis. Jis ir buvo geriausias šios grupės aktorius. Veikalą režisavo Andrius Cie-

porto pranciškonų vienuolyno koplyčios galinė siena. Ten yra beveik balta, baltai pilka, o nuo-trauka turi daug vakarinės spal-vos, kuri ateina pro šalimais esantį vitražą. Tokią nuotrauką pagauti ir padaryti jau reikia ilgų metų darbo, gerų pastabių akių. Ir šia nuotrauka V. Maže-lis apvainikavo savo meistrisku-mą ir savo fotografijos meną. (p.j.)

Grupė sekmadienį iškeliavo atgal į Rochesterį. Linkimė jai nesustoti. Dirbkite ir užkrėskite kitus ta gražia darbo nuotai-ka. Greitai su nauju veikalu vėl atsilankykite pas mus! (p.j.)

SĄSKRYDIS

NERINGOJ, VERMONTE,

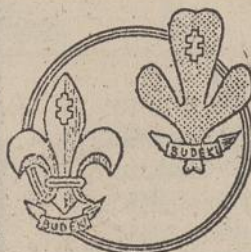
Rugsėjo 29 dieną, sekmadienį, Šv. Mišios 11:30 val.

Laureatė, rašytoja, aktorė Birutė Pūkelevičiūtė atliks meninę programą

Minėsime Šiluvos Marijos šventę ir Tautos šventę!

Kviečiami visi stovyklautojų tėvai, stovyklautojai ir visi Rėmėjai — Bendradarbiai

NEKALTAI PRADĖTOSIOS MARIJOS SESERYS IR RĖMĖJŲ CENTRO VALDYBA

N.Y. SKAUTAMS
REMTI KOMITETAS

MALONIAI Kviečia
VISUS ATsilankyti

Į JŲ Rengiama

BALIŲ

Š. M. SPALIO MĖN. 19 D. ŠEŠTADIENĮ 8 VAL. VAKARO KULTŪROS ŽIDINYJE

AUKA \$12.50 ASMENIUI STALAS 10-ČIAI ASMENŲ ŠOKIAMS GROS A M O U R ORKESTRAS

STATUS UŽSISAKYTI IKI Š.M. SPALIO MĖN. 14 'D. PAS

H. MIKLĄ 516-HU 2-0196 V. KULPĄ 212-VI6-1056

A. MIČIULĮ 212 441-1131

Lietuvos Laisvės Komitetas savo buvusiam ilgame-čiui pirmininkui

Vaclovui Sidzikauskui

prisiminti akademiją organizuoja 1974 rugsėjo 22 d. (sekmadienį) 4 val. p.p. Kultūros Židinyje (361 High-land Blvd., Brooklyn, N.Y.).

Prof. dr. Domas Krivickas apibūdins velionies diplo-matinę tarnybą Lietuvai; prof. dr. Bronius Nemickas — rezistentinę veiklą; Petras Žilionis paskaitys jo atsi-minimų ištraukas; redaktorius Paulius Jurkus jo gyveni-mo įvykius pavaizduos skaidrėmis.

Visi maloniai kviečiami dalyvauti ir pabendrauti.